

2010 YILI
SOSYAL KALKINMA
MALİ DESTEK PROGRAMI

ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

**TR52 Bölgesi
Destek Programı
Etki Değerlendirme Raporu**

www.mevka.org.tr

1. Baskı
Konya 2021
T.C. Mevlana Kalkınma Ajansı

Hazırlayanlar

Mücahit Yasir KINALI - İzleme ve Değerlendirme Birim Başkanı
Arif KÖSEOĞLU - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı
Mehmet Ali ÇİNAR - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı

Anket Çalışmasını Yapanlar

Halil Ufuk ÇİFTÇİ - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı
Mülazım Ebul Kasım ÇAKIR - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı
Mehmet Ali ÇİNAR - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı
Funda ERKAN - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı

İngilizce Çeviri

Mehmet Ali ÇİNAR - İzleme ve Değerlendirme Uzmanı

MEVKA YAYINLARI Seri No: 2021 – IDB – 008

Bu eserin yayın hakları dahil tüm maddi ve gayri maddi hakları, Mevlana Kalkınma Ajansına aittir. İzin almaksızın kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz.

ÖNSÖZ

Mevlana Kalkınma Ajansı, 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla 5449 Sayılı Kanun kapsamında kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulmuştur.

Bu amaçlar doğrultusunda Ajansımız tarafından 2009 yılından başlayarak sırasıyla 2010, 2011, 2012, 2014, 2015, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik İktisadi, Kırsal, Sosyal, Küçük Ölçekli Altyapı ve COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Mali Destek Programları Proje Teklif Çağrılarında çıkmıştır. İlan edilen programların 8'i kar amacı güden kurumlara yönelik, 11'i ise kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlara yönelik olmuştur.

Sorumlu oldukları bölgelerin her açıdan gelişimini sağlamak amacıyla çeşitli destek mekanizmaları uygulayan Ajansların en önemli görevlerinden birisi de bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bildirmektir.

Bu doğrultuda yürütülen etki değerlendirme çalışmaları, Kalkınma Ajansları bütçelerinde önemli bir paya sahip olan mali destek programlarının içeriğinin oluşturulması, uygulama süreci ve etkilerinin belirlenmesi açısından büyük öneme sahiptir.

Raporumuza konu olan bu çalışmada ise, 2010 yılı içerisinde ilan edilen ve 2013 yılına kadar uygulanan Sosyal Kalkınma Mali Destek Programının Konya-Karaman Bölgesi'nde oluşturduğu etkilerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Üzerinde çalışma yürütülen mali destek programı kapsamında "İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi ve Hizmet Eksikliklerinin Giderilmesi, Bölgenin Gelişmesine Yönelik Projeler İle Bölgede Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsal Kapasitelerinin Artırılması ve Diğer Kurumlarla İşbirliklerinin Geliştirilmesi, Dezavantajlı Gruplara Yönelik Farkındalığın Artırılması ve Genç Nüfusun Sosyal ve Kişisel Gelişimlerine Yönelik Faaliyetlerin Desteklenmesi, Aile İçi İletişimin ve Aile Bütünlüğünün Sağlanması, Çocuk ve Adölesan (Ergenlik Dönemi Genç Nüfus) Eğitimi, Gelişimi ve Psikolojisi Hakkında Bölgenin Bilinçlendirilmesi" önceliklerinde Konya ve Karaman illerinden 416 proje başvurusu gerçekleştirilmiştir.

Başvuruların değerlendirilmesinin ardından 78 proje destek almaya hak kazanarak sözleşmesi imzalanmış, fesih ve feragat yoluyla projeleri sonlanan başvuru sahipleri çıkarılmış ve 56'sı Konya, 19'u Karaman olmak üzere toplamda 75 proje başarıyla tamamlanmıştır.

Hayata geçirilen projelere Ajansımız tarafından 3,7 Milyon TL destek sağlanmış, yararlanıcıların eş finansmanları ile birlikte bölgemizde 5,8 Milyon TL tutarında yatırım harekete geçirilmiştir. 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı aynı zamanda bölgemizde yer alan 37 ilçenin tamamından başvuru gelen ilk ve tek program olma özelliğine de sahiptir.

Ajansımız desteği ile hayata geçirilen projeler kapsamında 17 web sitesi kurulmuş, 163 bilgisayar, 43 yazıcı ve 51 projeksiyon cihazı alımı yapılarak teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.

Bölgedeki 37 ilçenin tamamında başarılı proje bulunurken çeşitli nedenlerle 32 ilçede projelere destek sağlanmış böylelikle hiç proje yürütmemiş olan kurumlar dahi proje yürüterek proje deneyimi kazanmış ve o bölgedeki insanların sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlanmıştır.

Projeler kapsamında 108.089 kişiye 6.093 saat eğitim verilmiş, kişi başına düşen eğitim maliyeti 6,5 TL olmuştur. Projelerde ortalama 92 saat eğitim verilmiştir. Ayrıca, program kapsamında yapılan eğitimlerle eğitim alanlardan 2'si kendi işyerlerini kurmuş, 44'ü ise yeni iş sahibi olmuştur.

Bununla birlikte, destek alan firmaların, mali destek programı sayesinde proje yazma ve uygulama deneyimleri ile başka kurum, kuruluş ve firmalarla işbirliği yapma alışkanlıklarının arttığını beyan etmeleri proje kültürünün bölgemizde gelişmesi açısından da büyük önem arz etmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Ajansımızın ilk mali destek programı olan 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı'na yönelik olarak ele alınan ve önümüzdeki dönemlerde uygulamayı planladığımız mali destek programlarının tasarım ve uygulama süreçlerine olumlu katkıları olacağına inandığımız bu raporun hazırlanmasında emeği geçen başta İzleme ve Değerlendirme Birimi Uzmanları olmak üzere katkı sunan herkese teşekkür eder, bölgemiz adına hayırlı olmasını dilerim.

İhsan BOSTANCI
Genel Sekreter

BAŞVURU

Bütçe

Destek

MINİMUM
20 BİN TL5 MİLYON TL
MAKSİMUM
200 BİN TL

BAŞVURU

Bölgedeki Toplam Kurum Sayısı

9.500

Ajansa
Başvuru
Yapabilecek

7000

Ajansa
Başvuru
Yapan

416

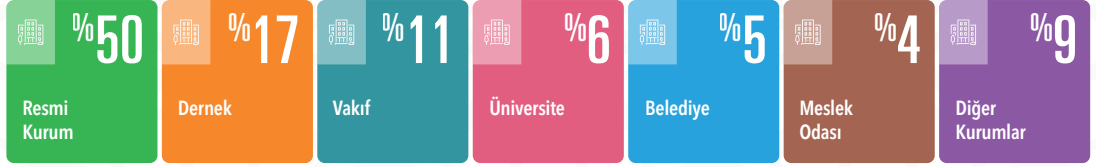
Ajanstan
Destek Alan

78

KURUM

Başvuruda
Talep Edilen Bütçe53
MİLYON TLBaşvuruda
Talep Edilen Destek39,4
MİLYON TL39
Milyon TL
Bütçe29
Milyon TL
Destek14,2
Milyon TL
Bütçe10,4
Milyon TL
DestekKONYA
318 Adet
ProjeKARAMAN
98 Adet
Proje

BAŞVURULARIN;

Sözleşmeye bağlanan proje başı ortalama destek miktarı yaklaşık **94,6 Bin TL** olmuştur.

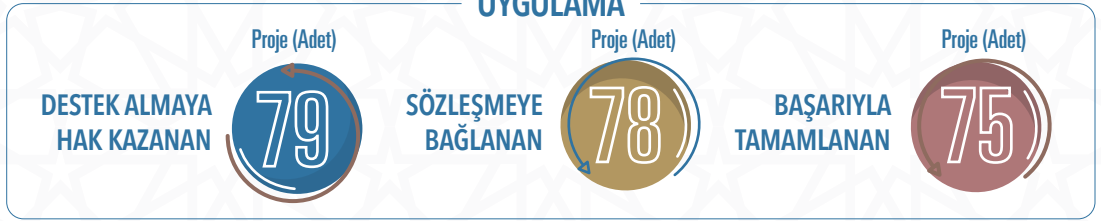

Bölgemizdeki 37 ilçenin **37 tanesinden** başvuru gelmiştir.
(%100 ilk ve tek program)

416 kurum proje deneyimi kazandı.

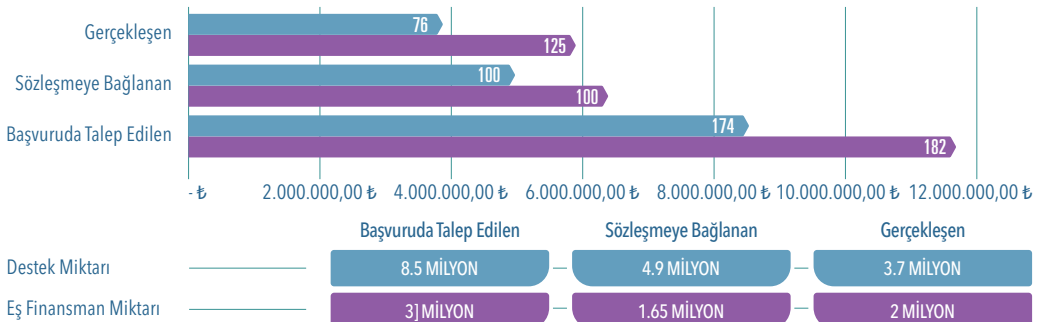
UYGULAMA

PROJE BAŞINA DÜŞEN BÜTÇELER

BAŞARIYLA TAMAMLANAN PROJELERİN BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ (75 PROJE)

**DESTEK
ALMAYA HAK
KAZANANLARIN;**

%39'u
Resmi Kurum

%20'si
Dernek

%15'i
Vakıf

%9'u
Belediye

%7'si
Oda/Borsa

%4'ü
Üniversite

%6'sı
Diğer Kurumlar

**BAŞARIYLA
TAMAMLANAN
PROJELERİN;**

%41'i
ÖNCELİK 1

%17'si
ÖNCELİK 2

%28'i
ÖNCELİK 3

%13'ü
ÖNCELİK 4

222 izleme faaliyeti yapıldı.

Programda gerçekleşen maliyetlerin **%17'si** makine ve ekipman alımına ve **%42'si** diğer maliyetler ve hizmetlere yöneliktir.

Yaklaşık **1 Milyon TL** maliyetle **1.166 ADET** makine ve ekipman alımı gerçekleştirilmiştir.

17 web sitesi yapıldı.

163 bilgisayar, **43** yazıcı **51** projeksiyon cihazı alındı.

ETKİ

37 ilçenin **32** tanesine destek sağlandı.

56'sı Konya, **19'u** Karaman olmak üzere toplamda **75** proje tamamlandı

108.089 kişiye **6.093** saat eğitim verildi.

Ortalama **92** saat eğitim süresi

Kişi başına düşen eğitim maliyeti **6.5 TL**

44 yeni istihdam sağlandı.

3.7 Milyon TL destek ile **5.8 Milyon TL** tutarında yatırım sağlanmıştır.

VERİMLİLİK

Sözleşmeye Bağlanan
Projelerin **%96'sı**
başarıyla tamamlandı.

Sözleşmeye Bağlanan
Desteğin **%98'i**
projelere aktarıldı.

Projelerin
%85'i zamanında
tamamlandı.

Desteklenen Projelerin
%93'ü ajans desteği ile projelerini
daha düşük maliyetle gerçekleştirdi.

Desteklenen Projelerin
%98'i kaynakların
verimli kullanımına katkı sağladı.

Desteklenen Projelerin **%88'i**
ajans desteği ile projelerini
daha düşük maliyetle gerçekleştirdi.

Desteklenen Projelerin
%95'i istenilen
etkinliği sağlandı.

Projelerin ortalama
tamamlanma süresi
11 ay oldu.

ETKİLİLİK

Proje Bütçesinin
%76'sı

Desteğin

%88'i kullanılarak

Hedeflere

%83 oranında ulaşılmıştır

Eğitim
Süresi

6.093

%103

Eğitim Alan
Engelli Sayısı

177

%104

Eğitim Alan
Kadın Sayısı

7.255

%124

Eğitim Alan
Genç Sayısı

63.280

%99

Eğitilen
Kişi Sayısı

108.089

%122

Anket yapılan yararlanıcıların
%93'ü hedef grubun
faaliyetlerle uyumlu olduğunu
belirtmiştir.

Anket yapılan yararlanıcıların
%95'i projelerinin hedeflerine
ulaştığını belirtmişlerdir.

Hedef grup ihtiyaçlarının
belirlenmesinde
%83 oranında yararlanıcılar
kendi araştırmaları ile
belirlediklerini belirtmiştir

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Projelerin **%75'i** Ajansa tekrar başvurmaya isteklidir;
%61'i ise daha sonraki yıllarda Ajansa
destek başvurusunda bulunmuştur.

Kurumların **%52'si** proje ile ilgili
girişimlere devam etmiştir.

Projelerin **%40'ının** proje sonrası
eğitim faaliyetleri devam etmiş,
bu kapsamda **22.000** kişiye
2.300 saat eğitim verilmiştir.

Proje sonrası eğitimlerle
52 kişi istihdam edildi ve
8 yeni işyeri kuruldu.

Projelerle oluşturulan
sosyal altyapı
%60 oranında
devam etmektedir.

Projeler kapsamında
temin edilen makine ve
ekipmanın **%54'ü** halen
mevcuttur ve faal olarak
kullanılmaktadır.

Projelerin **%69'unda**
hedef kitle ile iletişim
devam etmektedir.

Kurumların **%15'i**
farklı kurumlara da
destek başvurusu yapmıştır.

Projeler sonrasında
kurumlar yeni
projeleri için **5 Milyon TL**
destek almışlardır.

İÇİNDEKİLER

1 - ŞEKİL LİSTESİ.....	7
2 - TABLO LİSTESİ.....	9
3 - YÖNETİCİ ÖZETİ.....	10
4 - EXECUTIVE SUMMARY	16
5 - GİRİŞ	23
5.1 Etki Değerlendirme Neden Yapıldı?.....	24
5.2 Amacı ve Kapsamı	24
5.3 Etki Değerlendirme Nasıl Yapıldı?.....	24
5.3.1 Örneklem Seçimi	25
5.3.2 Veri Toplama Süreci	25
5.3.3 Veri Analizi.....	25
5.3.4 Kısıtlar	26
6 - BÖLGENİN MÜDAHALE ALANINDAKİ DURUMU.....	26
6.1 Demografik Yapı.....	26
6.1.1 Nüfus	26
6.1.2 Göç	27
6.2 Sosyo-Kültürel Yapı.....	28
6.2.1 Sağlık	28
6.2.2 Eğitim.....	29
6.3 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Durumu	31
6.3.1 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması - 2003	31
6.3.2 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi (SEGE ANALİZİ) - 2011.....	31
7 - PROGRAM KÜNYESİ	33
8 - PROGRAMIN BAŞVURU SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	34
8.1 Başvuruların Genel Durumu.....	34
8.2 Başvuruların Mekânsal Dağılımı.....	35
8.3 Hukuki Statülerine Göre Başvuruların Dağılımı.....	37
8.4 Önceliklere Göre Başvuruların Dağılımı	38
8.5 Ana Faaliyete Göre Başvuru Sayılarının Değerlendirilmesi	40
8.6 Ajansa Başvuru Sayılarının Değerlendirilmesi	41
8.7 Proje Başvuru Aşamasında Yararlanıcı Deneyimlerinin Değerlendirmesi.....	42
8.8 Projelerin Hazırlanmasında Danışman Tercihi	42
8.9 Tespitler	43
9 - PROGRAMIN UYGULAMA SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	44
9.1 Uygulama Dönemi Özeti.....	44
9.2 Bütçe Gerçekleşmeleri	45
9.3 Faaliyet Gerçekleşmeleri	47
9.4 Uygulama Sürecinin Mekânsal Değerlendirilmesi	52
9.5 Uygulama Sürecinin Kurum Türlerine Göre Değerlendirilmesi	54
9.6 Uygulama Sürecinin Program Önceliklerine Göre Değerlendirilmesi	55
9.7 Uygulama Sürecinin Faaliyet Değerlendirilmesi.....	56
9.8 Uygulama Sürecinde Bütçe Dağılımlarının Değerlendirilmesi	57
9.9 Proje Uygulamalarında Eş-Finansman Kullanımının Değerlendirilmesi.....	58

9.10 Projelerin Uygulanmasında Yürütücü Tercihleri	59
9.11 Proje Uygulama Aşamasında Yararlanıcı Deneyimlerinin Değerlendirilmesi.....	60
9.12 Tespitler	62
10 - PROGRAMIN ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ	64
10.1 Programın Dolaylı Etkileri	64
10.2 İnsan Kaynakları Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Projelerin Etkisinin Değerlendirilmesi	69
10.3 Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi Önceliğindeki Projelerin Etkisi	71
10.4 Tespitler	73
11 - PROGRAMIN İLGİLİLİK DEĞERLENDİRİLMESİ	74
11.1 İlgililik Değerlendirmesi	74
11.2 Tespitler	77
12 - PROGRAMIN VERİMLİLİK DEĞERLENDİRİLMESİ	78
12.1 Projelerde Bütçe ve Destek Kullanım Verimliliğinin Değerlendirilmesi	78
12.2 Projelerde Planlama ve Yürütme Verimliliğinin Değerlendirilmesi.....	78
12.3 Proje Uygulama Aşamasında Ajans Desteğinin Finansal Değerlendirilmesi.....	81
12.4 Projelerde Kaynakların Verimli Kullanımı, Alınan Ekipmanlar ve Hedef Grubun Değerlendirilmesi..	82
12.5 Tespitler.....	83
13 - PROGRAMIN ETKİLİLİK DEĞERLENDİRİLMESİ	84
13.1 Projelerde Performans Gerçekleşmelerinin Değerlendirilmesi	84
13.2 Projelerde Ulaşılan Hedeflerin Değerlendirilmesi	87
13.3 Tespitler.....	90
14 - PROGRAMIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DEĞERLENDİRİLMESİ	91
14.1 İnsan Kaynakları Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Projelerin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi.....	91
14.2 Sosyal Altyapı Kurulumuna Yönelik Projelerin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi	92
14.3 Hedef Grup ile İletişimin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi.....	93
14.4 Yeni Proje ve Fon Geliştiriminin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi	95
14.5 Tespitler	97
15 - PROGRAM TASARIMINA ÖNERİLER.....	98
EK 1: UYGULANAN ANKET	99

1 - ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1 Program Başvuru Sayıları	34
Şekil 2 İllere Göre Başvuru Yapan Kurum ve Destek Alan Kurum Sayıları	35
Şekil 3 Başvuruların Mekânsal Dağılımı.....	36
Şekil 4 Kurum Türlerine Göre Başvuruların Dağılımı	37
Şekil 5 Kurum Türlerine Göre Desteklenme Oranları.....	38
Şekil 6 Önceliklere Göre Başvuruların Dağılımı.....	39
Şekil 7 Önceliklere Göre Desteklenme Oranları	39
Şekil 8 Ana Faaliyetlere Göre Başvuruların Dağılımı	40
Şekil 9 Ana Faaliyetlere Göre Desteklenme Oranları	40
Şekil 10 Ajansa Yapılan Başvuru Sayıları (2009-2020)	41
Şekil 11 Kurumların Başvuru Sayısına Göre Desteklenme Sayıları.....	41
Şekil 12 Desteklenen Firmalarca Başvuru Sürecinin Değerlendirilmesi	42

Şekil 13 Projelerin Hazırlanmasında Danışman Tercihi.....	42
Şekil 14 Uygulama Süreci Sonunda Projelerin Durumu	44
Şekil 15 Destek Almaya Hak Kazanan Kurumların Uygulama Dönemi Başlangıcı Bütçe Dağılım Endeksi	45
Şekil 16 Projelerini Tamamlayan Kurumların Uygulama Dönemi Sonundaki Bütçe Dağılımı Endeksi.....	45
Şekil 17 Destek Alan Kurumların Destek İle Eş Finansman Oranları	46
Şekil 18 Desteklenen Projelerde Proje Başına Düşen Ortalama Bütçe ve Destek Tutarları.....	46
Şekil 19 Destek Alan Kurumlarda Bütçe Gerçekleştirme Yeterliliği	47
Şekil 20 Desteklenen Projelerde Faaliyet Zaman Çizelgesi ve Faaliyetlerin Yoğunlaşma Oranları.....	48
Şekil 21 Uygulama Sürecindeki Ödemelerin Zaman Çizelgesi.....	49
Şekil 22 Uygulama Sürecinde Ara ve Nihai Ödeme Oranları.....	49
Şekil 23 Uygulama Sürecinde Proje Sürelerindeki Değişim	50
Şekil 24 Desteklenen Projelerin Mekânsal Dağılımı	52
Şekil 25 Tamamlanan Projelerin Mekânsal Dağılımı	53
Şekil 26 Başarıyla Tamamlanan Projelerin İllere Göre Bütçe Verileri	53
Şekil 27 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Türlerine Göre Dağılımı	54
Şekil 28 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Program Önceliklerine Göre Dağılımı	55
Şekil 29 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Bütçe Verilerinin Faaliyetlere Göre Dağılım	56
Şekil 30 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Alt Faaliyetlere Göre Dağılımı	57
Şekil 31 Program Kapsamında Yapılan Harcamaların Bütçesel Dağılımı	57
Şekil 32 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Eş Finansman Kullanım Verileri.....	59
Şekil 33 Proje Uygulamasında Yürütücü Tercihleri.....	59
Şekil 34 Proje Uygulama Sürecinde Zorlanılan Safhalar.....	60
Şekil 35 İzleme Faaliyetlerinin Yararlanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi	61
Şekil 36 Kurumların Proje Uygulama Süreci İle İlgili Yaptıkları Tespitler.....	62
Şekil 37 Projelerin Bölgeye Etkileri	65
Şekil 38 Projeler Kapsamında Sağlanan Yenilikçi Unsurların Dağılımı.....	66
Şekil 39 Projeler Kapsamında Hedef Kitlenin Dağılımı	66
Şekil 40 Projede Yer Alan Ortak ve/veya İştirakçinin Katkısı	40
Şekil 41 Projelerin Basında Yer Alma Oranı	41
Şekil 42 Proje İle Kurumlarda Meydana Gelen Değişikliklerin Değerlendirilmesi.....	68
Şekil 43 Eğitim Projelerinde Hedef Gruplara Yönelik Faaliyetlerin Değerlendirilmesi.....	69
Şekil 44 Eğitim Projelerinde Proje Sonucunda Elde Edilen Kazanımların Değerlendirilmesi	70
Şekil 45 Eğitim/Danışmanlık Hizmetlerinde Kullanılan Personelin Dağılımı.....	70
Şekil 46 Altyapı Projelerinde Hedef Gruplara Yönelik Faaliyetlerin Değerlendirilmesi.....	71
Şekil 47 Altyapı Projelerinde Proje Sonucunda Elde Edilen Kazanımların Değerlendirilmesi	72
Şekil 48 Başarıyla Tamamlanan ve Anket Yapılan Projelerin Öncelik Karşılaştırması	76
Şekil 49 Tamamlanan Projelerde Bütçe Gerçekleşme Oranları.....	78
Şekil 50 Uygulama Süreci Sonunda Projelerin Durumu.....	79
Şekil 51 Tamamlanan Projelerin Sürelerindeki Değişim	80
Şekil 52 Tamamlanan Projelerde Süre Değişim Oranları	81
Şekil 53 Destek, Hibe ve Ön Ödemenin Finansal Olarak Değerlendirilmesi.....	81
Şekil 54 Proje Çıktıları İle Harcanan Kaynağın Değerlendirilmesi.....	82
Şekil 55 Hedef Gruba Ulaşma Yöntemi	82
Şekil 56 Projelerin Performans Gösterge Sayıları	86
Şekil 57 Eğitim Projeleri Performans Göstergelerinin Gerçekleşme Oranları	87
Şekil 58 Proje Hedeflerine Ulaşılmasında Etki Eden Faktörler	88

Şekil 59 Proje İle Hedef Grubun Uyumu	88
Şekil 60 Proje Hedef Grubu İhtiyaçlarının Belirlenmesi Yöntemi	89
Şekil 61 Proje Eğitimlerinin Yorumlanması	89
Şekil 62 Program Kapsamında Alınan Makine ve Ekipmanların Mevcudiyet Durumu	91
Şekil 63 Proje Sonrası Eğitim Faaliyetlerine Devam Edilip Etmeme Durumu	92
Şekil 64 Proje İle Elde Edilen Kazanımların Devam Ettiğini Belirten Kurumların Dağılımı	92
Şekil 65 Proje İle Kurulan Altyapının Faaliyet Durumu	93
Şekil 66 Hedef Kitle İle İletişimin Devamlılığı Durumu	93
Şekil 67 Hedef Kitle İle İletişimin Nasıl Devam Ettiğinin Değerlendirilmesi	94
Şekil 68 Proje Sayesinde Girişim Yapan Kurumların Durumu	94
Şekil 69 Ajansa Tekrar Başvuru Yapacaklarını Beyan Eden Kurumların Dağılımı	95
Şekil 70 Projeden Sonra Alınan Desteklerin Durumu	95
Şekil 71 Farklı Kurumlardan Destek Almaya Hak Kazanan Kurumların Destek Aldığı Kurumlar	96

2 - TABLO LİSTESİ

Tablo 1 2009 Yılı Bölgenin Demografik Durumu	26
Tablo 2 TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin Göç Bilgileri	27
Tablo 3 TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin Aldığı ve Verdiği Göç	28
Tablo 4 Hastane Yatak Sayısı	29
Tablo 5 Bölgelerin Dernek Sayılarına Göre Sıralaması	30
Tablo 6 İllerin ve Bölgenin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması	32
Tablo 7 Program Künyesi	33
Tablo 8 İllere Göre Başvuru Destek ve Bütçe verileri	35
Tablo 9 Kurum Türlerine Göre Başvuru Bütçe ve Destek Oranları	37
Tablo 10 İzleme Faaliyeti Sayısı	50
Tablo 11 Zeyilname Sayıları ve Zeyilname Nedenleri	51
Tablo 12 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Türlerine Göre Bütçe Verileri	54
Tablo 13 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Program Önceliklerine Göre Bütçe Verileri	55
Tablo 14 Program Kapsamında Yapılan Harcamaların Bütçesel Dağılımı	58
Tablo 15 Öncelikler İle Bölge Planı İlişkisi	75
Tablo 16 İzleme Faaliyeti Sayısı	78
Tablo 17 Zeyilname Sayıları ve Zeyilname Nedenleri	79
Tablo 18 Proje Sürelerine İlişkin İstatistikler(Ay)	80
Tablo 19 Program Performans Göstergeleri	86

3 - YÖNETİCİ ÖZETİ

Mevlana Kalkınma Ajansı 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla 5449 Sayılı Kanun kapsamında kurulmuştur. Kalkınma Ajanslarının kuruluş amacı; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

Bu kapsamda Mevlana Kalkınma Ajansı 2009'dan bugüne kadar açmış olduğu Mali Destek Programları ile bölgemize toplamda 2020 fiyatlarıyla 234 Milyon TL destek sağlamış ve eş finansmanları ile birlikte 435 Milyon TL finansmanı harekete geçirmiştir. Bu destekler 2300'e yakın yeni istihdam sağlamıştır. Ayrıca bugüne kadar yaklaşık 125.650 kişinin farklı konularda eğitim almasını sağlamış ve kurum/kuruluşların gerekli strateji, planlama ve raporlama çalışmalarını desteklemiştir.

Ajansın uygulamış olduğu 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Destek Programı Ajansın sosyal kalkınma alanındaki ilk mali destek programı olma özelliğini taşımaktadır. Programa 416 proje başvurusu yapılmış, yapılan proje başvurularının toplam proje bütçesi 53 Milyon TL iken Ajansımızdan 39,4 Milyon TL destek talebinde bulunulmuştur.

2010 Mali Destek Programı kapsamında 79 proje destek almaya hak kazanmış, destek almaya hak kazananlardan 5'i feragat etmiş, yedekteki 4 proje ile birlikte 78 proje ile destek sözleşmesi imzalanmıştır. Destek sözleşmesi imzalanan projelerin toplam bütçesi 6,7 Milyon TL, destek miktarı ise 5 Milyon TL olmuştur.

Etki değerlendirme çalışmasının kapsamı, ilgili program rehberinde ilan edilen öncelikler doğrultusunda oluşturulan performans göstergelerine ne düzeyde ulaşıldığının tespiti ile bu kriterlerin proje uygulama sonuçları ve izleme süreçlerinde edinilen deneyimlerle harmanlanarak hedeflere ulaşmada doğru öncelikler olarak seçilip seçilmediklerinin değerlendirilmesidir.

Programın sonuçları; başvuru, uygulama, etki, ilgililik, verimlilik, etkillik ve sürdürülebilirlik başlıkları kapsamında incelenmiştir. Buna göre tespit edilen hususlar aşağıdaki gibi olmuştur:

1. Programın Başvuru Sürecinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Ajansın sosyal destek alanında kurguladığı ilk program olan 2010 Yılı Mali Destek Programı, katılımı olabildiğince artırmak üzerine kurgulanmıştır.
- Başvurularda aynı kurum birden fazla başvuru yapabilmektedir. Bu da kurumların farklı konularda proje hazırlayarak sunmalarını sağlamış ve destek almaya hak kazanma ihtimallerini yükseltmiştir.
- Kurumlar bu programa birden fazla proje ile başvurabilmiş ancak bir projeleri destek alabileceği kısıtı konulmuştur. Proje sayılarının artmasını sağlayan bu husus, kurumların proje önceliğinin farklı olması sonucunda başarılı olmayan projeyi uygulamak istemeleri, projeye odaklanmanın azalması gibi konuları ortaya çıkarabildiğinden, her kurumun bir proje sunması noktasında bundan sonraki çağrılarda düzenleme yapılmıştır.
- Başvuruların bölgemiz ilçeleri düzeyinde mekânsal dağılımı incelendiğinde, nüfusun yoğun olduğu ilçelerde daha fazla olduğu görülmüştür. Bununla birlikte diğer programlardan farklı olarak tüm ilçelerden

başvuru alınan tek program olduğu dikkat çekmektedir. Kent merkezleri dışındaki ilçelerden yapılan başvuruların toplam başvurulara oranı %55 iken sözleşmeye bağlanan proje oranı yaklaşık olarak %41 olmuştur.

- Bu programda dört öncelik belirlenerek başvuruların belirli alanlara yönelik olması hedeflenmiştir. Ancak tek bir öncelik seçilmesi gerektiği belirtilmediği için birden fazla öncelikte de başvuru yapanlar olmuştur.
- Önceliklerle çok uyumlu olmayan ve ana faaliyet alanları danışmanlık, gezi ve yardım içerikli projeler destek almaya hak kazanamamıştır.
- Sosyal kalkınma alanında en fazla başvuru ve desteğin eğitim projeleri için olması sonucunda bu alanda programın uygulandığı yıllar için bölgede yoğun bir eğitim faaliyeti ile desteklenmesi sahada ajansın bilinirliğinin artmasına katkı sağlamıştır.
- Ajans programlarına tekrar başvurmayan kurumların sayısının nispeten diğer programlara göre fazla olması özellikle okullar, dernekler ve vakıflar ile bazı resmi kurumlar için en kapsayıcı program olması ve bundan sonraki programlarda daha sınırlayıcı öncelikler belirlenerek başvuru yapamıyor olmaları ile ilişkilendirilmektedir.
- Mali Destek Programlarına farklı zamanlarda yapılan başvuru sayısı arttıkça kurumların tecrübe kazandığı ve programlarda destek alma oranlarının arttığı görülmektedir.
- Program ile tüm ilçelerden başvuru aldığı düşünüldüğünde ve yararlanıcıların başvuru deneyimleri değerlendirildiğinde Mevlana Kalkınma Ajansı'nın bölgede bilinirliğinin arttığı söylenebilir.
- Destek alan kurumların %77'sinin danışman desteği almayarak projelerini hazırlamış olmaları kurumsal kapasitenin yüksek olduğu yönünde yorumlanabileceği gibi bununla ilgili bir bütçe olmadığı için kullanılmadığı şeklinde de değerlendirilebilir. Ancak genel olarak yapılan anketlerde de danışman desteğine başvurunun düşük olduğunun görülmesi kurumların ajans projelerini yazma konusunda yeterli kapasiteye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

2. Programın Uygulama Sürecinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Proje yararlanıcılarının, başvuruda talep ettikleri destek miktarının %57'si ile sözleşme imzaladıkları, sözleşme imzalanan bütçe miktarının %86'sı ile de projelerini gerçekleştirebildikleri görülmüştür. Gerçekleşen destek sözleşmedeki desteğin %74'ü olmuştur.
- Gerçekleşen maliyetlerde uygun bulunan maliyetlerin sözleşme ile bağlanan rakamlardan ortalama %10 oranında düşük olması, yararlanıcıların uygun maliyet sayılacak kalemleri ilk proje uygulama süreçleri olduğu için doğru anlayamaması ve fiyatlardaki yükselişlerden dolayı katlanmaları gerektiği bütçe fazlası rakamlar olarak değerlendirilebilir.
- Proje başvurularında ortalama destek talebi 113 Bin TL iken sözleşmede bu rakam ortalama 65 Bin TL olarak belirlenmiş ve proje sonunda ortalama 55 Bin TL olarak gerçekleşmiştir.
- Yararlanıcıların başvuru aşamasında hedefledikleri destek oranları sözleşme ile de korunmuş ancak bütçelerde revizyon yapılarak sözleşme imzalanmıştır. Gerçekleşmede ise hedeflenen destekten ortalama %4 gibi bir düşüş görülmüştür. Burada uygun maliyetler, piyasa fiyatları ve uygulama hataları kaynaklı

kayıplar olduğu görülmektedir.

- 2010 Yılı İktisadi Kalkınma Destek Programlarına göre projelerde süre uzatma talepleri daha az olmuştur.
- Programın ana teması sosyal kalkınma olduğu için makine ekipman alımlarından daha ziyade hizmet alımları ve diğer alımların yoğunlukta olduğu görülmektedir. İnsan kaynakları her ne kadar en yüksek orana sahip bütçe kalemi olarak görünse de kurumlar bu kalem ile eşfinansman yükümlülüğünü sağlamıştır.
- Destek programı kapsamında alınan makinelerin miktar bakımından %68'i, maliyet bakımından ise %22'si yerli üreticilerden sağlanmıştır. Program ile ithal edilen ürünlerin çoğunluğunu teknolojik ofis malzemeleri oluşturmaktadır.
- Yaklaşık 1 Milyon TL maliyetle 1.166 adet makine ve ekipman alımı gerçekleştirilmiştir.
- Program kapsamında 17 web sitesi yapılmış ve 163 bilgisayar, 43 yazıcı, 51 projeksiyon cihazı alımı ile teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.
- Projelerde faaliyetlerin gerçekleşme süreleri ve süre uzatım talepleri değerlendirildiğinde, en makul uygulama süresinin 12 ay olduğu görülmüştür.
- Program kapsamında tasarlanan iki ara rapor sunulması ve iki ara ödeme uygulaması kurumların süreçlerini iyileştireceği düşünüerek yapılmıştır. Ancak uygulamada kurumların rapor ve eklerini sunmadaki gecikmeleri nedeniyle bu uygulamadan vazgeçilerek sonraki programların tek ara rapor sunarak ödeme alması yöntemine geçilmiştir.
- Yararlanıcıların finansman taleplerinde yoğunlukla mevzuatta belirlenen sürelerde yerine getirildiği görülürken bir kısmında ise ara rapor sunma tarihinin belirlenmiş olmasına bağlı olarak rapor sunma tarihlerinde revize talep ederek ödeme taleplerine göre düzenlemeye gitmişlerdir. Sözleşme aşamasında ara raporların sunulması için 2011 yılının Temmuz ve Kasım aylarının belirlenmiş olması bu talebin çok olmasına sebep olmuştur.
- Program kapsamında 120 adet zeyilname yapılmıştır. Zeyilname taleplerine bakıldığında en çok bütçe revizyonu ve ara/nihai rapor sunum döneminin değişikliği talep edildiği görülmüştür. Bütçe revizyonlarının çok olması projelerin başlangıç aşamasında iyi tasarlanmadığını gösterirken, sözleşme aşamasında ara rapor tarihlerinin 2011 yılının Temmuz ve Kasım ayları olarak belirlenmiş olması rapor tarihleri değişikliği konusunda zeyilname sayılarının çok olmasına neden olmuştur. Bundan sonraki programlarda ara raporlar için kesin tarih belirlenmeden proje süresi içerisinde sunulması şeklinde düzenleme yapılmıştır.
- Programa eğitim faaliyetinden kurumların yoğun bir biçimde başvuru yaptığı ve destek almaya hak kazananlar arasında da yoğunlukta olduğu görülmüştür.
- Programın uygulanmasında gerekli olan eş finansmanın %77'si insan kaynakları eş finansmanı, %22'si nakdi eş finansman ve %48'i ise ortaklardan ve iştirakçilerden nakdi eş finansman ile karşılanmıştır.
- Proje uygulama süreçleri ile ilgili kurumlardan genellikle olumlu geri bildirimler gelmiştir. Ajansın izleme faaliyetlerinin çözüm odaklı olduğunu, Ajans personeli ile kolay iletişim kurulabildiğini, prosedürlerin anlaşılabilir ve makul olduğunu beyan eden kurumların yoğunlukta olduğu görülmüştür.
- Programdaki projeler ile çok farklı alanlarda eğitim ve altyapı çalışmaları yürütülmüş olup 46 alt faaliyet yapılmıştır.

3. Programın Etkisinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Program kapsamında 56'sı Konya, 19'u Karaman olmak üzere toplamda 75 proje desteklenerek 3,7 Milyon TL destek ile 5,8 Milyon TL tutarında yatırım sağlanmıştır.
- Bölgedeki 37 ilçenin tamamında başarılı proje bulunurken çeşitli nedenlerle 32 ilçede projelere destek sağlanmış böylelikle hiç proje yürütmemiş olan kurumlar dahi proje yürüterek proje deneyimi kazanmış ve o bölgedeki insanların sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlanmıştır.
- Projelerini başarıyla tamamlayan bazı kurumlar için bölgede yapılan ilk proje uygulaması olmasının da etkisiyle programın bölgede farkındalığı artırdığı görülmüştür.
- Projelerin genel olarak birden fazla ortak ve iştirakçi içermesi ve yine birden fazla sayıda yerleşim yerini kapsayacak şekilde tasarlanmış olması çarpan etkisi göstererek programın başarılı yürütülmesine katkı sağlamıştır.
- Programın bölge tanıtımında hem yerel hem de ulusal bazda etkili olduğu tespit edilmiştir.
- Program ile hiç proje yürütmemiş kesimlere ulaşarak bu kişilerde proje yazma ve yürütme kültürünün oluşturulması sağlanmış olup kurumların proje konusuna giren alanda teknik bilgi ve yetenekleri artarken kurum içi ve dışı iletişimlerinin de geliştiği görülmüştür.
- Programın uygulanması sonrasında bölge genelinde kişisel gelişim ve mesleki eğitimle ilgili bilinç düzeyi artarak bölgenin sosyo-ekonomik yapısının güçlenmesine katkı sağlanmıştır.
- Projeler kapsamında 108.089 kişiye 6.093 saat eğitim verilmiş, kişi başına düşen eğitim maliyeti 6,5 TL olmuştur. Projelerde ortalama 92 saat eğitim verilmiştir.
- Eğitim alan kişi sayısı çok yüksek olmakla birlikte, bu eğitimlerin ortaokul ve lise düzeyinde yoğun olarak düzenlendiği görülmektedir. Dolayısıyla tam olarak mesleki eğitim ve istihdam sonuçlarının analiz edilmesi mümkün görünmemektedir.
- Program kapsamında yapılan eğitimler ile eğitim alanlardan 2'si kendi işyerlerini kurmuş, 44'ü ise yeni iş sahibi olmuştur.

4. Programın İlgiliğinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Program öncelikleri ile ilgili olarak önceliklere özgü performans göstergeleri ve hedefleri belirlenmediğinden öncelik değerlendirmesi sağlıklı yapılamamıştır.
- Program öncelikleri 2009-2010 Bölge Planı eksenlerinden özellikle "E2. İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi, Nitelikli İş Gücü Oluşturulması" ile doğrudan ilgilidir.
- Programın diğer öncelikleri bölge planının tematik hedeflerinin çoğunluğunu kapsamaktadır.
- Programda belirlenen öncelikler tanımlanırken başvurucların tek bir öncelikten proje hazırlamaları ayrı ayrı öncelik değerlendirmesini mümkün kılmamaktadır.
- Program önceliklerinin iyi belirlenmesi proje oluşturulması ve faaliyetlerin planlanmasına etki etmektedir.

5. Programın Verimliliğinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Programda sözleşmeye bağlanan projelerin %96'sı başarıyla tamamlanmıştır. Sözleşmeye bağlanan desteğin %98'i başarıyla tamamlanan projelere kullanılmıştır.
- Projeler ortalama olarak yaklaşık 11ayda tamamlanmıştır. Projelerin ideal uygulama süresinin 12 ay olarak belirlenmesi sağlıklı olacaktır.
- Program kapsamında 78 projeye 232 izleme ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- Projelerin %85'i zamanında tamamlanmıştır. Proje sürelerini uzatma talebinde bulunanlar başvuru aşamasında projelerini kısa sürede bitirebileceklerini planlayan proje sahipleridir.
- Ankete katılanların %98'i projelerinin kaynakların verimli kullanımına katkı sağladığını belirtmiştir.
- Ankete katılan yararlanıcıların %88'i ajans desteği ile projelerinin daha düşük maliyetle gerçekleştirdiklerini belirtmiştir.
- Ankete katılan yararlanıcıların %90'ı alınan makinelerin daha kaliteli olması konusunda fayda sağladığını belirtmiştir.
- Yararlanıcılar en fazla ön ödeme oranının cazip olmadığını belirtmiştir. Bunun temel sebebinin de yoğunluğunu kamu kuruluşlarının oluşturduğu yararlanıcıların projeyi başlatmak için bütçelerinin bulunmaması ve bu konuda harcama yapamamasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.
- Ankete katılan yararlanıcıların %80'i projelerinde harcanan kaynaklarla en iyi sonuçların alındığını, %15'i harcanan kaynaklarla alınabilecek sonuçların değişmeyeceğini, %5'i ise harcanan kaynaklarla dahi iyi sonuçlar alınabileceğini belirtmiştir.
- Ankete katılan yararlanıcılara Ajans desteği almadan yapabilecekleri yatırım hakkındaki görüşleri sorulduğunda %53'ü aynı yatırımı yapamayacağını, %32'si daha az miktarda yatırım yapabileceğini, %15'i ise aynı miktarda yatırımı yapabileceğini belirtmiştir.
- Projelerde istenilen etkinliğin sağlandığını beyan eden yararlanıcı oranı %95'tir. Bu oran projelerin yararlanıcılar tarafından beyan edilen verimlilik oranı olarak da değerlendirilebilir.

6. Programın Etkililiğinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Başvuru rehberinde yer alan proje özelinde performans belirlenmesi serbestisi nedeniyle program performans göstergelerinin kullanılmaması değerlendirilmesini zorlaştırmıştır. Yararlanıcıların performans kriterlerini belirlemede göstergelerden çok fazla faydalanmamıştır.
- Programda sözleşmeye bağlanan proje bütçesinin %76'sının, desteğin ise %88'inin kullanıldığı göz önüne alındığında, başvuruda tanımlanan hedeflere ortalama %85 oranında ulaşılması, programın etkili bir biçimde uygulandığını göstermektedir.
- Anket yapılan yararlanıcıların %93'ü hedef grubun faaliyetlerle uyumlu olduğunu belirtmiştir.
- Anket yapılan yararlanıcıların %95'i projelerinin hedeflerine ulaştığını belirtmişlerdir.

- Projelerde eğitilen kişi sayısı başvuruda 88.764 kişi olarak öngörülmüşken gerçekleşen sayı 108.089 kişi olmuştur. Programda eğitilen kişi hedefinin üzerine çıkılarak %122 oranında gerçekleştirme sağlanmıştır.
- Hedef grup ihtiyaçlarının belirlenmesinde %83 oranında yararlanıcılar kendi araştırmaları ile belirlediklerini belirtmiştir. Kurumların bu konuda daha etkin iletişim ile akademik çalışmalarından ve bölgesel planlardan destek alması faydalı olacaktır.

7. Programın Sürdürülebilirliğinin Değerlendirilmesi başlığı altında;

- Projeler tamamlandıktan sonra eğitimlere devam ettiğini belirtenlerin oranı %40 olmuştur. Bu kurumlar tarafından yaklaşık 22.000 kişiye 2.300 saatin üzerinde eğitim verildiği bildirilmiştir. Proje sonrası eğitimlerle 52 kişinin istihdam edildiği ve 8 yeni işyeri kurulduğu beyan edilmiştir.
- Program kapsamında projelerde tespit edilen performans göstergelerinin ve çıktılarının proje uygulama sonrasında geçen yaklaşık 8 yıllık bir süreye rağmen devam ettirildiği, alınan makine ekipman ve altyapının çoğunluğunun mevcudiyetini koruduğu ve bölgedeki sosyal dinamikleri harekete geçirmeye devam ettiğini gerekçeleriyle programın sürdürülebilir olduğu değerlendirilmektedir.
- Projelerle sağlanan sosyal altyapının devam ettiğini belirten yararlanıcıların oranı %60 olmuştur.
- Projeler ile temin edilen makine ve ekipmanların %54'ü halen mevcuttur ve faal olarak kullanılmaktadır.
- Ankete katılan yararlanıcıların %69'u projelerinde belirledikleri hedef kitle ile iletişimlerinin devam ettiğini beyan etmiştir.
- Ankete katılan yararlanıcıların %52'si proje ile ilgili girişimlere devam ettiğini bildirmiştir.
- Ankete katılan kurumların yaklaşık %75'i Ajansa tekrar başvuru yapabileceklerini belirtmiştir. Program kapsamında destek alan kurumların %61'inin Ajansa daha sonraki yıllarda uyguladığı destek programlarına başvuru yaptığı tespit edilmiştir. Bu oranın başvuru yapmak isteyenlerden daha düşük olması yararlanıcı için uygun program olmaması ile ilişkilendirilebilir.
- Anket yapılan kurumların %15'inin proje uygulama dönemi bittiğinde farklı bir proje için destek başvurusu yaptıklarını beyan etmiştir. Anket dışında sadece ajansa yapılan başvurular ve alınan destekler incelendiğinde yararlanıcıların %61'inin ajansa tekrar başvurduğu ve %23'ünün tekrar destek aldığı görülmüştür. Burada anket doldurulurken yürütülen proje ile bağlantılı tekrar destek alındı mı sorusu anlaşılarak hayır denildiği düşünülmektedir.
- Başka projeleri ile destek alan kurumlar %33 oranında yine Ajansımızdan destek aldıklarını belirtmiştir. Toplamda 5 milyon TL yeni projeleri için destek almışlardır. Buradan bölgemizde sosyal kalkınma alanında çalışan dernek ve kurumların çok fazla fon kaynağına ulaşamadığı çıkarılabilir. Ayrıca birçok program için uygun başvuru olamamaktadırlar.

hususları değerlendirilmiştir.

4 - EXECUTIVE SUMMARY

Mevlana Development Agency was established in 2008 with the decision of the Council of Ministers within the scope of Law No. 5449. The purpose of the establishment of development agencies is to develop cooperation and collaboration between the public sector, private sector and non-governmental organizations, promote regional development in line with the principles and policies envisaged in the National Development Plan and programs by maintaining pertinent and effective use of the resources and activating local potential, maintain its sustainability, and to reduce the inter-regional and intra-regional disparities.

Within this scope, Mevlana Development Agency has provided a grant amount of 234 million TL to our region at 2020 prices with the Financial Support Programs and has mobilized 435 million TL together with co-financing of grant beneficiaries from 2009 until now. This support created about 2300 new jobs. Moreover, around 125.650 people were trained on various subjects, and the necessary strategy, planning and reporting studies of institutions/organizations were supported up to now.

2010 Social Development Grant Scheme implemented by the agency is the first social development program of the Agency. 416 projects were submitted to the program, while the total project budget of the projects submitted was around 53 million TL, around 39,4 million TL financial support was requested from our Agency.

Within the scope of the 2010 Social Development Grant Scheme, 79 projects were entitled to receive a grant, 5 of those who were entitled to receive a grant waived and grant contracts were signed with 78 of those who were entitled to receive a grant, with 4 projects in reserve. The total project budget of the projects for which grant contracts were awarded was 6,7 million TL and the grant amount was 5 million TL.

The scope of impact assessment study covers the determination of the level of achievement of the performance indicators created in line with the priorities declared in the relevant program guide, and the assessment of whether these criteria were, combined with the project implementation results and the experiences made in the monitoring processes, chosen as the right priorities to reach the targets.

The results of the grant scheme were examined under the headings of application, implementation, relevance, impact, efficiency, effectiveness and sustainability. Accordingly, the points identified were as follows:

1. Under the Heading of The Assessment of Application Period of the Grant Scheme;

- 2010 Social Development Grant Scheme, the first social development grant scheme implemented by the agency, was designed to increase participation as much as possible.
- One organization was able to make more than one application in the program. This enabled organizations to prepare and submit projects on different subjects and increased their chances of being entitled to receive a grant.
- Organizations were able to apply to this grant scheme with more than one project, but a criterion was laid down that only one project could be funded. This issue, which increased the number of projects, could have resulted in issues such as the organizations' demand to implement the unsuccessful project

as a result of the difference in their priority of projects, and the decrease in the focus on the project, arrangements were made for each organization to submit a project in the future call for proposals.

- When the spatial distribution of the applications at the level of the districts of our region was analyzed, it was observed that they concentrated on the populated districts. However, unlike other grant schemes, it is noteworthy that it was the only grant scheme in which applications were made from all districts. While the ratio of applications made from districts outside the city centers to the total applications was 55%, the ratio of projects that were contracted was around 41%.

- In this grant scheme, four priorities were defined and it was aimed that the applications were made in some fields. Nevertheless, because it was not specified in the program guide that a single priority should be chosen, some applicants made applications with more than one priority.

- Projects that were not very much in line with the priorities and whose main fields of activity were consultancy, travel and assistance were eliminated to receive a grant.

- As a result of the fact that the most applications and support were for training projects, the social development grant scheme contributed to the recognition of the agency in the region with an intense training activity during the years when the grant scheme was implemented.

- The relatively high number of organizations that did not reapply to grant schemes of the agency later compared to other grant schemes has been associated with the fact that it was the most inclusive program especially for schools, associations, foundations and some public enterprises, and that they could not apply in future programs because more restrictive priorities were determined.

- As the number of applications submitted to the Financial Support Programs at different times increases, we see that the organizations gain experience and their rate of receiving a grant in the grant schemes increases.

- Given that the grant scheme received applications from all districts and the experiences of the grant beneficiaries were evaluated, it can be stated that the recognition of Mevlana Development Agency in the region increased.

- The fact that 77% of grant beneficiaries prepared their projects without the support of consultants can be interpreted as high institutional capacity, or it can be evaluated that there was no relevant budget. Nonetheless, the fact that the request for consultant support was low in the surveys conducted reveals that the organizations have sufficient capacity to submit projects to the agency.

2. Under the Chapter of The Assessment of Program Implementation Period;

- It was observed that contracts were awarded with 57 % of the requested grant amount and projects were completed with 86 % of the contracted total project amount. Projects were completed with 74 % of the contracted grant amount.

- The reason why the eligible costs are 10% lower on average than the contracted amount might be that the beneficiaries could not have been correctly understood the costs that will be considered eligible because it was the first project implementation, and the increases in prices they have to bear can be considered as a budget surplus amount.

- While the grant request amount was around 113.000 TL in project applications, this amount was determined as 65 .000 TL in the contract and it was 55.000 TL at the end of the project.
- The grant ratio targeted by the beneficiaries during the application were preserved in the contract, but the contract was awarded by revising the budgets. During the implementation, an average of 4% decrease was observed from the targeted grant. It is regarded that there were losses due to ineligible costs, market prices and implementation mistakes.
- When compared with the 2010 Economic Development Grant Schemes, the requests for time extension in projects were less.
- Because the main theme of the grant scheme was social development, it is seen that service procurements and other procurements were more than machinery and equipment procurements. Although human resources were seen as the highest budget items, organizations have met their co-financing obligation with this item.
- 68% of the machines purchased within the scope of the grant scheme in terms of quantity and 22% in terms of cost were supplied from domestic manufacturers. Technological office items constitute the majority of the items imported in the grant scheme.
- 1,166 machines and equipment were purchased at a cost of approximately 1 Million TL.
- 17 websites were prepared within the scope of the grant scheme and the procurement of 163 computers, 43 printers and 51 projectors contributed to the development of technical and institutional capacity.
- When the implementation periods of the activities and addendum requests for time extension in the projects were assessed, we have seen that the most proper implementation period is 12 months.
- Submitting two interim reports and two interim payments within the scope of the grant scheme were designed considering it would improve the processes of the organizations. However, later this practice was abandoned due to the delays of organizations in submitting reports and annexes, and the method of receiving payment by submitting a single interim report was started.
- While it was observed that the beneficiaries' grant requests were mostly made in line with the time limits laid out in the legislation, some of them requested revisions in the submission dates of reports, depending on the fact that the submission of the interim report date was determined, and revised the dates according to their payment requests. The fact that July and November of 2011 were determined for the submission of interim reports at the contract stage caused this demand to be high.
- 120 addendum requests were made within the scope of grant scheme. When addendum requests were reviewed, it was seen that requests for addendum for budget revision and revision of the dates for the submission of interim reports were made. The fact that the budget revisions were high suggests that the projects were not designed well at the beginning, and the fact that the interim report dates were determined as July and November of 2011 at the contract stage caused a high number of addendum requests for the revision of interim report submission dates. In the following grant schemes, an arrangement was made to submit interim reports within the project period without determining the exact date.
- It has been observed that institutions applied to the grant scheme intensively from educational activities

and that educational activities were dense among those who were entitled to receive a grant.

- Of the co-financing required for the implementation of the grant scheme, 77% was met by human resources co-financing, 22% was met by cash co-financing and 48% was met by cash co-financing from partners and participants.
- In general, positive feedback was received from the organizations related to the project implementation. It was observed that the majority of the organizations stated that the monitoring activities of the Agency are solution-oriented, and that it is easy to communicate with the Agency personnel, and that the procedures are easy to understand and reasonable.
- Within the scope of the grant scheme, training and infrastructure studies in many different fields were conducted and 46 sub-activities were carried out.

3. Under the Chapter of The Assessment of the Program Impact

- Within the scope of the grant scheme, 75 projects were funded, 56 of which were in Konya and 19 in Karaman, and an investment of 5.8 million TL was made with a grant amount of 3.7 million TL.
- While there were successful projects in all 37 districts in the region, projects were funded in 32 districts for some reasons, so even organizations that had never implemented a project gained project experience by implementing projects and it contributed to the social and economic development of the people in the region.
- It was observed that the grant scheme enhanced awareness in the region because it was the first project implementation in the region for some organizations that successfully finished their projects.
- The fact that the projects involved generally more than one partner and stakeholder and that they were designed to cover more than one settlement area contributed to the successful implementation of the grant scheme by showing a multiplier effect.
- It was determined that the grant scheme was effective in promoting the region both locally and nationally.
- Those people who had never implemented a project before were reached and those peoples' culture of writing and implementing projects was increased with the grant scheme, and it was observed that while the technical knowledge and skills of the organizations increased in the field of the project, their inter- and intra-communication also improved.
- With the implementation of the grant scheme, the level of awareness related to personal development and vocational training increased across the region and contributed to the development of the socio-economic structure of the region.
- Within the scope of the grant scheme, 6,093 hours of training were given to 108,089 people, and the training cost per capita was 6.5 TL. An average of 92 hours of training was given in the projects.
- Although the number of people receiving training was very high, it has been observed that this training was held intensively at secondary and high school levels. Therefore, it does not seem possible to analyze the results of vocational training and employment exactly.

- With the training given within the scope of the grant scheme, 2 of the trainees established their workplaces and 44 of them became new business owners.

4. Under the Heading of Assessment of Relevance of the Grant Scheme;

- We couldn't make a sound assessment of the priorities because performance indicators and targets typical to the priorities were not specified associated with the priorities of the grant scheme.
- Grant scheme priorities were directly related to especially "E2. "Developing Human Resources Capacity and Creation of Qualified Workforce" among the axes of 2009-2010 Regional Plan,
- Other priorities of the grant scheme cover most of the thematic objectives of the regional plan.
- When the priorities were defined in the grant scheme, the fact that the applicants did not submit projects from a single priority did not make it possible to evaluate the priorities separately.
- Correct determination of grant scheme priorities affects the preparation of projects and the planning of activities.

5. Under the Heading of Assessment of Program Efficiency;

- 96% of the projects whose contracts were awarded in the grant scheme were finished successfully. 98 % of the grant amount contracted was given to the projects which were finished successfully.
- Averagely, Projects were finished in 11 months. It would be appropriate to define the ideal implementation period of the projects as 12 months.
- Within the scope of the grant scheme, 232 monitoring visits were made for 78 projects.
- 85% of the projects were completed on time. Those who requested a time extension were beneficiaries who planned that they could finish their projects in a short time during the application stage.
- 98% of those surveyed expressed that their projects contributed to the efficient use of resources.
- 88% of those surveyed expressed that they finished their projects at a lower cost with the support of the Agency.
- 90% of those surveyed expressed that the Agency support was effective in such a way that the quality of the equipment purchased was higher.
- The beneficiaries stated most that the pre-payment ratio was not attractive. The main reason for this was that the beneficiaries who were mostly public institutions did not have enough budget to initiate the Project.
- 80% of the beneficiaries who participated in the survey stated that the best results were achieved with the resources spent on their projects, 15% stated that the results that could be reached with the resources spent would not change, and 5% stated that better results could be achieved even with the resources

spent.

- When the beneficiaries who participated in the survey were asked their opinions about the investment they could make without the Agency's support, 53% stated that they could not make the same investment, 32% said they could make less investment, and 15% stated that they could make the same amount of investment.
- The rate of beneficiaries who declared that the desired effect was achieved in the projects was 95%. This rate can also be evaluated as the efficiency rate of the projects declared by the beneficiaries.

6. Under the Heading of Assessment of the Effectiveness of Grant Scheme

- The lack of use of program performance indicators made it difficult to evaluate because the applicants are free to determine performance indicators specific to the project in the application guide. We did not make much use of the indicators in determining the performance criteria of the beneficiaries.
- Considering that 76% of the project budget contracted in the program and 88% of the grant amount were used, reaching the targets defined in the application at an average rate of 85% indicates that the program was implemented effectively.
- 93% of the beneficiaries surveyed stated that the target group was compatible with the activities.
- 95% of the beneficiaries surveyed stated that their projects achieved their goals.
- While the number of people to be trained in the projects was envisaged as 88,764 in the application, the actual number became 108,089. A rate of 122% was achieved by exceeding the target of the persons to be trained in the program.
- 83% of the beneficiaries stated that they determined the target group's needs with their research. It might be beneficial for organizations to receive support from academic studies and regional plans through more effective communication in this regard.

7. Under the Heading of Assessment of Sustainability of Grant Scheme:

- 40% of the beneficiaries stated that training activities continued after the end of the projects and 2300 hours of training were given by these organizations to 22.000 people after the end of the project. It was declared that 52 people were employed and 8 new workplaces were established with the post-project training.
- We assessed that the program is sustainable because the performance indicators and outputs achieved in the projects within the scope of the program are maintained despite a period of approximately 8 years after the project implementation, the majority of the machinery and equipment purchased and infrastructure still exists and continues to activate the social dynamics in the region.
- The rate of beneficiaries who stated that the social infrastructure provided by the projects continues was 60%.

- 54% of the machine and equipment purchased within the scope of the grant scheme still exists and are still actively used.
- 69% of the beneficiaries who participated in the survey declared that their communication with the target audience they determined in their projects did not continue.
- 52% of the beneficiaries who participated in the survey stated that they continue the initiatives related to the project.
- Approximately 75% of the organizations stated that they might be able to apply to the Agency again, and 61% of them stated that they made a grant application to the Agency in the following years. The fact that this rate is lower than the rate of those who want to apply may be associated with the lack of a suitable program for the beneficiary.
- 15% of the organizations surveyed stated that they made a grant application for a different project when the project implementation period was over. Apart from the survey, when only the applications made to the agency and the grant received were examined, it was observed that 61% of the beneficiaries reapplied to the agency and 23% received a grant again. It is thought that when conducting the survey, the question of whether support was received again or not was understood in connection with the project implemented and was said no.
- 33% of the organizations funded with their other projects stated that they received a grant from the Agency. In total, they received a grant amount of 5 million TL for their new projects. It can be interpreted that associations and institutions working in the field of social development in our region do not have access to many funding sources. Furthermore, they are not suitable applicants for many programs.

were evaluated.

5 - GİRİŞ

Mevlana Kalkınma Ajansı 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla 5449 Sayılı kanun kapsamında kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere kurulmuştur.

Ajansın en önemli görevlerinden birisi de bölge plan ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Kalkınma Bakanlığı'na bildirmektir. Bu kapsamda Mevlana Kalkınma Ajansı 2009'dan bugüne kadar açmış olduğu Mali Destek Programları ile bölgemize toplamda 2020 fiyatlarıyla 234 Milyon TL destek sağlamış ve eş finansmanları ile birlikte 435 Milyon TL finansmanı harekete geçirmiştir. Bu destekler 2300'e yakın yeni istihdam sağlamıştır. Ayrıca bu güne kadar yaklaşık 125.650 kişinin farklı konularda eğitim almasını sağlamış ve kurum/kuruluşların gerekli strateji, planlama ve raporlama çalışmalarını desteklemiştir.

Ajansımız, 2009 yılından başlayarak sırasıyla 2010, 2011, 2012, 2014, 2015, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında Kamu, Özel ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yönelik İktisadi, Kırsal, Sosyal, Küçük Ölçekli Altyapı ve COVID-19 ile Mücadele ve Dayanıklılık Mali Destek Programları Proje Teklif Çağrılarını çıkarmıştır. Çıkan programların 8'i kar amacı güden kurumlara yönelik, 11'i ise kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlara yönelik olmuştur.

Etki değerlendirmenin literatürde kullanılan birçok tanımı mevcuttur. En temel ifadeyle etki, müdahaleli durum ile müdahalesiz durum arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Etki değerlendirme ile önceden başlamış veya devam eden bir program, politika veya projenin sonucunda ne tür etkilerin meydana geldiği ölçülebilmekte, bu etkinin ne kadarının uygulanan programdan kaynaklandığı tahmin edilebilmekte ve program, politika veya projeyle hedeflenen çıktıların elde edilip edilemediği tespit edilebilmektedir¹.

Etki değerlendirmesinin bir alt dalı olan program etki değerlendirmesi ise uygulanması planlanan veya uygulanan programların özel olarak etkisini ölçer. Diğer bir deyişle, yürütülen birçok aktivite ve/veya projeden müteşekkil programın hedeflere ulaşma derecesiyle, amaç ve hedeflerine ne derecede ulaştığını belirlemektedir. Söz konusu değerlendirme ile program hakkında elde edilen önemli bilgiler ışığında programa ilişkin çeşitli iyileştirmeler yapılarak kaynakların daha etkili kullanılması sağlanır².

Bu çalışma, 2010 yılı içerisinde ilan edilen ve 2013 yılına kadar uygulanan Sosyal Kalkınma Mali Destek Programının Konya Karaman Bölgesi'nde oluşturduğu etkilerin değerlendirmesini amaçlamaktadır. Yapılan değerlendirmelerin, Ajans mali destek programlarının verimliliğinin artırılmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

¹ Adıgüzel, R. S., Kalaycı, K. Ö., & Yılmaz, P. (2015). Etki Değerlendirmeye Genel Bir Bakış, Anahtar, Temmuz 2015, 4-7.

<https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/birimler/SAVGMEtkiDeğerlendirmeyeGenelBirBakış.pdf>

² Meydan, M. C. (2014). Kalkınma Ajansı Desteklerinin Değerlendirilmesi : Karşıt Durum Etki Değerlendirme Örneği, Kalkınma Bakanlığı, Uzmanlık Tezi, Ankara.

5.1 Etki Değerlendirme Neden Yapıldı?

Değerlendirme döngüsünün alt başlıklarından olan etki değerlendirmesi, kamu müdahalelerinin olumlu veya olumsuz etkilerinin ortaya çıkarılmasını sağlar. Söz konusu değerlendirme, hedef kitledeki tüm sektörlerin programlardan istifade etmesi, programların en etkili ve maliyet etkin şekilde uygulanması, program aracılığıyla sağlanan hizmetlerin niteliği ve niceliğinin maksimizasyonu ile kısıtlı kaynaklarla yapılması planlanan yatırımlar arasında en iyi tercihin yapılabilmesi için önemli bir karar alma aracıdır. Ayrıca, kamu müdahalelerinde kaynak dağıtımında şeffaflığın ve hesap verebilirliğin incelenmesi için gerekli kanıtların ortaya konmasında önemli katkılar sağlamaktadır³.

Ülkemizde başta özel sektör olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlarına mali destek programları yürüten önemli kuruluşlardan olan Kalkınma Ajanslarının faaliyetlerine yönelik son yıllarda bilgilendirme isteği artmıştır. Kamu kurumu olması ve şeffaflık ilkesi gereği yürüttüğü çalışmaların etkisinin değerlendirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Ayrıca Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzunda İzleme ve Değerlendirme Biriminin Görevleri arasında “Çeşitli kaynaklardan elde edilecek verileri ve değerlendirme anketleri sonuçlarını kullanarak, programların ara dönem, nihai ve etki değerlendirmelerini yapmak, bu değerlendirme sonuçlarını Yönetim Kuruluna ve Bakanlığa sunulmak üzere Genel Sekretere raporlamak” ifadeleri yer almaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak kar amacı güden kurum ve kuruluşlara yönelik 2012 yılı Bölgenin Rekabet Gücünün Artırılması Mali Destek Programı etki değerlendirme çalışması yapılmıştır. Akabinde 2010 yılı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programının etki değerlendirme çalışması ve son olarak 2011 yılı İktisadi İşletmelerde Rekabetçiliğin Geliştirilmesine Yönelik Mali Destek Programının etki değerlendirme çalışması yapılmıştır. 2009 ve 2011 yılı Kırsal Kalkınma Mali Destek Programları etki değerlendirme çalışmaları bu çalışma gibi kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlara yönelik yapılmıştır. Bu çalışma etki değerlendirme çalışmalarının altıncısı niteliğindedir.

5.2 Amacı ve Kapsamı

Kalkınma Ajansları bütçelerinde önemli bir paya sahip olan mali destek programlarının içeriğinin oluşturulması, uygulanma süreci ve etkilerinin belirlenmesi, gelecekte uygulanacak destek programlarının tasarlanması sürecinde büyük önem arz etmektedir.

Bu kapsamda etki değerlendirme çalışmaları mali destek mekanizmalarını ölçmek için etkili ve doğru sonuçlar verebilen en önemli karar destek araçlarıdır.

Yapılan etki değerlendirme çalışması, program rehberinde ilan edilen öncelikler doğrultusunda oluşturulan performans göstergelerine ne düzeyde ulaşıldığının tespiti ile bu kriterlerin proje uygulama sonuçları ve izleme süreçlerinde edinilen deneyimlerle harmanlanarak hedeflere ulaşmada doğru öncelikler olarak seçilip seçilmediklerinin değerlendirilmesini kapsamaktadır.

5.3 Etki Değerlendirme Nasıl Yapıldı?

Etki Değerlendirme Raporu hazırlıkları sürecinde ilk olarak konuyla ilgili literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yöntemini belirlemek üzere konu uzmanı kuruluşların raporları, ilgili rehberler, makaleler ve etki değerlendirmesi yapmış diğer Ajansların çalışmaları titizlikle incelenmiştir. Bu çalışmaları takiben Ajansımızın İzleme ve Değerlendirme Birimi çalışanları çalışmanın yöntemi hakkında

³ Meydan, M. C. (2014). a.g.e.

İstişarelerde bulunmuştur. Yararlanıcılarla çevrimiçi anket yapılması kararlaştırılmıştır. Birim içinde yapılan çalışmalarla anket içeriği oluşturulmuştur. Anketlerin yapılması noktasında hizmet alımı yapılmaksızın Ajans kaynakları ile anketin uygulanması tercih edilmiştir. Anket çalışmasına başlamadan önce ankete konu olan kurumlardan adres ve iletişim bilgileri güncellenerek telefon yoluyla randevular alınmıştır. 2009 Mali Destek Programının üzerinden geçen zaman da göz önünde bulundurularak görüşmelerde öncelikli olarak proje sorumluları başta olmak üzere kurum yöneticileri ve proje yürütücüleri ile görüşülmeye özen gösterilmiştir. Proje öncesi ve sonrası değişimleri yapılan sözlü mülakatlar, anket değerlendirmesi ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada etki analizi yerine etki değerlendirme yapılmıştır. Etki analizi için kullanılan fayda-maliyet analizi, maliyet etkinliği analizi, çok kıstaslı analiz, risk analizi gibi düzenleyici yöntem ve araçlar ile farkların farkı, regresyon süresizliği, araç değişken gibi yarı deneysel yöntemler kullanılmadığından anket için kurumlarla derinlemesine çevrimiçi mülakatlar yapılarak programın etkisi araştırılmıştır.

5.3.1 Örneklem Seçimi

Çalışmada örneklem belirlenirken mali destek programı kapsamında destek almaya hak kazanıp sözleşmesi imzalanan 78 proje ana kitle olarak alınmıştır. Örneklem çerçevesi belirlenirken sözleşme imzalanan projelerin tamamlanmış olması esas alınmıştır. Bu doğrultuda belirlenen bu popülasyondan örneklem seçilirken fesih yoluyla projeleri sonlanan başvuru sahipleri çıkarılmış ve tamamlanan 75 proje örneklem olarak belirlenmiştir.

5.3.2 Veri Toplama Süreci

Çalışmada veri toplama sürecinde nitel ve nicel verilerden yararlanılmıştır. Bu veriler, çalışmaya konu olan 2009 yılı Mali Destek Programı ve İzleme Bilgi Sistemi (MEVBİS) veri tabanından elde edilen veriler ile projesi tamamlanmış kurumlarla çevrimiçi olarak gerçekleştirilen anketlere dayanmaktadır⁴. Covid-19 Salgını dolayısıyla tedbir amaçlı anketler yararlanıcılar ile çevrimiçi görüşme yapılarak veya telefon görüşmeleri ile yapılabilmektedir.

Anket çalışmalarına başlamadan program başvuru sürecine ilişkin veriler ve anket uygulaması Ajansımız İzleme ve Değerlendirme Birimi Başkanı tarafından geliştirilen MEVBİS veri tabanına aktarılacak elektronik ortamda anketin yapılması ve verilerin anlık sisteme işlenmesi sağlanarak veri güvenliği en üst düzeyde korunmuştur. Anket uygulama aşamasında örneklem olarak belirlenen 75 kurumun 60'ı ile görüşme gerçekleştirilebilmiştir. 15 adet kurum ile kurumların kapanması, değişmesi, proje ile bilgisi olan kişilerin görev yerinin değişmiş olması ve benzeri sebeplerle anket gerçekleştirilememiştir. 60 anket, yararlanıcılarla yapılan çevrimiçi görüşmeler ile yaklaşık 2 ay içerisinde sorunsuz bir şekilde tamamlanmıştır.

5.3.3 Veri Analizi

Program bilgilerinin olduğu 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı ve anket sonuçlarının işlendiği İzleme Bilgi Sistemi (MEVBİS) veri tabanlarından elde edilen veriler Excel ve SPSS programlarına girilerek veri matrisleri oluşturulmuş ve frekans dağılımları incelenerek değerlendirilmiştir.

⁴ 2010 Mali Destek Programı kapsamında kurumlarla yapılan anket, raporun ekler bölümünde yer almaktadır.

5.3.4 Kısıtlar

Bu çalışmanın temel kısıtları, programın başlangıcı ve uygulanma tarihi üzerinden yaklaşık 10 yıl geçmiş olması ve projeden sorumlu olan kişilerin yer değişikliği ve ayrılmaları gibi nedenlere bağlı olarak bu kişilere ulaşılması noktasında yaşanan zorluklar ile proje sorumlularının proje detaylarıyla ilgili bilgilerinin taze olmayışıdır. Buna bağlı olarak çalışmanın temel veri kaynaklarından olan anketlerde, yararlanıcı beyanına dayanan sorular için yüzeysel cevaplar alınmış ya da yanıtızsız bırakılmıştır.

6 - BÖLGENİN MÜDAHALE ALANINDAKİ DURUMU

6.1 Demografik Yapı

TR52 Düzey 2 Bölgesinin toplam yüzölçümü 49.682 km² olup, 2,2 milyon nüfusuyla Türkiye nüfusunun % 3,1'ini oluşturmaya karşın alan olarak Türkiye'nin % 6,4'üne kapsamaktadır. 2008 yılı itibarıyla bölge nüfusu 2,2 milyon kişi olup şehirleşme oranı %71,6'dır.

Çalışma 2010 yılına ait bir destek programının etkilerini değerlendirdiği için raporda bölgeye ait sunulan demografik ve sosyo-kültürel yapısı ile ilgili bilgiler müdahale anındaki veriler olan 2009 yılı verileri sunulmuştur.

	Konya	Karaman	TR52 Bölgesi	Türkiye	Oran (Yüzde)
Nüfus (Kişi)	1.992.675	231.872	2.224.547	72.561.312	% 3,07
Yüzölçümü (km²)	40.813,52	8.868,90	49.682,42	783.562,38	% 6,34
İlçe Sayısı	31	6	37	957	% 3,87
Belediye Sayısı	200	16	216	2.938	% 7,35
Köy Sayısı	584	156	740	34.402	% 2,15
Şehirleşme Oranı	% 73,82	% 68,71	% 73,29	% 76,26	

Tablo 1 2009 Yılı Bölgenin Demografik Durumu

6.1.1 Nüfus

2009 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi(ADNKS)'ne göre 2.224.547 olan TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin nüfusu 72.561.312 olan ülke nüfusunun %3,07'sini oluşturmaktadır. TR52 Düzey 2 Bölgesi Düzey 2 Bölgeleri nüfus sıralamasında 16. sırada yer almaktadır. İller bazında kıyaslama yapıldığında ise; Nüfusu 1.992.675 olan Konya 6. sırada yer alırken, nüfusu 231.872 olan Karaman 66. sırada yer almaktadır⁵.

2009 yılı ADNKS'ye göre Türkiye şehir nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı %75,53, TR52 Düzey 2 Bölgesi için ise %72,22'dir. Bölge illerinin şehir nüfuslarının toplam nüfus içindeki paylarına bakıldığında ise 2009 yılında bu oran Konya için %72,8, Karaman için %67,25 olarak gerçekleşmiştir.

TR52 Düzey 2 Bölgesi'nde toplam nüfusu en fazla olan ilçeler Konya'nın merkez ilçeleri olan Selçuklu, Karatay ve Meram'dır. Bu ilçeler haricinde Karaman Merkez ve Konya Ereğli ilçeleri nüfusları 100.000'in üzerinde olan diğer ilçelerdir.

⁵ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). TR52 Düzey 2 Bölgesi 2010–2013 Bölge Planı, Konya.

2007-2008-2009 yılı nüfus yoğunluğu verileri incelendiğinde bölgenin nüfus yoğunluğunun Türkiye nüfus yoğunluğunun yaklaşık yarısı kadar olduğu görülmektedir. Bu durum, TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin yüzölçümü ülke yüzölçümünün %6,20'sini kapsamakta iken bölge nüfusunun ülke nüfusunun %3,07'sini oluşturmasıyla açıklanabilir.

2009 yılı ADNKS'ye göre ise Türkiye yıllık nüfus artış hızı %14,5 olurken TR52 Düzey 2 Bölgesi bu dönemde %11,09'luk nüfus artış hızı ile bu istatistikte Düzey 2 Bölgeleri arasında 14. sırada yer almıştır. Konya'nın 2009 yılında nüfus artış hızı %11,51, Karaman'ın nüfus artış hızı ise %7,48 olmuştur⁶.

6.1.2 Göç

2008 yılında DPT tarafından yayımlanan "Türkiye'de İç Göçler ve Göç Edenlerin Nitelikleri" adlı çalışmaya göre 1995-2000 yılları arasında Konya ve Karaman illerinin göç alma ve göç verme nedenlerinin başında hane halkı fertlerinden birine bağımlı göç olduğu görülmektedir. Konya'ya eğitim amacıyla göç edenlerin sayısının fazla olması Konya'da bulunan Selçuk Üniversitesi'nden kaynaklanmaktadır. Eğitimin yanında Konya ve Karaman illerine göç etme nedenlerinin başında iş arama/bulma ile tayin/atama nedenleri gelmektedir.

2009 yılı ADNKS'ye göre 2008-2009 döneminde Düzey 2 Bölgeleri verdikleri göç nüfusu bakımından sıralandıklarında TR52 Düzey 2 Bölgesi 26 bölge arasında 19. sırada, aldıkları göç nüfusu bakımından sıralandıklarında ise 17. sırada yer almaktadır⁷.

		Konya	Karaman	TR52
2008	Nüfus	1.992.675	231.872	2.224.547
	Aldığı Göç	40.813,52	8.868,90	49.682,42
	Verdiği Göç	31	6	37
	Net Göç	200	16	216
	Net Göç Hızı (%)	584	156	740
2009	Nüfus	% 73,82	% 68,71	% 73,29
	Aldığı Göç	31	6	37
	Verdiği Göç	200	16	216
	Net Göç	584	156	740
	Net Göç Hızı (%)			

Tablo 2 TR52 Düzey 2 Bölgesi Göç Bilgileri

Yukarıdaki tabloda ise 2008-2009 dönemlerinde Konya, Karaman ve TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin göç ile ilgili bilgilerine yer verilmiştir. Buna göre 2007-2008 döneminde Konya'ya yapılan net göç %5,7 olurken bu değer Karaman için %3,3, TR52 Düzey 2 Bölgesi için ise %5 olmuştur. 2008-2009 dönemi için ise Konya'nın net göçü düşüş göstermiş ve %2,49 olmuştur. Karaman'ın ise bu dönem için net göç hızı %2,46 olurken bu değer TR52 Düzey 2 Bölgesi için %2 olmuştur⁸.

⁶ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

⁷ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

⁸ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

	2009		2008	
	Bölgenin aldığı göç	Bölgeden yapılan göç	Bölgenin aldığı göç	Bölgeden yapılan göç
TR61 (Isparta, Antalya, Burdur)	5.910	7.695	5.339	10.038
TR10 (İstanbul)	5.909	7.200	6.176	6.870
TR51 (Ankara)	4.774	6.236	4.310	5.883
TR62 (Adana, Mersin)	4.272	3.864	5.243	3.320
TR71 (Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir, Niğde)	3.521	3.603	3.654	3.369
TR31 (İzmir)	3.234	5.082	2.875	5.330

Tablo 3 TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin Aldığı ve Verdiği Göç

2009 yılı ADNKS verilerine bakıldığında TR52 Düzey 2 Bölgesi'ne en fazla göç TR61 Bölgesi'nden olmuştur. Bu bölgeyi sırasıyla TR10 ve TR51 Bölgesi izlemektedir. Aynı dönem için TR52 Düzey 2 Bölgesi'nden bölgelere yapılan göçlere bakıldığında ise ilk üç sıra yine değişmemiş, en fazla göç TR61'e, daha sonra TR10'a ve TR51'e olmuştur. İl bazında değerlendirildiğinde ise Konya en fazla sırasıyla İstanbul, Ankara, Antalya, İzmir ve Karaman'dan göç alırken, Karaman en fazla sırasıyla Konya, Mersin, İstanbul, Antalya ve Ankara'dan göç almıştır.

6.2 Sosyo-Kültürel Yapı

6.2.1 Sağlık

2007 yılı itibarıyla ülke genelinde yüz bin kişiye düşen hastane yatak sayısı 262 iken TR52 Düzey 2 Bölgesi'nde ise 264'tür. Bir sağlık ocağına düşen ortalama nüfus incelendiğinde ise Konya'da bu sayı 2001 yılında 8.664 iken 2007 yılında 8.987'ye çıkmıştır. Karaman'da ise 2001 yılında 7.297 olan bir sağlık ocağına düşen ortalama nüfus 2007 yılında 7.178'e gerilemiştir.

	Kamu		Üniversite		Özel		Toplam	
	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı
TR52	25	3.954	3	2.386	12	591	40	6.931
Konya	22	3.428	3	2.386	11	541	36	6.355
Karaman	3	526	-	-	1	50	4	576

Tablo 4 Hastane Yatak Sayısı

2010 yılında ise bölgede yüz bin kişiye düşen yatak sayısı 311'dir. Bu sayı Avrupa ülkeleri ile kıyaslandığında çok düşük seviyelerde olduğu ortaya çıkmaktadır. Yüz bin kişiye düşen hastane yatak sayısı Danimarka'da 341, Belçika'da 666, Çek Cumhuriyeti'nde 727, Letonya'da 755, Avusturya'da 778 ve Litvanya'da 816'dır⁹.

⁹ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

6.2.2 Eğitim

Eğitim dengeli ve sürdürülebilir kalkınma için önemli bir unsurdur. DPT tarafından 2003 yılında yapılan İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması araştırmasına göre eğitim sektörü gelişmişlik sıralamasında Karaman tüm iller arasında 38. Konya ise 45. sırada yer almaktadır. Bu değerlendirmede genel gelişmişlik sıralamasında Konya 26. sırada iken, eğitim sektörü gelişmişlik sıralamasında alt sıralarda yer almaktadır. Karaman ise genel gelişmişlik sıralamasında 35. sırada yer almaktadır. TÜİK ADNKS verilerine göre Türkiye’de 6 yaş üzeri okuma yazma bilenlerin oranı 2009 yılında %88,2 iken TR52 Düzey 2 Bölgesi’nin aynı yaş grubu için okuryazarlık oranı %91’dir¹⁰.

6.2.2.1 Okul Öncesi Eğitim

2009-2010 yılı eğitim öğretim döneminde Konya’da 801, Karaman’da 155 olmak üzere TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde 956 okul öncesi eğitim kurumu bulunmaktadır. Okullaşma oranları; Konya’da %19,2 Karaman’da %31,02’dir. Türkiye genelinde okul öncesi eğitimde okul başına 2009-2010 öğretim yılı için 37 öğrenci düşerken, bu oran TR52 Düzey 2 Bölgesi, Konya ve Karaman için 30’dur. Türkiye genelinde okul öncesi eğitimde öğretmen başına 2009-2010 öğretim yılı için 23 öğrenci düşerken, bu oran TR52 Düzey 2 Bölgesi için 22’dir.

6.2.2.2 İlköğretim

TÜİK verilerine göre, Konya’da 955, Karaman’da 173 ilköğretim okulu olmak üzere TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde 1.128 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Okullaşma oranları her iki il için de %97,40’dır.

Avrupa Birliği derslik standardının ilköğretim okulları için 24 civarında olması gerekmektedir. Konya’nın derslik başına 28 öğrenci ile bu standardın altında, Karaman’ın ise derslik başına 21 öğrenci ile üstünde olduğu anlaşılmaktadır.

TÜİK verilerine göre 2009-2010 döneminde ilköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde 20, Türkiye’de ise 22’dir, Konya’da aynı oran 20, Karaman’da ise 17’dir. Türkiye geneli düşünüldüğünde bu oranların Türkiye ortalamasına yakın fakat altında olduğu görülmektedir.

6.2.2.3 Ortaöğretim

TÜİK verilere göre 2009-2010 döneminde TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde, Konya’da 119 genel ortaöğretim, Karaman’da 22 genel ortaöğretim okulu olmak üzere TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde 141 genel ortaöğretim okulu bulunmaktadır. Aynı eğitim düzeyinde ülke genelinde öğretmen başına 18, TR52 Düzey 2 Bölgesi’nde 17, Konya’da 17 ve Karaman’da 16 öğrenci düşmektedir. 2009-2010 yılında Konya için okullaşma oranı ortaöğretimde %62,10 olarak gerçekleşirken, Karaman’da %64,47 olarak gerçekleşmiştir.

¹⁰ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

6.2.2.4 Yükseköğretim

Bölgede iki adet devlet üniversitesi bulunmaktadır. Selçuk Üniversitesi Konya'da, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi ise Karaman'da bulunmaktadır. 2009-2010 eğitim döneminde TR52 Düzey 2 Bölgesi'nde 75.417 öğrenci bulunmaktadır.

6.2.2.5 Mesleki Eğitim

Ortaöğretim kapsamında mesleki ve teknik liselerin toplamına bakıldığında, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde Konya'da 157, Karaman'da 19 olmak üzere TR52 Düzey 2 Bölgesi'nde toplam 176 mesleki ve teknik ortaöğretim okulu hizmet vermektedir. Konya'da mesleki ve teknik liselerde 55.296 öğrenci, 2.914 öğretmen tarafından eğitim görmektedir. Karaman'da ise 5.156 öğrenci, 508 öğretmen tarafından eğitim görmektedir. Diğer bir deyişle Türkiye genelinde, TR52 Düzey 2 Bölgesi'nde ve Konya'da öğretmen başına 17 öğrenci düşerken, Karaman'da öğretmen başına 15 öğrenci düşmektedir.

6.2.2.6 Yaygın Eğitim

Ülkemizde bulunan 317 mesleki eğitim merkezinin dokuzu Konya'da ve biri Karaman'da olmak üzere 10'u bölgede bulunmaktadır. Bu merkezlerde 2008-2009 öğretim yılı sonu itibariyle ülke genelinde 260 öğrenci aday çıraklık, 130.863 öğrenci çıraklık ve 53.793 öğrenci kalfalık olmak üzere toplam 184.916 öğrenci eğitim alırken, Konya'da 6.250 öğrenci çıraklık ve 1.954 öğrenci kalfalık olmak üzere toplam 8.204 öğrenci, Karaman'da ise 833 öğrenci çıraklık ve 166 öğrenci kalfalık olmak üzere toplam 999 öğrenci mesleki eğitim merkezlerinden eğitim almıştır. Bu dönemde ülke genelinde çıraklık eğitimi alan öğrencilerin %5,41'i, kalfalık eğitimi alan öğrencilerin ise % 3,94'ü bölgede bulunan Mesleki Eğitim Merkezlerinden eğitim almışlardır. Ülke genelinde bulunan 966 Halk Eğitim Merkezi'nin 31'i Konya'da ve 6'sı Karaman'da bulunmaktadır¹¹.

6.2.2.7 Sivil Toplum Kuruluşları

Türkiye'de dernek sayısına bakıldığında bölge 12. sıradadır.

Sıra	Düzey 2 Bölgeleri	Kapsadığı İller	Dernek Sayısı	Dernek Yüzdesi (%)
1	TR10	İstanbul	17.357	20,37
2	TR51	Ankara	8.318	9,76
3	TR42	Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya, Yalova	5.511	6,44
12	TR52	Karaman, Konya	2.464	2,88

Tablo 5 Bölgelerin Dernek Sayılarına Göre Sıralaması

Türkiye'de TOBB'a bağlı 363 oda ve borsa bulunmaktadır. Rekabetçi bir piyasada, bölgesel kalkınma amacına yönelik olarak sosyo-kültürel ve ekonomik yapının geliştirilmesi amacıyla kurulan TOBB'a bağlı oda ve borsalardan bölgede ise 18 tane bulunmakta olup, dağılımına bakıldığında TR52 Düzey 2 Bölgesi'nin Türkiye içindeki payı %4,96'dır. Bölge halkının bilinçlendirilmesine, mesleki becerilerin artırılmasına, sosyo-kültürel yapının geliştirilmesine katkı veren STK'ların eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi gerekmektedir¹².

¹¹ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

¹² Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

6.3 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Durumu

6.3.1 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması - 2003

Devlet Planlama Teşkilatı'nın 2003 yılında yapmış olduğu "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması" araştırmasında Konya ve Karaman illeri üçüncü derece gelişmiş iller grubunda yer almakta olup, Konya Türkiye genelinde 26'ncı, Karaman ise 35'inci sırada yer almaktadır. Üçüncü grupta yer alan illerin genel özellikleri yüksek bir gelişme potansiyeline sahip, ekonomik faaliyetlerde tarım sektörünün ön planda olduğu, genellikle il ve bölge ölçeğinde üretim yapan sanayi kuruluşlarının yer aldığı, küçük ve orta ölçekli tesislerin yaygın olarak bulunduğu ve sosyo-ekonomik gösterge değerlerinin ülke ortalamalarına yakın olduğu orta derecede gelişmiş iller olmalarıdır. Son yıllarda sanayinin yerel düzeyde yaygınlaşmasında (yöreselleşmesinde) gözlenen önemli gelişmeler, büyük ölçüde bu grupta yer alan illerde gerçekleşmiştir. Büyük çoğunluğu yeni sanayileşen bu iller, hızlı bir gelişme süreci içinde bulunmaktadır.

Üçüncü derece gelişmiş iller grubunda, tarım ağırlıklı ekonomik yapı hakim olmakla birlikte, tarıma dayalı sanayi de gelişme göstermiştir. Özellikle Konya'da imalat sanayi genişlemiş olup tarımsal üretim oldukça büyük boyutlarda gerçekleşmektedir. Konya'nın ülke tarımsal üretim değeri içindeki payı %5'tir.

Üçüncü derece gelişmiş iller grubunun, GSYİH içindeki payı % 14,5'tir. Grup genelinde GSYİH'ye katkısı en fazla iller; Konya (%2,5), Hatay (%1,5) ve Samsun(%1,4) illeridir. Grup genelinde, fert başına düşen GSYİH değerleri Türkiye ortalamasının altındadır.

Konya ve Karaman'ın da içerisinde yer aldığı üçüncü grubun toplam banka mevduatı içindeki payı %6,5 iken, toplam banka kredilerinden aldığı pay, ancak %5,3 düzeyindedir. Fert başına düşen mevduat ülke genelinde 100 olarak kabul edildiğinde, grupta 34'tür. En fazla mevduata sahip iller; Konya ve Hatay iken, en fazla banka kredisi; Samsun, Konya ve Hatay'da kullanılmıştır.¹³

6.3.2 Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Analizi (SEGE ANALİZİ) - 2011

Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan SEGE analizinde demografik göstergeler, istidam göstergeleri, eğitim göstergeleri, sağlık göstergeleri, rekabetçilik ve yenilikçilik göstergesi, mali göstergeler, erişilebilirlik göstergeleri ve yaşam kalitesi göstergeleri olmak üzere 8 ana başlık altında inceleme yapılarak 61 gösterge ile hesaplamalar yapılmaktadır. Başlıklar altında yer alan göstergeler incelendiğinde özellikle göç hızı göstergesi, istihdam göstergeleri, eğitim göstergeleri, kırsal nüfus başına düşen tarımsal üretim değeri gibi SEGE analizini etki eden birçok faktörün söz konusu destek programında etki etmesi amaçlanan faktörler ile uyumlu olduğu görülmektedir. 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı ile insan kaynaklarının geliştirilmesi ve sosyal sermayenin ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi amaçlanarak SEGE analizine etki eden faktörler üzerinde olumlu etkiler sağlanmıştır.

Günümüze kadar illerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik analizi 2011 ve 2017 yıllarında yapılmıştır. Bu bölümde 2010 Mali Destek Programına en yakın tarihte yapılmış olan 2011 verileri ile bilgiler verilecektir.

¹³ Mevlana Kalkınma Ajansı, (2011). a.g.e.

Kodu	İller	SEGE-2011 Sıralaması	SEGE-2011 Endeks Değeri	Gelişmişlik Kademesi
TR521	KONYA	20	0,5308	2
TR522	KARAMAN	32	0,1864	3
TR52	KONYA-KARAMAN	11	0,4951	-

Tablo 6 İllerin ve Bölgenin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması¹⁴

81 il içinde 20.sırada yer alan Konya aynı zamanda gelişmişlik kademesi olarak 6 kademe içinde 2.kademede yer almaktadır¹⁵. Yapılan değerlendirmeler sonucunda Konya'nın rekabetçi sanayi altyapısı ile gelişme hızını artırmakta olduğu görülmüştür. OSB ve KSS altyapısı, yeni kurulan şirketlerin sermaye büyüklükleri ile birinci kademede gelişmiş illerin pek çoğundan daha yüksek değerlere sahip olan Konya'da, yabancı sermayeli şirket sayısı, sanayi altyapısı ile paralel bir gelişme kaydedememiştir. Demografik ve eğitim göstergeleri itibarıyla da belirli yetersizlikler yaşanmaktadır. Ayrıca, bilgi ve iletişim teknolojileri altyapısında Konya'nın gelişme kaydetmesi durumunda ilin daha üst sıralarda yer alması mümkün olabilecektir.

81 il içinde 32. sırada yer alan Karaman ise aynı zamanda gelişmişlik kademesi olarak 6 kademe içinde 3. kademede yer almaktadır¹⁶.

Düzy 2 İstatistiki Bölge Birimleri, Düzy-3 kapsamındaki komşu illerin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup 26 adettir. 26 bölge içinde Konya-Karaman Bölgesi 11. sırada yer almaktadır. 2003 yılı SEGE analizinde 13. sırada yer alan bölge 2011 SEGE sıralamasında 11. sıraya yükseldiği görülmüştür. Programın değerlendirilme yapıldığı yıl bakımından 2017 yılı SEGE Analiziyle karşılaştırma yapılması olanağı da sağladığı için Konya-Karaman Düzy-2 sıralamasının 9. sıraya ilerlediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere bölge bazında SEGE sıralamalarında yıllar itibarıyla ilerleme sağlanmıştır. Program kapsamında insan kaynaklarının geliştirilmesi boyutundaki amaçları göz önünde bulundurulduğunda nitelikli işgücünün istihdam edilebilirliğini arttıracak mesleki ve teknik eğitimlerin verilmesi, niteliksiz iş gücünün doğru alanlara yönlendirilmesine dair çalışmaların desteklenmesi, her kademede mesleki eğitim kurum ve kuruluşlarının iş eğitimi amaçlı donatılarını geliştirme projelerine destek sağlanması ile sosyal göstergelere de etki edecek özellikle okul çağındaki çocuklara yönelik eğitimler ile aile eğitimleri ve sağlık alanındaki çalışmalar SEGE sıralamasında dikkate alınan önemli faktörlerle uyumlu olduğu görülmüştür.

¹⁴ Kalkınma Bakanlığı. (2013). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması SEGE-2011, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, Ankara.

¹⁵ Kalkınma Bakanlığı. (2013). a.g.e.

¹⁶ Kalkınma Bakanlığı. (2013). a.g.e.

7 - PROGRAM KÜNYESİ

PROGRAM KÜNYESİ

Program Adı	SOSYAL KALKINMA MALİ DESTEK PROGRAMI		
Referans No	TR52/10/SOSYAL01		
Türü	Mali Destek / Doğrudan Finansman Desteği / Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar İçin		
Başvuru Süreci	Program İlan Tarihi 14 Ekim 2010	Başvuru Başlangıç Tarihi 15 Ekim 2010	Son Başvuru Tarihi 22 Aralık 2010
Programın Bölge Planı ile İlişkisi	Bölgenin rekabetçilik düzeyinin artırılması Bölgenin cazibesinin artırılması Doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve istihdamın artırılması Sosyo-kültürel yapının güçlendirilmesi		
Program Amacı	Sosyal Kalkınma Mali Destek Programının genel amacı bölgede sosyo-ekonomik bir ivme kazandıracak olan insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ile sosyal-sermayenin ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesidir. Programın özel amacı ise, dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve hizmet eksiklerinin giderilmesi, bölgedeki genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi ve aile bireylerinin çocuk gelişimi ve psikolojisi hakkında bilinçlendirilmesidir.		
Öncelikler	Öncelik 1: İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve hizmet eksikliklerinin giderilmesi, Öncelik 2: Bölgenin gelişmesine yönelik projeler ile bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin artırılması ve diğer kurumlarla işbirliklerinin geliştirilmesi. Öncelik 3: Dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi, Öncelik 4: Aile içi iletişimin ve aile bütünlüğünün sağlanması, çocuk ve adölesan (ergenlik dönemi genç nüfus) eğitimi, gelişimi ve psikolojisi hakkında bölgenin bilinçlendirilmesi.		
Bütçe	5.000.000 TL (Beş Milyon TL)		
	Öncelik 1 için 2.500.000 TL	Öncelik 2 için 1.000.000 TL	
	Öncelik 1	Öncelik 2	
	ASGARİ	AZAMI	
Destek Miktarı	20.000 TL (Yirmi Bin TL)	20.000 TL (Yirmi Bin TL)	
Destek Oranı	%20 (yüzde yirmi)	%80 (yüzde seksen)	
Proje Bütçesi	25.000 TL (Yirmi Beş Bin TL)	1.000.000 TL (Bir Milyon TL)	
Süre	Azami proje süresi, 12 (on iki) aydır. Bu süre, sözleşmenin tüm taraflarca imzalandığı günden bir sonraki gün başlar.		
Uygun Başvuru Sahipleri ve Proje Ortak(lar)ı	Başvuru Sahipleri: Başvuru sahiplerinin aşağıda sayılanlar içinde yer almaları gerekmektedir: Desteklenecek alanlarda faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, İl Özel İdareleri, 5355 sayılı kanun çerçevesinde kurulan Mahalli İdare Birlikleri, Belediyeler, Üniversiteler, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, Dernekler, vakıflar, birlikler ve kar amacı gütmeyen kooperatifler*(Kooperatifler tüzüğünde, üyelere kar dağıtılmasını yasaklayan hükmü göstermeli veya Kooperatif Genel Kurulu'nun beş yıl boyunca üyelere kar dağıtmayacağı kararını ibraz etmelidirler.) Proje Ortakları: "Ajansın faaliyet gösterdiği TR52 Düzey 2 bölgesinde (Konya ve Karaman illerinde) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgelerde bulunması" maddesi hariç tutularak, Başvuru Sahiplerinin sahip olması gereken diğer uygunluk kriterlerini sağlamalıdır.		
Uygun İştirakçi(ler)	Uygun Başvuru Sahipleri ve Proje Ortak(lar)ı ile bunların dışındaki diğer gerçek veya tüzel kişiler		
Başarı Kriterleri	Bir projenin başarılı sayılabilmesi için aşağıdaki 2 (iki) koşulun aynı anda sağlanması gerekmektedir: 1) Toplam Puan: 100 (yüz) puan üzerinden en az 65 (altmış beş) puan 2) İlgililik: 25 (yirmi beş) puan üzerinden en az 18 (on sekiz) puan		

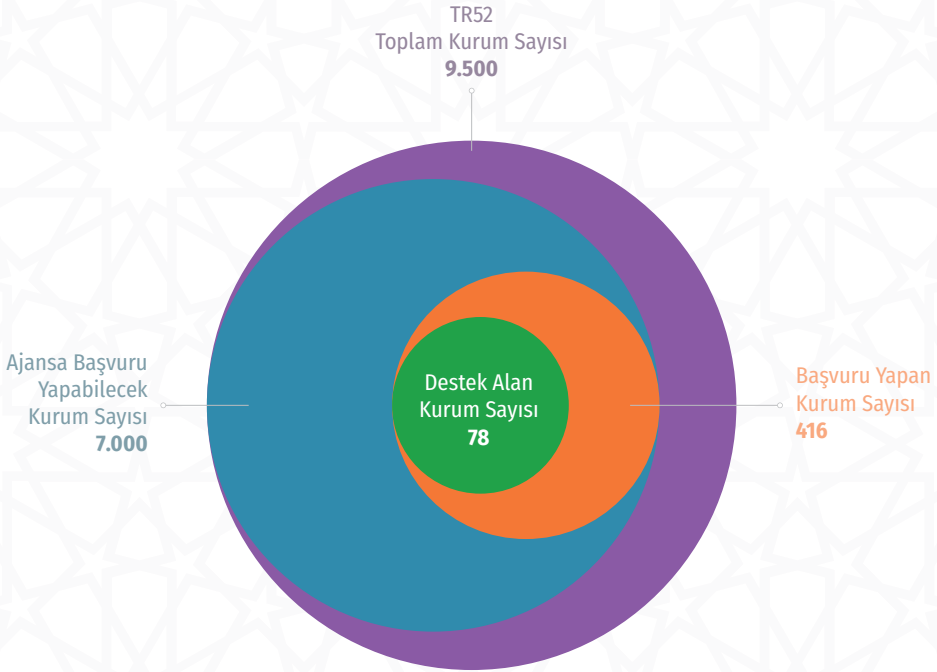
Tablo 7 Program Künyesi

8 - PROGRAMIN BAŞVURU SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

8.1 Başvuruların Genel Durumu

2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı için başvuru yapabilecek kurumlar olarak çağrı rehberinde desteklenecek alanlarda faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, il özel idareleri, 5355 sayılı kanun çerçevesinde kurulan mahalli idare birlikleri, belediyeler, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar, birlikler ve kar amacı gütmeyen kooperatifler belirlenmiştir.

Bölgemizde Ajansımız tarafından hazırlanan 2011 yılı istatistiklerine göre bu kapsama giren kuruluşların yaklaşık olarak Konya için 6.100 ve Karaman için 900 olmak üzere toplam 7.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Programa Konya'dan 318, Karaman'dan ise 98 başvuru yapılmıştır.

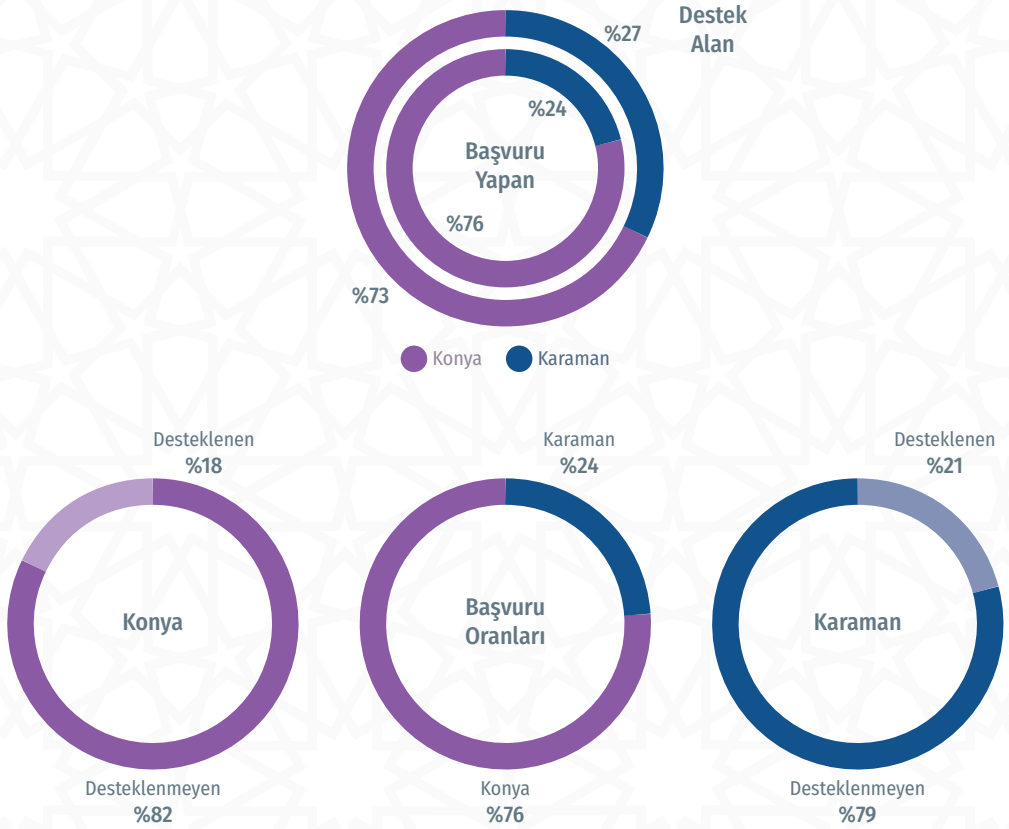

Şekil 1 Program Başvuru Sayıları

2010 yılında çıkılan Mali Destek Programı önceliklerine göre, bölgemizdeki başvuru yapabilecek kurumların yaklaşık %6'sı programa başvurmuştur. Bu kurumların %19'u destek almaya hak kazanmıştır.

8.2 Başvuruların Mekânsal Dağılımı

Programa yapılan 416 başvurunun %76'sı Konya ilinden, %24'ü ise Karaman ilinden yapılmıştır. Destek almaya hak kazanan 79 proje yararlanıcısının %75'i Konya, %25'i Karaman'dandır. Konya'dan 5 yararlanıcı destek sözleşmesi imzalamayarak hakkından feragat etmiştir. Böylece Konya'dan 57, Karaman'dan ise 21 yararlanıcı ile sözleşme imzalanmıştır.

Şekil 2 İllere Göre Başvuru Yapan Kurum ve Destek Alan Kurum Sayıları

Programa yapılan başvuru ve destek sayı dağılımları incelendiğinde Karaman ilinin öne çıktığı görülmektedir. Karaman'dan yapılan başvuruların yaklaşık %21'i destek alırken; Konya'dan yapılan başvuruların yaklaşık %18'i destek almaya hak kazanmıştır.

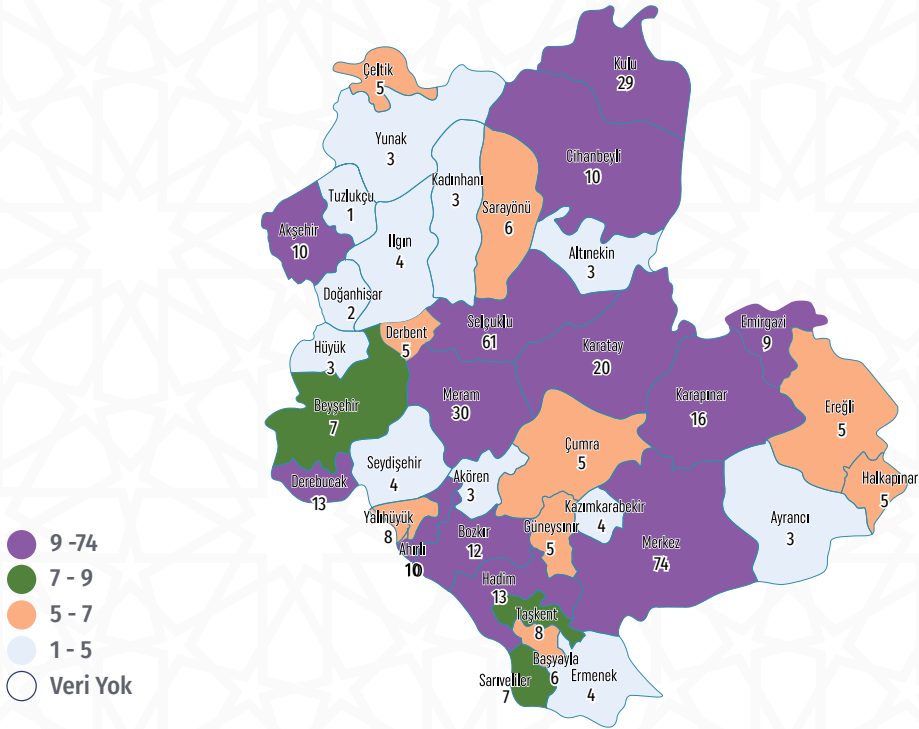
	Başvuru Bütçesi	Başvuru Destek Miktarı	Sözleşmeye Bağlanan Bütçe	Sözleşmeye Bağlanan Destek
KARAMAN	14.182.132 ₺	10.423.182 ₺	2.088.043 ₺	1.518.067 ₺
KONYA	38.848.039 ₺	28.964.138 ₺	4.610.517 ₺	3.478.250 ₺
Genel Toplam	53.030.171 ₺	39.387.320 ₺	6.698.560 ₺	4.996.318 ₺

Tablo 8 İllere Göre Başvuru Destek ve Bütçe Verileri

Başvuru bütçeleri ve talep edilen destek miktarları incelendiğinde; Konya'dan başvuran projelerin bütçe ve destek miktarlarının toplam başvuruya oranının %74; Karaman'ın ise %26 olduğu görülmüştür. Bu oranların başvuru oranları ile aynı olduğu görülmektedir. Konya ilinden yapılan başvurularda talep edilen destek miktarının proje bütçesine oranı yaklaşık %75 iken, Karaman için yaklaşık %73'tür. Sözleşmeye bağlanan destek miktarları incelendiğinde ise; Konya ve Karaman illerinin toplam destek miktarına oranları sırasıyla %71 ve %29 olmuştur.

Programın bütçesinin 20 Milyon TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda, başvurularda talep edilen destek miktarının program bütçesinin yaklaşık olarak 2 katına ulaştığı görülmektedir.

Konya ilinden yapılan başvuruların proje başına düşen ortalama destek miktarı yaklaşık olarak 91 Bin TL iken; sözleşmeye bağlanan ortalama destek miktarı yaklaşık 109 Bin TL olmuştur. Karaman ilinden yapılan başvuruların proje başına düşen ortalama destek miktarı yaklaşık olarak 72 Bin TL iken, sözleşmeye bağlanan ortalama destek miktarı yaklaşık 61 Bin TL olmuştur.

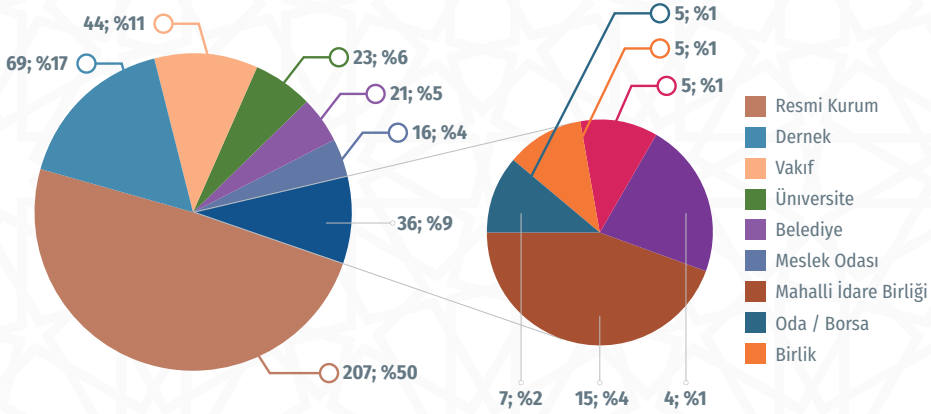

Şekil 3 Başvuruların Mekânsal Dağılımı

Başvuruların bölgemiz ilçeleri düzeyinde mekânsal dağılımı incelendiğinde, bölgemizdeki 37 ilçenin tamamından başvuru geldiği görülmektedir.

8.3 Hukuki Statülerine Göre Başvuruların Dağılımı

Başvuruların sayısı kurum türlerine göre incelendiğinde; yaklaşık yarısının il ve ilçe müdürlükleri okullardan olmak üzere resmi kurumlardan, %17'sinin derneklerden ve %11'inin ise vakıflardan geldiği görülmüştür. Üniversiteler başvuruların %6'sını oluştururken, belediyeler %5'ini, meslek odaları ve mahalli idare birlikleri ise %4'ünü oluşturmaktadır.

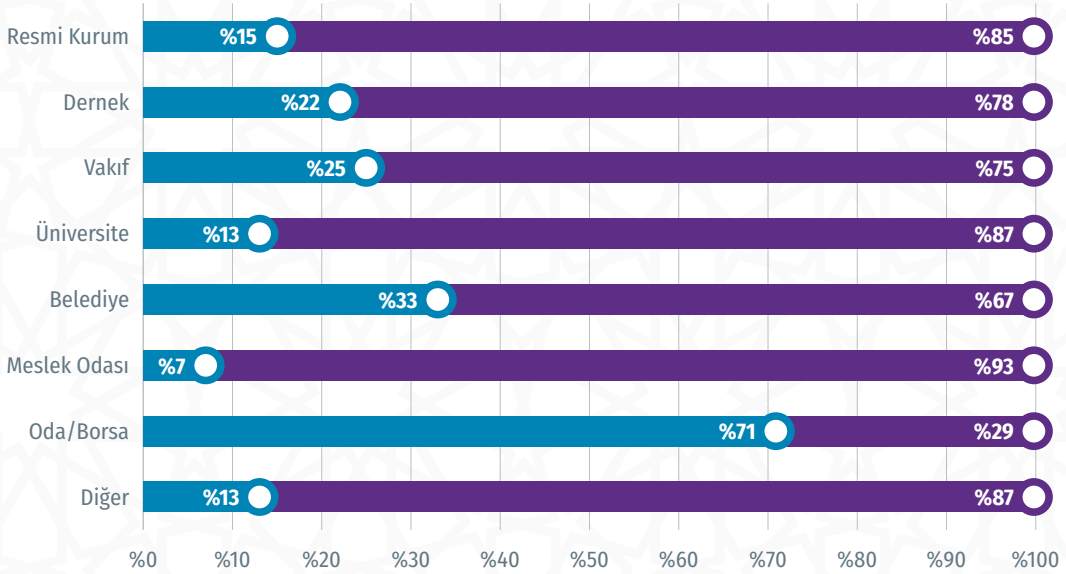
Şekil 4 Kurum Türlerine Göre Başvuruların Dağılımı

Başvuru sayıları ile başvuruda talep edilen bütçe ve destek miktarlarının yakın olduğu görülmüştür.

Kurum Hukuki Statü	Başvuru Bütçe Oranı	Başvuru Destek Oranı
Resmi Kurum	%43,83	%42,02
Dernek	%17,68	%18,54
Vakıf	%11,12	%11,18
Üniversite	%6,42	%6,90
Belediye	%6,69	%6,82
Meslek Odası	%4,44	%4,80
Mahalli İdare Birliği	%2,98	%2,98
Oda / Borsa	%2,14	%2,25
Birlik	%1,07	%1,17
İl Özel İdaresi	%2,43	%2,08
Kooperatif	%1,20	%1,27
Genel Toplam	%100,00	%100,00

Tablo 9 Kurum Türlerine Göre Başvuru Bütçe ve Destek Oranları

Kurum türleri içinde desteklenen proje sayısı bakımından resmi kurumların, desteklenme oranı (Desteklenen Kurum/Başvuran Kurum) bakımından ise odalar ve borsaların en fazla destek almaya hak kazandığı anlaşılmıştır.

	Diğer	Oda/Borsa	Meslek Odası	Belediye	Üniversite	Vakıf	Dernek	Resmi Kurum
● Desteklenen	4	5	1	7	3	11	15	32
● Desteklenmeyen	27	2	13	14	20	33	54	175

Şekil 5 Kurum Türlerine Göre Desteklenme Oranları

Kurum türlerine göre desteklenme oranları incelendiğinde, odalar ve borsaların %71, belediyelerin %33 vakıfların %25 ve derneklerin %22 oranında destek almaya hak kazandığı görülmektedir.

8.4 Önceliklere Göre Başvuruların Dağılımı

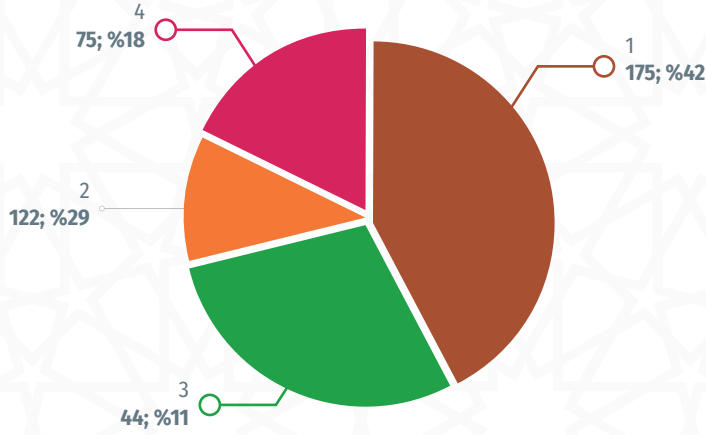
Başvurular önceliklere göre incelendiğinde; en çok 1. öncelikten başvuru alındığı, sonrasında 3. ve 4. önceliklerin geldiği, en az başvurunun 2. öncelik kapsamında yapıldığı görülmektedir.

Öncelik 1: İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve hizmet eksikliklerinin giderilmesi,

Öncelik 2: Bölgenin gelişmesine yönelik projeler ile bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin artırılması ve diğer kurumlarla işbirliklerinin geliştirilmesi.

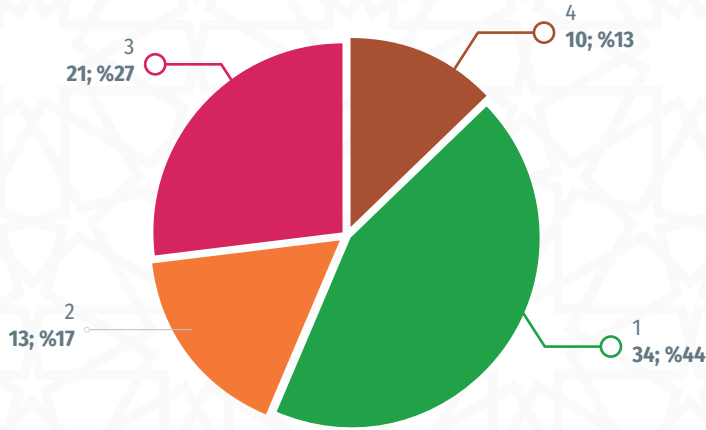
Öncelik 3: Dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi,

Öncelik 4: Aile içi iletişimin ve aile bütünlüğünün sağlanması, çocuk ve adolesan (ergenlik dönemi genç nüfus) eğitimi, gelişimi ve psikolojisi hakkında bölgenin bilinçlendirilmesi,

Şekil 6 Önceliklere Göre Başvuruların Dağılımı

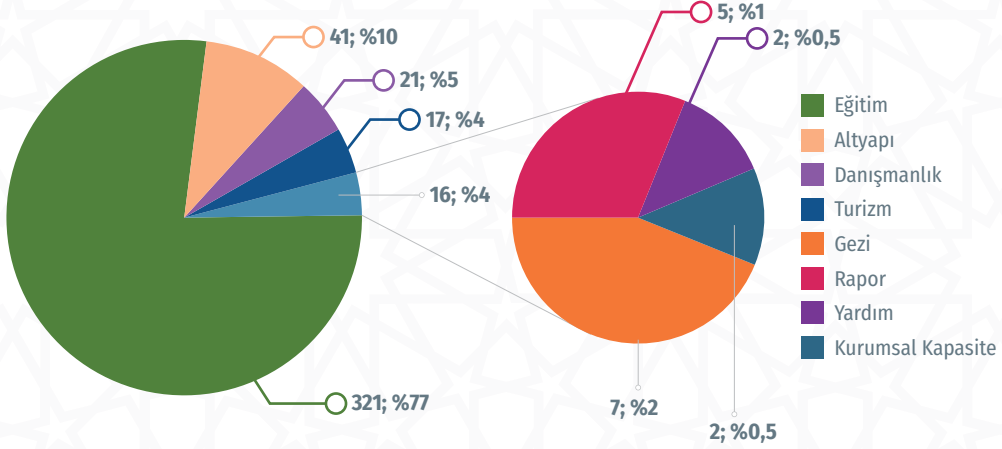
Başvuruların desteklenme durumu önceliklere göre incelendiğinde 2. öncelik kapsamında sunulan projelerin daha başarılı olduğu görülmektedir. 1. öncelik için de başvuru oranına göre desteklenme oranında artış görülmektedir.

Şekil 7 Önceliklere Göre Desteklenme Oranları

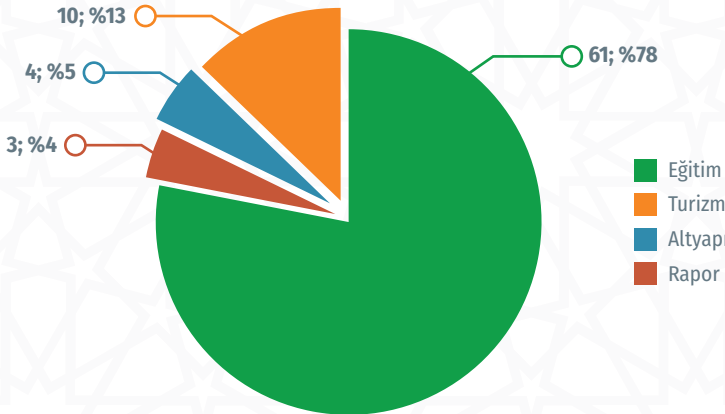
8.5 Ana Faaliyete Göre Başvuru Sayılarının Değerlendirilmesi

Başvuru yapan projelerin ana faaliyetlerine göre incelendiğinde en fazla projenin eğitim ağırlıklı ana faaliyet altında sunulduğu görülmektedir. Bunu altyapı projeleri ve danışmanlık projeleri takip etmektedir.

Şekil 8 Ana Faaliyetlere Göre Başvuruların Dağılımı

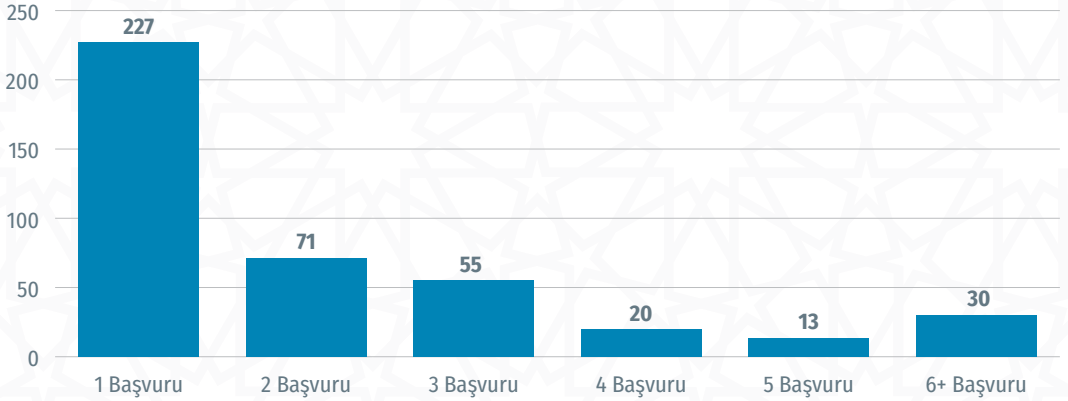
Desteklenen projelere baktığımızda ise başvuru oranına yakın bir şekilde en fazla eğitim projelerinin destek almaya hak kazandığı görülmektedir. Bunu turizm, altyapı ve rapor alanlarındaki projeler takip etmiştir. Başvuru yapılan danışmanlık, gezi, yardım ve kurumsal kapasite içerikli projeler destek almaya hak kazanamamıştır.

Şekil 9 Ana Faaliyetlere Göre Desteklenme Oranları

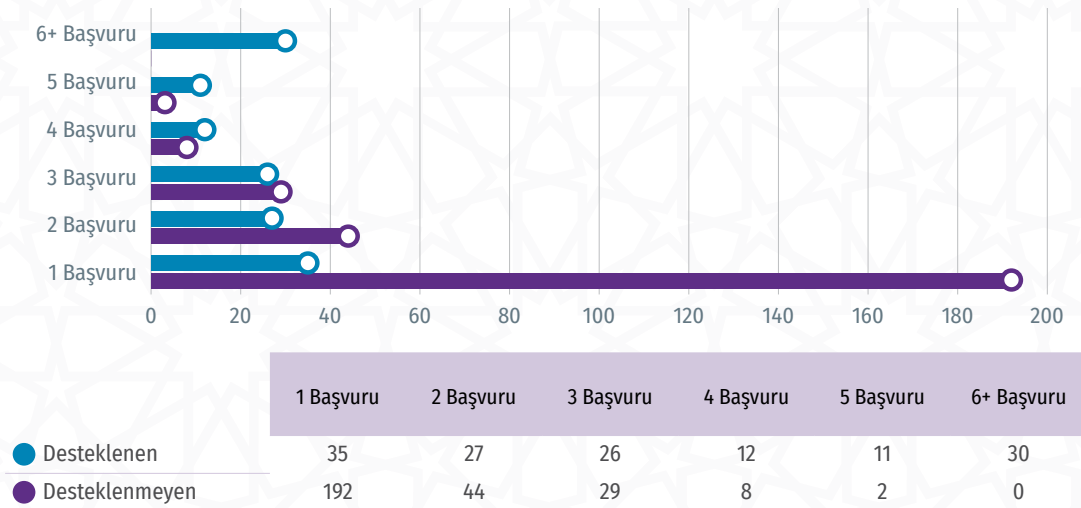
8.6 Ajansa Başvuru Sayılarının Değerlendirilmesi

Ajans kurulduğu günden itibaren 2009, 2010, 2011, 2012, 2014, 2015, 2018 ve 2020 yıllarında kar amacı gütmeyen kurumlara yönelik toplam 9 kez teklif çağrısına çıkmıştır. Bunun yanı sıra SOGEP destek programları da bu kurumlardan bazılarının başvuru yapıp destek alabileceği bir başka program olduğu için yapılan başvuruların desteklenme durumların değerlendirirken bu program da dikkate alınmıştır. 2010 Yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programına başvuran 416 kurumun yaklaşık %55'i Ajansa sadece bir kez, %17'si iki kez, %13'ü üç kez başvuru yapmıştır.

Şekil 10 Ajansa Yapılan Başvuru Sayıları (2009-2020)

2010 Mali Destek Programına başvuru yapıp destek almaya hak kazanamayan 227 kurumun %85'i, Ajansın daha sonraki mali destek programlarına tekrar başvuru yapmamıştır. 2010 Yılı Mali Destek Programına başvuru yapıp destek almaya hak kazanamayan kurumlardan Ajansın daha sonraki destek programlarına başvuru yapan kurumların daha sonra yaptığı başvuru ile destek almaya hak kazanma oranı %44 olmuştur.

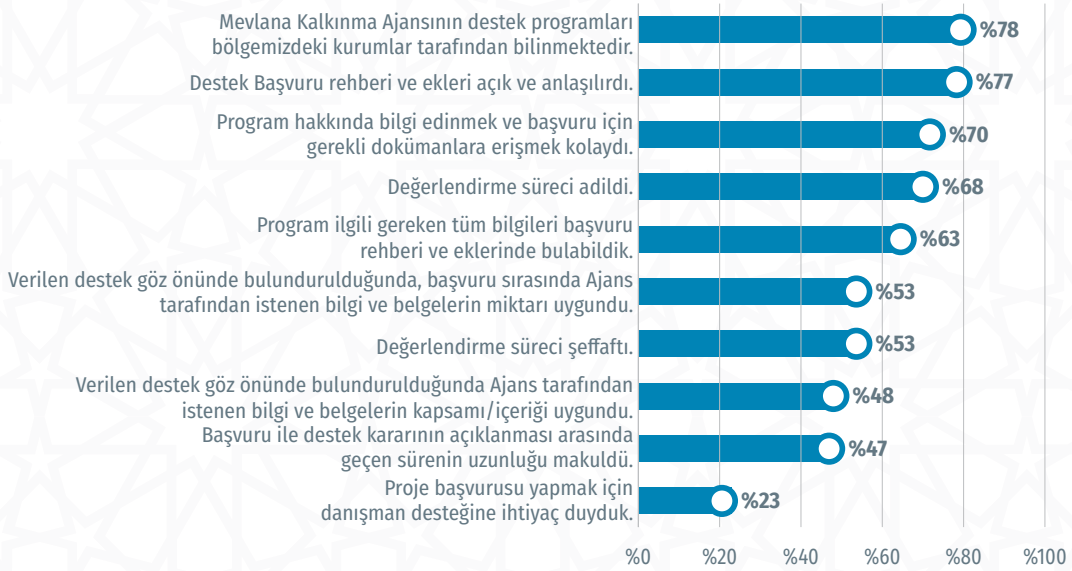

Şekil 11 Kurumların Başvuru Sayısına Göre Desteklenme Sayıları

8.7 Proje Başvuru Aşamasında Yararlanıcı Deneyimlerinin Değerlendirmesi

Destek alan firmaların başvuru süreci ile ilgili yaptıkları değerlendirmede; %78 oranında ajansın destek programlarının bölgede bilindiği, %77 oranında başvuru rehberinin açık ve anlaşılır olduğu, %70 oranında ise program hakkında bilgi edinmenin ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmenin kolay olduğu hususları ifade edilmiştir.

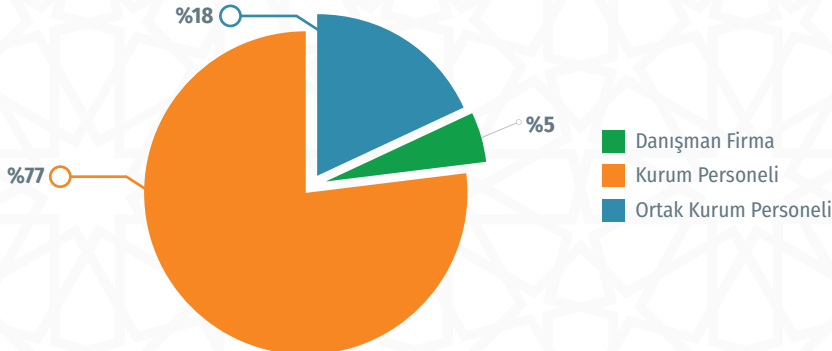
Değerlendirmede, “Proje başvurusu yapmak için danışman desteğine ihtiyaç duyduk.” %23 oranıyla en az ifade edilen husus olmuştur.

Şekil 12 Desteklenen Firmalarca Başvuru Sürecinin Değerlendirilmesi

8.8 Projelerin Hazırlanmasında Danışman Tercihi

Destek alan kurumdan ankete katılanların %77'si projelerini kendi bünyelerinde hazırladıkları, %18'i ortak kurum personelinin hazırladığını, %5 ise danışman firmalara hazırlattığını beyan etmiştir. Destek alan kurumların çoğunluğunun danışman desteği almadığı anlaşılmaktadır.

Şekil 13 Projelerin Hazırlanmasında Danışman Tercihi

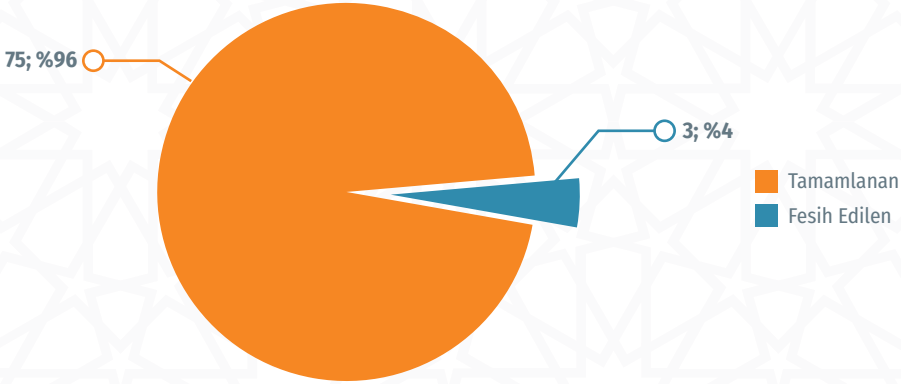
8.9 Tespitler

1. Ajansın sosyal destek alanında kurguladığı ilk program olan 2010 Yılı Mali Destek Programı, katılımı olabildiğince artırmak üzerine kurgulanmıştır.
2. Başvurularda aynı kurum birden fazla başvuru yapabilmektedir. Bu da kurumların farklı konularda proje hazırlayarak sunmalarını sağlamış ve destek almaya hak kazanma ihtimallerini yükseltmiştir.
3. Kurumlar bu programa birden fazla proje ile başvurabilmiş ancak bir projeleri destek alabileceği kıstası konulmuştur. Proje sayılarının artmasını sağlayan bu husus, kurumların proje önceliğinin farklı olması sonucunda başarılı olmayan projeyi uygulamak istemeleri, projeye odaklanmanın azalması gibi konuları ortaya çıkarabildiğinden, her kurumun bir proje sunması noktasında bundan sonraki çağrılarda düzenleme yapılmıştır.
4. Başvuruların bölgemiz ilçeleri düzeyinde mekânsal dağılımı incelendiğinde, nüfusun yoğun olduğu ilçelerde daha fazla olduğu görülmüştür. Bununla birlikte diğer programlardan farklı olarak tüm ilçelerden başvuru alınan tek program olduğu dikkat çekmektedir. Kent merkezleri dışındaki ilçelerden yapılan başvuruların toplam başvurulara oranı %55 iken sözleşmeye bağlanan proje oranı yaklaşık olarak %41 olmuştur.
5. Bu programda dört öncelik belirlenerek başvuruların belirli alanlara yönelik olması hedeflenmiştir. Ancak tek bir öncelik seçilmesi gerektiği belirtilmediği için birden fazla öncelikte de başvuru yapanlar olmuştur.
6. Önceliklerle çok uyumlu olmayan ve ana faaliyet alanları danışmanlık, gezi ve yardım içerikli projeler destek almaya hak kazanamamıştır.
7. Sosyal kalkınma alanında en fazla başvuru ve desteğin eğitim projeleri için olması sonucunda bu alanda programın uygulandığı yıllar için bölgede yoğun bir eğitim faaliyeti ile desteklenmesi sahada ajansın bilinirliğinin artmasına katkı sağlamıştır.
8. Ajans programlarına tekrar başvurmeyen kurumların sayısının nispeten diğer programlara göre fazla olması özellikle okullar, dernekler ve vakıflar ile bazı resmi kurumlar için en kapsayıcı program olması ve bundan sonraki programlarda daha sınırlayıcı öncelikler belirlenerek başvuru yapamıyor olmaları ile ilişkilendirilmektedir.
9. Mali Destek Programlarına farklı zamanlarda yapılan başvuru sayısı arttıkça kurumların tecrübe kazandığı ve programlarda destek alma oranlarının arttığı görülmektedir.
10. Program ile tüm ilçelerden başvuru aldığı düşünüldüğünde ve yararlanıcıların başvuru deneyimleri değerlendirildiğinde Mevlana Kalkınma Ajansı'nın bölgede bilinirliğinin arttığı söylenebilir.
11. Destek alan kurumların %77'sinin danışman desteği almayarak projelerini hazırlamış olmaları kurumsal kapasitenin yüksek olduğu yönünde yorumlanabileceği gibi bununla ilgili bir bütçe olmadığı için kullanılmadığı şeklinde de değerlendirilebilir. Ancak genel olarak yapılan anketlerde de danışman desteğine başvurunun düşük olduğunun görülmesi kurumların ajans projelerini yazma konusunda yeterli kapasiteye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

9 - PROGRAMIN UYGULAMA SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

9.1 Uygulama Dönemi Özeti

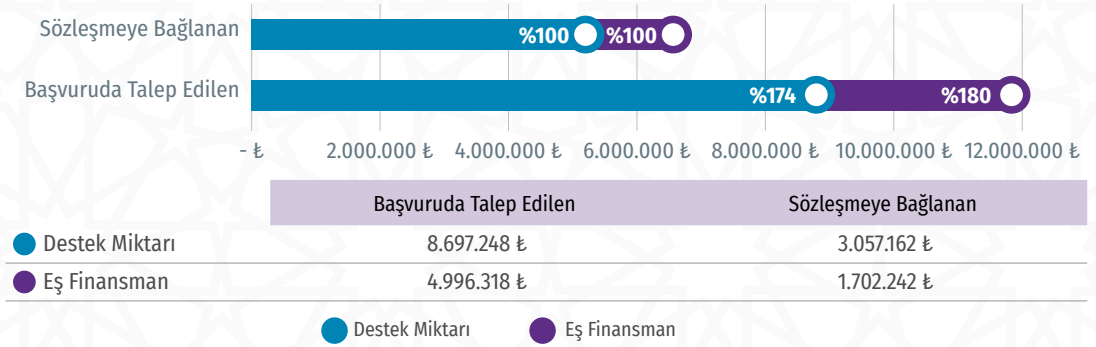
Destek almaya hak kazanan 79 projenin ilan edilmesinin ardından 5 proje sahibi kurum sözleşme imzalamayarak hakkından feragat etmiştir. Bunların yerine ise bütçelerine göre yedek listeden 4 kurum eklenmesi ile 2011 yılı Nisan ayı sonu itibarıyla 78 proje yararlanıcısı ile destek sözleşmeleri imzalanmış ve uygulama süreci başlamıştır. Sözleşme imzalanan 3 proje yararlanıcısı, proje yürütmek için gerekli fiziki imkânların olmaması, teknik ve mali sorunlar gibi gerekçelerle farklı tarihlerde projelerinin fesih edilmesi talebinde bulunmuştur. Sözleşme imzalayan yararlanıcıların projelerini sorunsuz ve mevzuata uygun şekilde yürütebilmeleri için Mayıs ayı içinde “Bilgilendirme Eğitimleri” düzenlenmiştir. Eğitimlerde genel olarak proje uygulama mevzuatı, satın alma mevzuatı ve sıkça karşılaşılan sorunlar yararlanıcılarla paylaşılmıştır. Projeye özgü yönlendirmeler ve bilgilendirmeler ilk izleme ziyaretlerinde yapılmıştır. Sözleşme imzalanıp başarıyla tamamlanan 75 projenin ortalama uygulama süreci, en kısıası 4 ay, en uzun 16 ay olmak üzere ortalama yaklaşık 11 ay sürmüştür. En son ödeme, 19 Haziran 2013 tarihinde yapılmış, Program Kapanış Raporu 18.12.2013 tarihinde hazırlanarak Kalkınma Bakanlığına gönderilmiştir.

Şekil 14 Uygulama Süreci Sonunda Projelerin Durumu

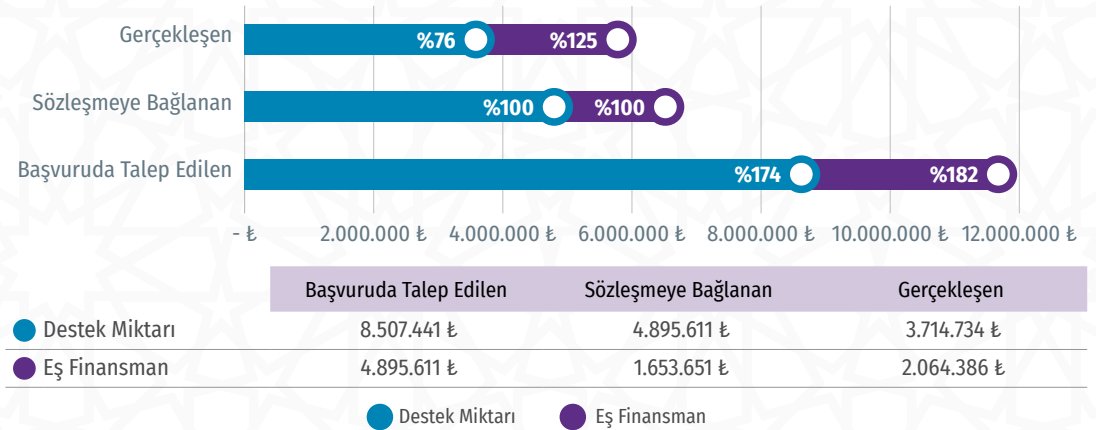
9.2 Bütçe Gerçekleşmeleri

Uygulama dönemi öncesinde, destek almaya hak kazanan 78 projenin bütçeleri ve destek miktarları yaklaşık %43 oranında azaltılıp revize edilerek sözleşmeye davet edilmiştir.

Şekil 15 Destek Almaya Hak Kazanan Kurumların Uygulama Dönemi Başlangıcı Bütçe Dağılım Endeksi

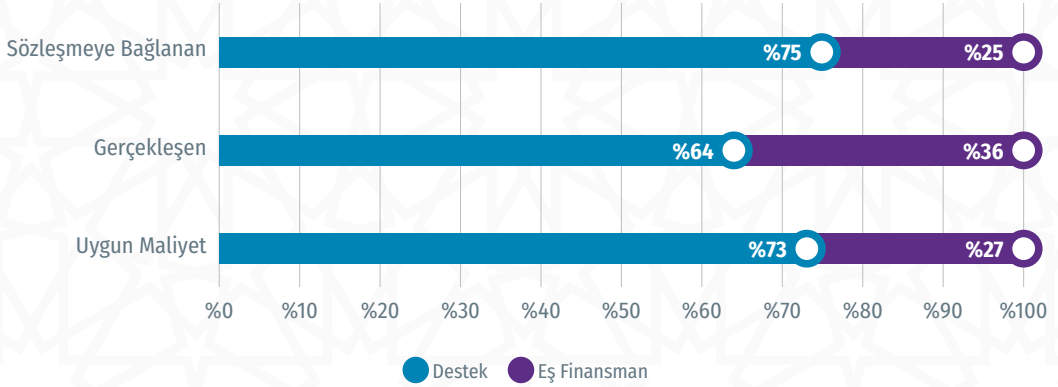
Uygulama dönemi sonunda, destek sözleşmesi imzalanıp başarıyla tamamlanan 75 adet proje, projelerini sözleşmeye bağlanan destek miktarının %76'sı, sözleşmeye bağlanan proje bütçelerinin ise %88'i ile tamamlanmıştır.

Şekil 16 Projelerini Tamamlayan Kurumların Uygulama Dönemi Sonundaki Bütçe Dağılımı Endeksi

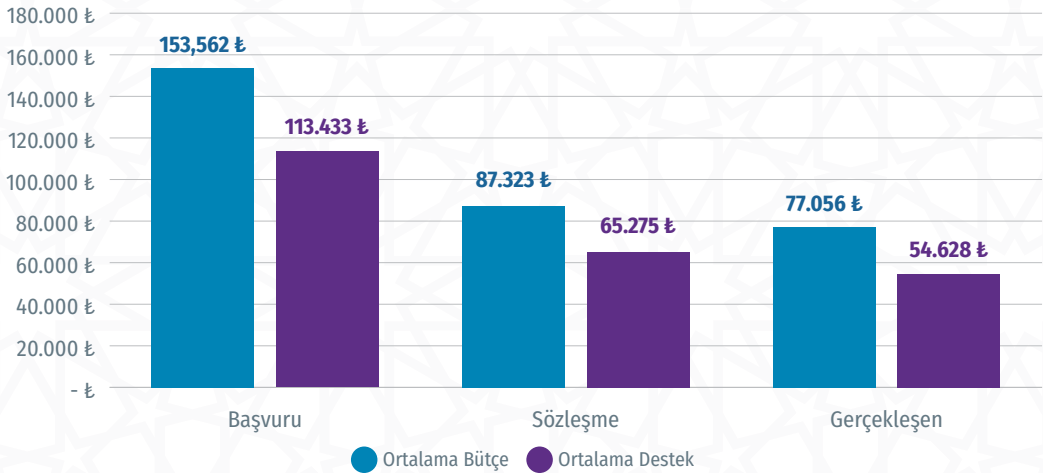
Program kapsamında başarıyla tamamlanan projelerin uygulama dönemi başlangıcındaki sözleşmeye bağlanan destek miktarının toplam bütçeye oranı %75 iken; uygulama dönemi sonunda gerçekleşen destek miktarının gerçekleşen proje bütçesine oranı %64 olmuştur.

Projelerin tamamlanmasıyla gerçekleşen uygun maliyetler değerlendirildiğinde; sözleşmeye bağlanan destek ve eş finansman oranları ile gerçekleşen uygun destek ve eş finansman oranları arasında %10 civarında fark olduğu görülmektedir. Uygulama sürecinde, uygun maliyet oranı toplam gerçekleşen maliyetin %73'ü olmuştur.

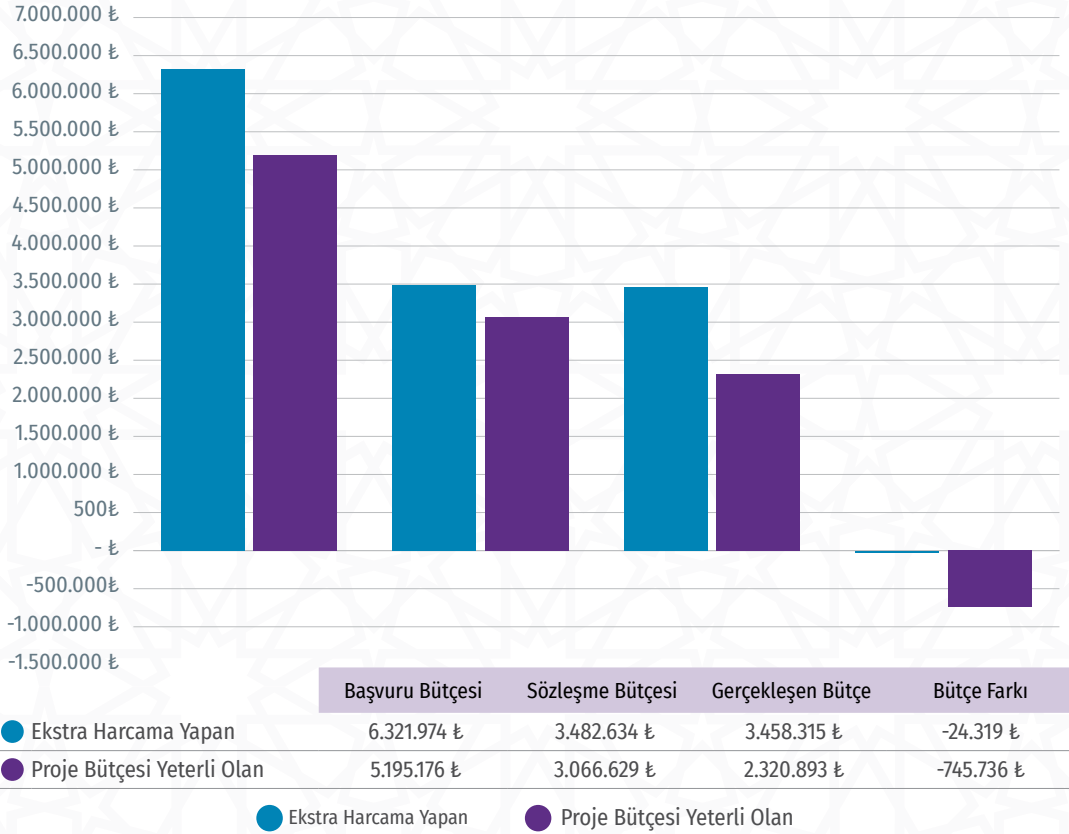
Şekil 17 Destek Alan Kurumların Destek ile Eş Finansman Oranları

Tamamlanan projelerde proje başına düşen ortalama bütçe değerleri incelendiğinde, başvuruda proje bütçesi ortalama 153.562 TL iken sözleşmede 87.324 TL olmuştur. Başvurularda ortalama destek talebi %74 iken sözleşmede destek oranı ortalama %75 olmuştur. Ortalama gerçekleşme bütçeleri ise 77.056 TL olurken destek oranı ise %71 olmuştur. Yararlanıcıların daha az eş finansman ve daha fazla destek ile projelerini sunma yoluna gittikleri görülmektedir.

Şekil 18 Desteklenen Projelerde Proje Başına Düşen Ortalama Bütçe ve Destek Tutarları

Bütçe gerçekleştirmeleri incelendiğinde, yararlanıcıların %45'inin sözleşmeye bağlanan eşfinansmandan ortalama %22 oranında daha az harcama yaparak, %55'inin ise sözleşmeye bağlanan eşfinansmandan ortalama %74 oranında daha fazla harcama yaparak projelerini tamamladığı görülmüştür. Daha az harcama yapanlar %25 oranında daha fazla harcama yapanlar ise %22 oranında sözleşmede belirlenen destekten az ödeme almıştır.

Şekil 19 Destek Alan Kurumlarda Bütçe Gerçekleştirme Yeterliliği

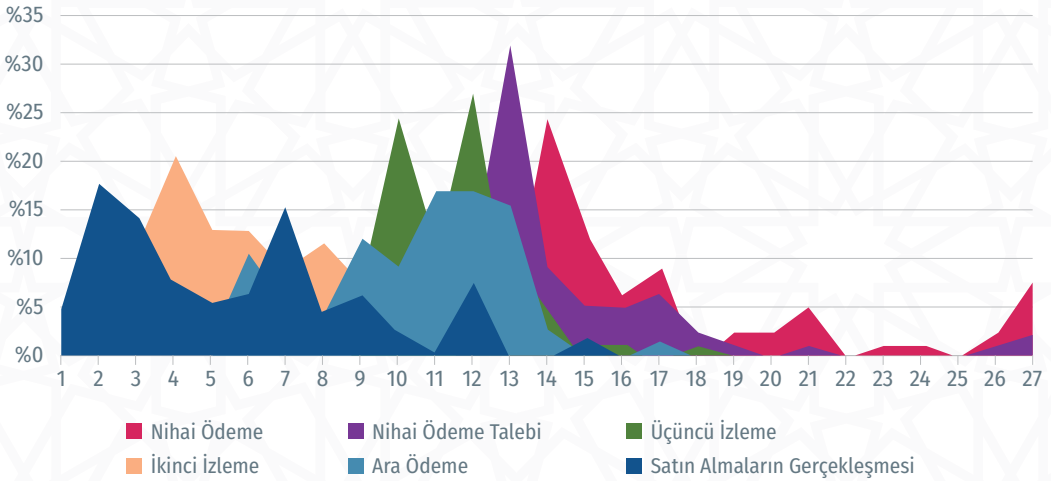
9.3 Faaliyet Gerçekleşmeleri

Programın uygulama aşamasında destek almaya hak kazanan projelerin faaliyetlerinin zamanlama planlaması ile ilgili sorunlar, destek sözleşmesinin imzalanmasını takiben yapılan ilk izleme faaliyetinde ele alınmaktadır. İlk izlemelerde proje faaliyetleri, yararlanıcı ile birlikte tekrar gözden geçirilmektedir. Bu kapsamda ara izlemeler, ihale, satın alma, ödeme planları ve projenin tamamlanma süreci gerek görülürse yeniden planlanmaktadır. 2010 Sosyal Kalkınma MDP kapsamında yararlanıcılarla yapılan sözleşmelerin %97'si ile Mart ve Nisan ayında imzalanmış, 2 sözleşme ise Mayıs ve Haziran ayında imzalanmıştır. Sözleşme imzalanmasını takiben yapılan ilk izleme faaliyetlerinin %92'si 30 gün içinde, %5'i de 60 gün içinde gerçekleştirilmiştir.

Tamamlanan projelerde, faaliyetlerin aylara göre yoğunlaştığı dönemler incelendiğinde, satın almaların %46'sının ilk 4 ayda gerçekleştiği görülmektedir. Satın almaların gerçekleşmesi bir yıllık süre zarfında gerçekleşmiştir. Program kapsamındaki alımların çoğunlukla ihale gerektirmeyecek küçük bütçeli kalemler olmasından dolayı ihaleler ile ilgili bir değerlendirme yapılamamıştır. Dolayısıyla alımların ihale yerine doğrudan temin yöntemiyle alınacak kalemler olması satın alımların bütün proje süresine yayılmasını sağlamıştır. Satın almaların en erkeni birinci ayda en sonuncusu on dördüncü ayda yapılmıştır.

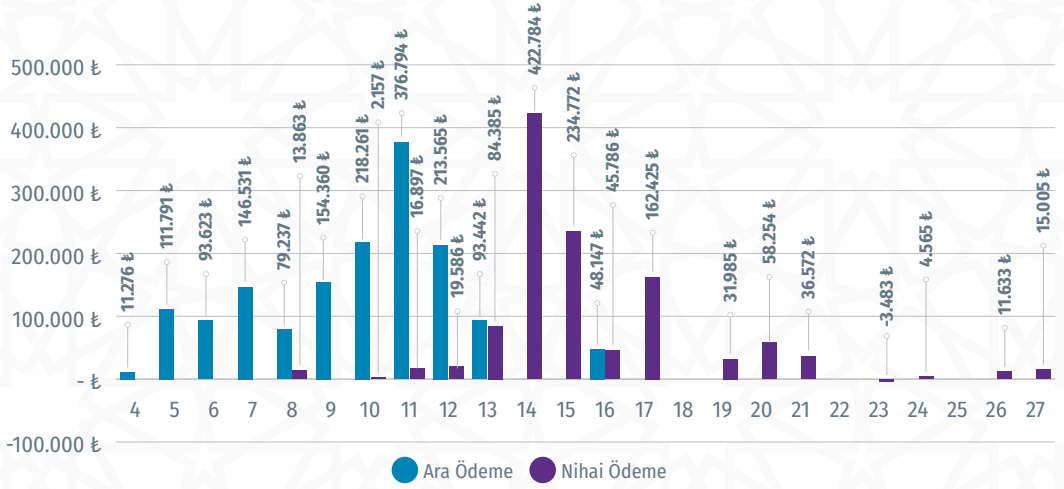
Ajansın yaptığı ön ödemeler incelendiğinde; ön ödemelerin %97'sinin projenin ikinci ayında yapıldığı görülmektedir. Ödeme için gereken süre, yararlanıcının Ajanstan ödeme talep etmesini ve Ajansın talebi inceleyerek ödeme yapmasını içermektedir. Ön ödemelerin diğer ödemelerden farkı yararlanıcının talebine bağlı olarak herhangi bir rapor sunmaksızın yapılmasıdır. Yapılan ön ödeme tutarı 1.026.323,20 TL olmuştur. Program kapsamında feshih olan 3 projenin 1 tanesinde ön ödeme talebinde bulunulmamıştır.

Ajansın yaptığı ara destek ödemeleri incelendiğinde, yoğun olarak satın alma faaliyetlerinin gerçekleşmesine ve ajans tarafından ikinci izleme ziyaretlerinin yapılmasına binaen bir aylık süre içinde yapıldığı görülmektedir. Ara ödemeler projelerin 5'inci ve 10'uncu aylarında yoğunlaşmaktadır. Program kapsamında iki ara ödeme öngörülmüştür. Ödeme için gereken süre, yararlanıcının rapor sunarak Ajanstan ödeme talep etmesini ve Ajansın raporu değerlendirip ödeme yapmasını içermektedir. Projelerin %84'ünde ara ödeme yapılmıştır. En erken ara ödeme dördüncü ayda, en sonuncusu da on üçüncü ayda yapılmıştır. Yapılan ara ödeme tutarı 1.547.026,73 TL olmuştur. Feshih edilen projelere ara ödeme yapılmamıştır.

Şekil 20 Desteklenen Projelerde Faaliyet Zaman Çizelgesi ve Faaliyetlerin Yoğunlaşma Oranları

Yapılan nihai ödemeler incelendiğinde, en erken nihai ödemenin sekizinci ayda en son nihai ödemenin ise otuz üçüncü ayda yapıldığı görülmektedir. Nihai ödemelerin %45'inin on dördüncü, on beşinci ve on altıncı aylarda yapıldığı görülmektedir. Nihai ödeme talepleri ile ödeme arasında geçen ortalama sürenin 45 gün olduğu görülmüştür. Projelerden %7'sinde ilave bir nihai ödeme yapılmadan ön ödeme veya nihai ödeme ile proje tamamlanmış, %12'sinde ise uygun olmayan harcamaların fazla olması nedeniyle nihai rapor sonrasında yararlanıcının geri ödeme yapması sağlanmıştır.

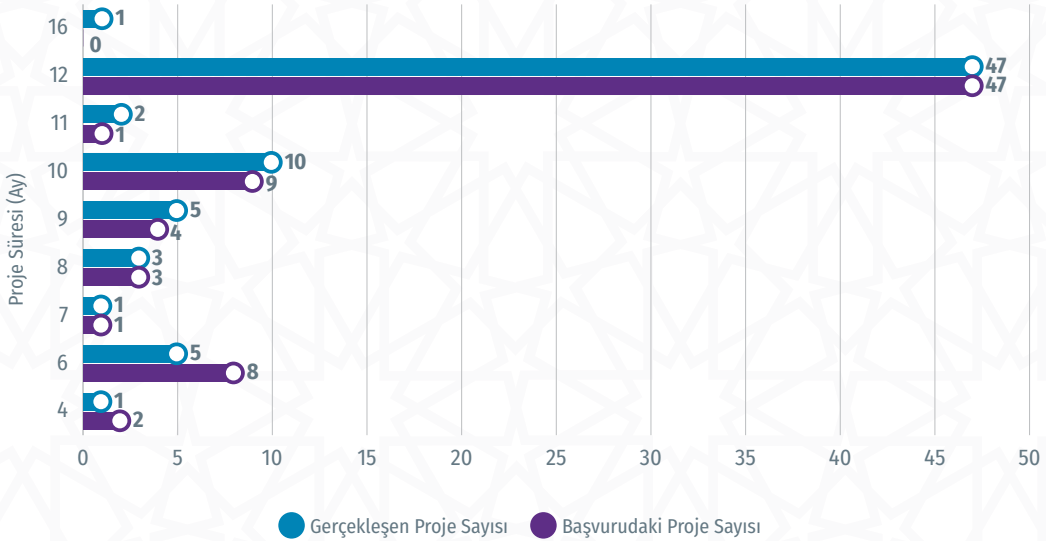
Şekil 21 Uygulama Sürecindeki Ödemelerin Zaman Çizelgesi

2010 Sosyal Kalkınma MDP kurgusunda tamamlanan projeler için ön ödemelerin 979.122 TL, ara ödemelerin 2.937.367 TL, nihai ödemenin ise 979.122 TL olacağı belirlenmişken; uygulama sürecinde ön ödemeler 1.010.522 TL, ara ödemeler, 1.547.027 TL ve nihai ödemeler de 1.121.219 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 22 Uygulama Sürecinde Ara ve Nihai Ödeme Oranları

2010 Sosyal Kalkınma MDP kapsamında tamamlanan projelerin süreleri 4-16 ay arasında değişkenlik göstermektedir. Tamamlanan projelerden %85'i başvuruda hedefledikleri sürelerde projelerini tamamlamıştır. 10 projede süre uzatımı yapılırken 1 projede süre kısaltması yapılmıştır. Yararlanıcıların yaklaşık %63'ü proje süresini 12 ay olarak tasarlamışlardır. Başvuruda 12 ay olarak tasarlanan projelerin %96'sı zamanında bitirmiş, 1 proje 6 ayda bir proje de 16 ayda projesini tamamlamıştır. Proje süre uzatma taleplerinin yarısında 4 ay uzatma talep edilmiş olup %20'sinde 1 ay, %10'unda 2 ay ve %20'sinde 3 ay şeklinde olmuştur. Projeler ortalama olarak 10,5 ayda tamamlanmıştır.

Şekil 23 Uygulama Sürecinde Proje Sürelerindeki Değişim

Uygulama sürecinde izleme faaliyetleri incelendiğinde, fesih eden kurumlara ortalama 1 kez ve projesini tamamlayan kurumlara ise ortalama 3 kez izleme faaliyetinin gerçekleştirildiği görülmüştür. Program toplam 232 izleme ziyareti yapılmış olup gerçekleştirilen toplam izleme faaliyetinin %99'u başarıyla tamamlanan projelere olmuştur.

	Kurum Sayısı	İzleme Sayısı
Fesih Edilen	3	3
Tamamlanan	75	229
Sözleşme İmzalanan	78	232

Tablo 10 İzleme Faaliyeti Sayısı

Program süresince 120 adet zeyilname yapılmıştır. Zeyilnameler süre uzatımı, süre kısaltımı, bütçe ve şartname değişikliği, faaliyet değişikliği, performans değişikliği, rapor tarihi değişikliği, koordinatör değişikliği ve ortak alınması hususlarında talep edilmiştir. En fazla değişiklik talebi bütçe ve şartname değişikliği hakkında olmuştur. Proje başına düşen ortalama zeyilname sayısı 1,6 adet olmuştur. Zeyilname onaylanma sürelerini incelediğimizde ise ortalama 13 gün gibi bir sürede zeyilnameler alınarak değerlendirilmiş ve onaylanmıştır.

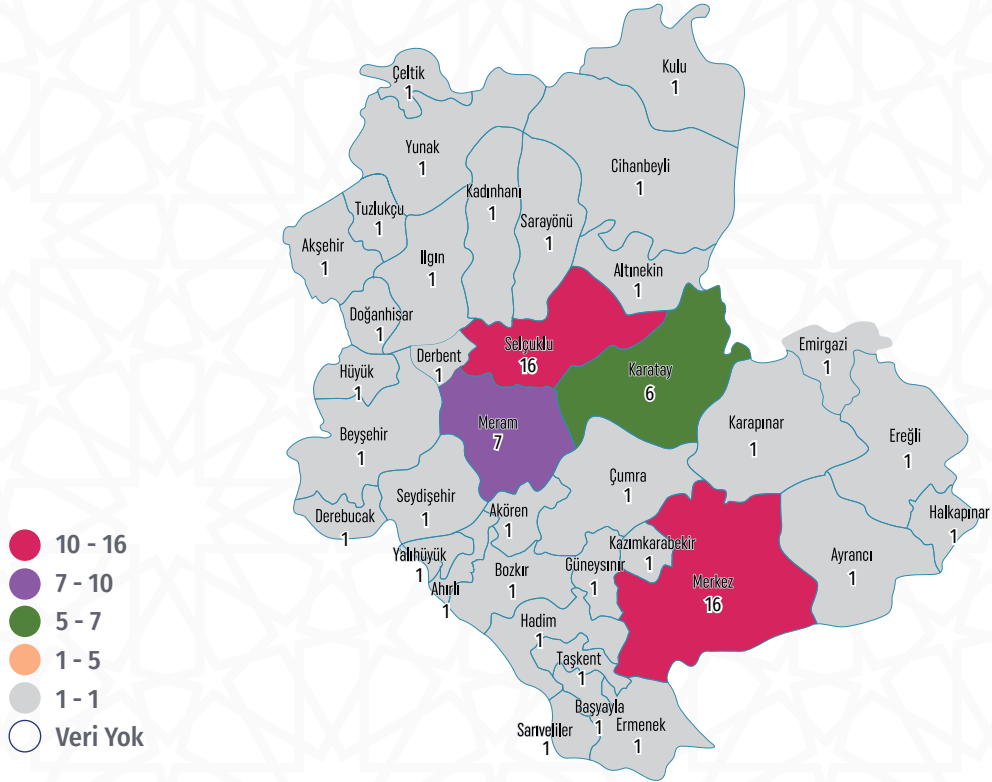
Zeyilname gerekçesi	Zeyilname sayısı	%
Bütçe ve şartname değişikliği	84	%70
Rapor tarihi değişikliği	12	%10
Süre uzatma	10	%8
Faaliyet değişikliği	5	%4
Ortak alınması	4	%3
Koordinatör değişikliği	2	%2
Performans değişikliği	2	%2
Süre kısaltma	1	%1
Toplam	120	%100

Tablo 11 Zeyilname Sayıları ve Zeyilname Nedenleri

Program kapsamında sözleşme imzalanan projelerin %96'sı başarıyla tamamlanmıştır. Projelerin yaklaşık %4'ünden fesih talebi gelmiştir. Yararlanıcılardan gelen fesih talepleri, eşfinansman bulmada sorunlar yaşanması, personel yetersizliği ve proje amaçlarının geçerliliğinin ortadan kalkması nedenleriyle olmuştur. Fesih nedeniyle program destek bütçesinden 100.706 TL kullanılamayan destek tutarı oluşmuştur.

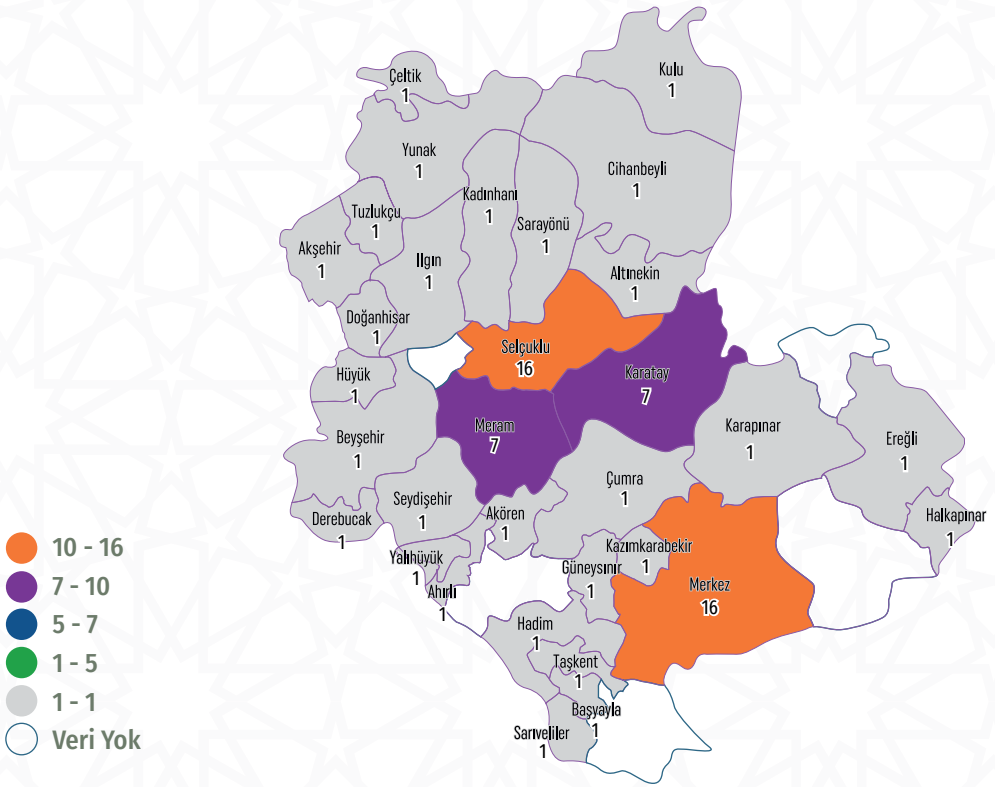
9.4 Uygulama Sürecinin Mekânsal Değerlendirilmesi

Desteklenen projelerin mekânsal dağılımına baktığımızda tüm ilçelerin destek almaya hak kazandığı, merkezdeki ilçelerde projelerin yoğunlaştığı görülmektedir. Uygulama aşamasında ise 4 ilçede proje tamamlanamadığı görülmüştür.

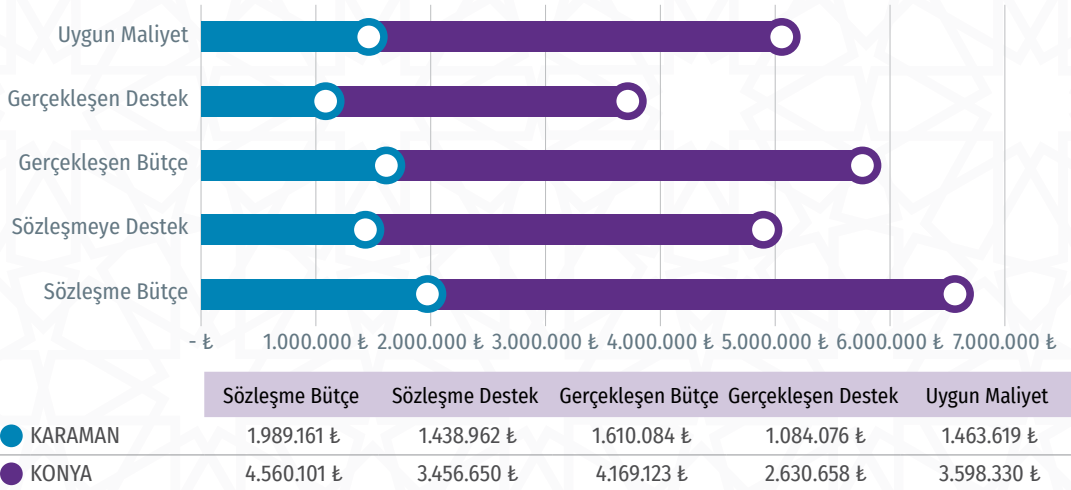

Şekil 24 Desteklenen Projelerin Mekânsal Dağılımı

Uygulama süreci başarıyla tamamlanan projelerin %75'ini Konya'daki projeler, %25'ini ise Karaman'daki projeler oluşturmaktadır. Karaman ilinde tamamlanan projelerin gerçekleşen destek miktarı sözleşmede belirlenen destek miktarının yaklaşık %75'ini, Konya ilinde tamamlanan projelerin gerçekleşen destek miktarı ise sözleşmede belirlenen destek miktarının yaklaşık %76'sını oluşturmaktadır. Karaman ilinde tamamlanan projelerin uygun maliyetleri sözleşme bütçelerinin yaklaşık %91'ini, Konya ilinde tamamlanan projelerin uygun maliyetleri sözleşme bütçelerinin yaklaşık %86'sını oluşturmaktadır. Karaman ilinde tamamlanan projelerin bütçe gerçekleştirme oranı yaklaşık %81, Konya ilinde tamamlanan projelerin bütçe gerçekleştirme oranı yaklaşık %91 olmuştur.

Şekil 25 Tamamlanan Projelerin Mekânsal Dağılımı

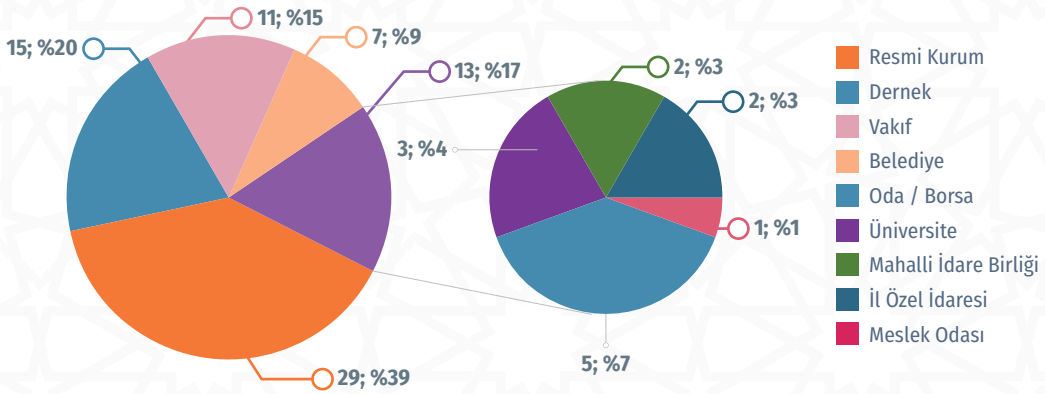

Şekil 26 Başarıyla Tamamlanan Projelerin İllere Göre Bütçe Verileri

9.5 Uygulama Sürecinin Kurum Türlerine Göre Değerlendirilmesi

Destek almaya hak kazanan kurumların yaklaşık %41'ini resmi kurumlar, %18'ini dernekler, %14'ünü vakıflar, %8'ini belediyeler ve %18'ini diğer kurumlar oluşturmaktadır. Feragat eden 5 ve fesih edilen 3 proje olmuştur. Feragatlar resmi kurum, meslek odası, birlik ve vakıf tarafından olurken fesihler resmi kurumlardan olmuştur.

Tamamlanan projeler, şirket türlerine göre incelendiğinde ise kurumların yaklaşık %39'unun resmi kurumlar, %20 sinin dernekler, %15'inin vakıflar, %9'unun belediyeler ve %17'sinin diğer kurumların olduğu görülmüştür.

Şekil 27 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Türlerine Göre Dağılımı

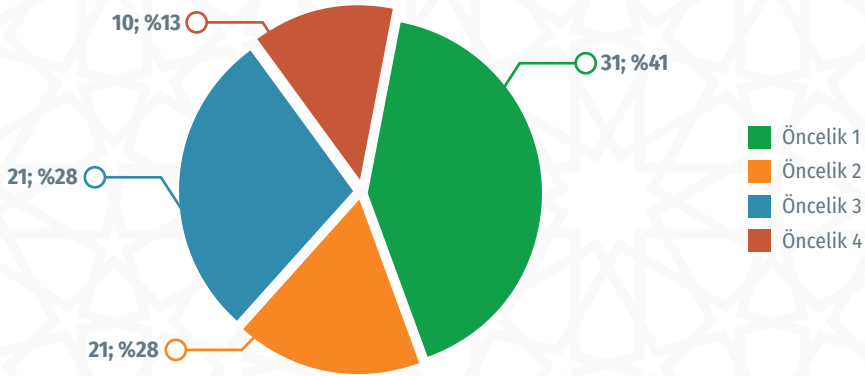
Başvuru yapılan projelerde ve destek sözleşmesi imzalanan projelerde resmi kurumların ağırlığı olduğu görülmektedir. Destek sözleşmesi imzalanan projelerde toplam destek tutarının %42'si resmi kurumlarla imzalanan projeleri kapsamaktadır.

Kurum Türü	Sözleşme Bütçesi	Sözleşme Destek Miktarı	Gerçekleşen Bütçe	Ödeme	Uygun Maliyet
Resmi Kurum	2.853.469 ₺	2.056.830 ₺	2.461.162 ₺	1.396.812 ₺	1.979.320 ₺
Dernek	1.030.974 ₺	785.155 ₺	920.983 ₺	621.674 ₺	858.460 ₺
Vakıf	826.454 ₺	622.084 ₺	691.451 ₺	463.688 ₺	628.100 ₺
Belediye	645.237 ₺	513.317 ₺	630.755 ₺	436.190 ₺	548.363 ₺
Oda / Borsa	561.087 ₺	436.396 ₺	538.772 ₺	403.164 ₺	526.701 ₺
Üniversite	220.785 ₺	176.628 ₺	159.743 ₺	126.010 ₺	159.412 ₺
Mahalli İdare Birliği	84.674 ₺	55.482 ₺	77.392 ₺	48.551 ₺	73.738 ₺
İl Özel İdaresi	240.635 ₺	180.961 ₺	217.703 ₺	153.648 ₺	206.608 ₺
Meslek Odası	85.948 ₺	68.758 ₺	81.248 ₺	64.998 ₺	81.248 ₺
Genel Toplam	6.549.262 ₺	4.895.611 ₺	5.779.208 ₺	3.714.734 ₺	5.061.948 ₺

Tablo 12 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Türlerine Göre Bütçe Verileri

9.6 Uygulama Sürecinin Program Önceliklerine Göre Değerlendirilmesi

Destek almaya hak kazanan kurumların %42'si öncelik 1, %29'u öncelik 3, %18'i öncelik 4 ve %11'i de öncelik 2'den başvuru yapmıştır. Sözleşme imzalanan ve uygulama sürecini başarıyla tamamlayan kurumların %41'si öncelik 1, %28'i öncelik 3, %17'si öncelik 4 ve %13'i de öncelik 2 kapsamında yürütülen projelerdir.

Şekil 28 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Program Önceliklerine Göre Dağılımı

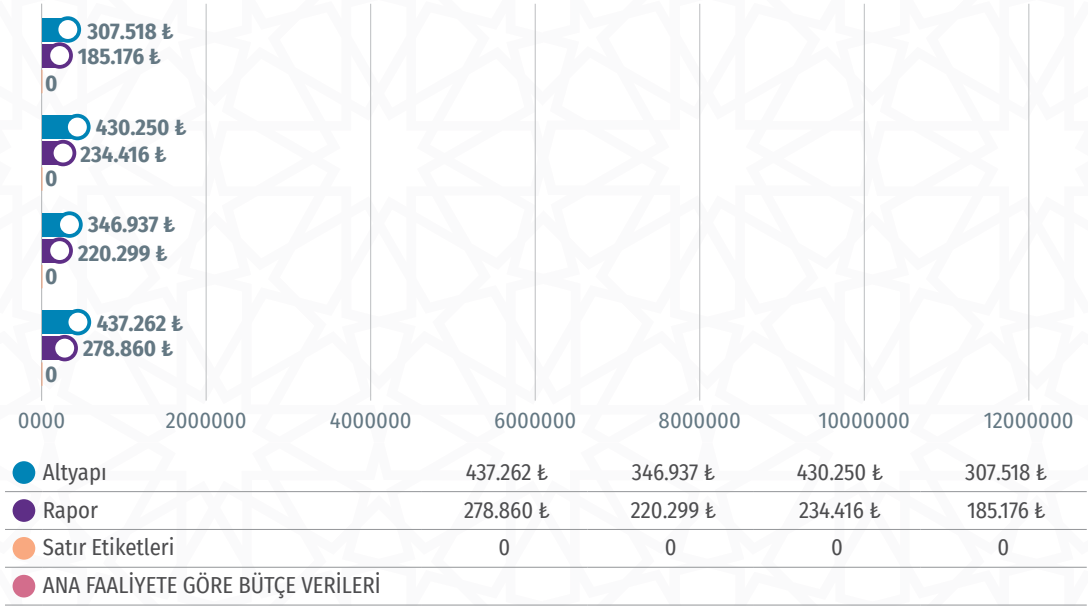
Öncelik 1 için tamamlanan projelerin gerçekleşen destek miktarı sözleşmede belirlenen destek miktarının yaklaşık %74'ü, öncelik 2 için %88'i, öncelik 3 için %73'ü ve öncelik 4 için %67'si olmuştur. Tamamlanan projelerin uygun maliyetleri ise sözleşme bütçelerinin öncelik 1 için %72'sini, öncelik 2 için %89'unu, öncelik 3 için %79'unu ve öncelik 4 için %77'sini oluşturmaktadır.

Kurum Türü	Sözleşme Bütçesi	Talep Edilen Destek Miktarı	Gerçekleşen Bütçe	Toplam Ödeme	Toplam Uygun Maliyet
Öncelik 1	2.913.646 ₺	2.123.883 ₺	2.651.643 ₺	1.577.639 ₺	2.104.344 ₺
Öncelik 2	1.284.134 ₺	1.007.470 ₺	1.179.017 ₺	887.834 ₺	1.136.995 ₺
Öncelik 3	1.544.421 ₺	1.164.874 ₺	1.308.228 ₺	846.014 ₺	1.227.265 ₺
Öncelik 4	807.062 ₺	599.384 ₺	640.319 ₺	403.247 ₺	593.344 ₺
Genel Toplam	6.549.262 ₺	4.895.611 ₺	5.779.208 ₺	3.714.734 ₺	5.061.948 ₺

Tablo 13 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Program Önceliklerine Göre Bütçe Verileri

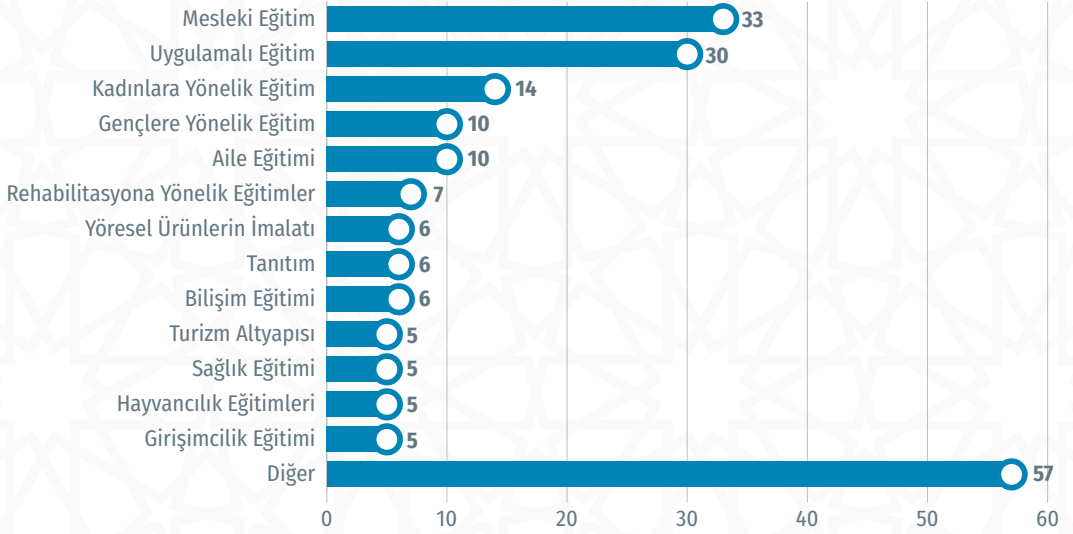
9.7 Uygulama Sürecinin Faaliyet Değerlendirilmesi

Destek almaya hak kazanan kurumların faaliyetlere göre dağılımları incelendiğinde destek almaya hak kazanan kurumların 4 ana alanda yoğunlaştığı görülmektedir. Sosyal kalkınma içerikli projeler olması ile bağlantılı olarak en fazla yoğunlaşmanın ise %77'lik oranla eğitim faaliyetinde olduğu görülmüştür. Turizmle ilgili faaliyetler %13, altyapı ile ilgili faaliyetler %5 ve raporlama ana faaliyeti olarak %4 oranında proje ana faaliyetleri görülmüştür.

Şekil 29 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Bütçe Verilerinin Faaliyetlere Göre Dağılımı

Projelerini başarıyla tamamlayan 75 projelerin alt faaliyetleri incelendiğinde çok farklı alanlarda eğitimle sosyal kalkınmaya yönelik altyapı ve faaliyetlerin yapıldığı görülmektedir. Gruplama yapıldığında 46 farklı alt faaliyet olup bu faaliyetlerin %44'ü mesleki eğitim, %40'ı uygulamalı eğitim ve %19'u kadınlara yönelik eğitim faaliyetlerini içermektedir.

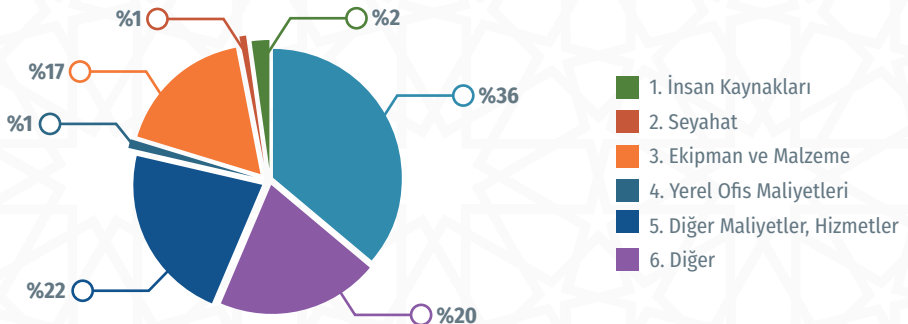
Şekil 30 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Alt Faaliyetlere Göre Dağılımı

9.8 Uygulama Sürecinde Bütçe Dağılımlarının Değerlendirilmesi

Program kapsamında gerçekleşen toplam bütçe harcamalarının yaklaşık %36'sını insan kaynakları oluşturmaktadır. Ekipman ve malzeme alımı ise %20 oranında gerçekleşmiştir. Yaklaşık 1 Milyon TL maliyetle 1.166 adet makine ve ekipman alımı gerçekleştirilmiştir.

Destek programı kapsamında alınan makinelerin miktar bakımından %68'i, maliyet bakımından ise %22'si yerli üreticilerden sağlanmıştır. Alınan makinelerin miktar bakımından %32'si, maliyet bakımından ise %78'i ithal edilmiştir. İthalat maliyetinin daha yüksek olması alınan makine ekipmanda yoğunluğun elektronik ofis cihazlarından kaynaklanmaktadır. İthal edilen ürünlerin miktar olarak %56'sı Avrupa'dan, % 21'i Çin'den, %13'ü Japonya'dan ve %7'si ABD'den temin edilmiştir.

Program kapsamında hazırlanan 17 web sitesi yapılması(4'ü devam ediyor) ve 163 bilgisayar, 43 yazıcı, 51 projeksiyon cihazı alımı ile teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.

Şekil 31 Program Kapsamında Yapılan Harcamaların Bütçesel Dağılımı

Program kapsamında yararlanıcı eş finansmanlarının büyük çoğunluğu kurumlarda çalışan kişilerin maaş ödemeleri ile gerçekleştirilmiştir. Diğer maliyetler ve hizmetler başlığı altında hizmet alımları, diğer başlığı altında ise küçük ölçekli altyapı işleri ve tadilatlar gibi giderler yer almıştır.

Bütçe Kalemleri	Değer(TL)
1. İnsan Kaynakları	2.088.883 ₺
2. Seyahat	47.185 ₺
3. Ekipman ve Malzeme	994.739 ₺
4. Yerel Ofis Maliyetleri	80.001 ₺
5. Diğer Maliyetler, Hizmetler	1.260.348 ₺
6. Diğer	1.173.568 ₺
7. İdari Maliyetler	134.483 ₺
8. Genel Toplam	5.779.207 ₺

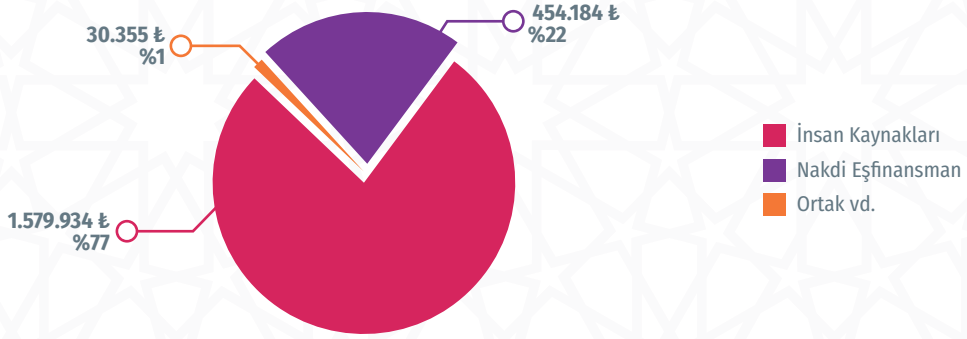
Tablo 14 Program Kapsamında Yapılan Harcamaların Bütçesel Dağılımı

9.9 Proje Uygulamalarında Eş-Finansman Kullanımının Değerlendirilmesi

Projelerini başarıyla tamamlayan kurumların eş finansman kaynakları değerlendirildiğinde; eş finansmanının tamamını insan kaynakları eş finansmanı olarak karşılayan kurumların yoğunlukta olduğu görülmektedir. Projelerini başarıyla tamamlayan kurumların %60'ı eş-f finansmanlarının tamamını insan kaynakları ile karşılamıştır. Kurumların %11'i ise eşfinansmanını nakdi olarak karşılamış, insan kaynakları bütçesi kullanmamıştır.

Kendi öz kaynakları ile eş finansmanlarını nakdi olarak karşılayan kurumlar incelendiğinde; %25'inin resmi kurum, %25'inin dernekler ve %25'inin oda ve borsalar olduğu görülürken %13'ünün belediyeler ve %13'ünün ise vakıfların oluşturduğu görülmüştür. İnsan kaynakları ile eş finansmanını karşılayan kurumlar incelendiğinde; %44'ünün resmi kurum, %16'sının vakıflar, %11'inin Belediyeler ve %11'inin derneklerden olduğu görülmüştür. Projelerinde hem insan kaynakları hem de nakdi eş finansman sağlayan kurumların dağılımında ise %36 ile dernekler ilk sırada yer alırken resmi kurumlar %32, vakıflar ise %14 oranında sıralanmaktadır.

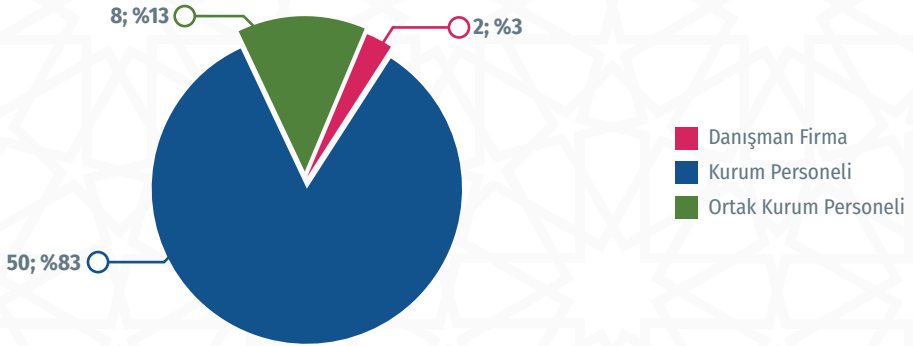
Genel olarak eşfinansman karşılama durumunun bütçesel dağılımı incelendiğinde %77'lik oranda insan kaynakları bütçesinden karşılandığı, %22 oranında kurumların kendi nakdi eşfinansmanı ile sağlandığı, %1 oranında ise ortak veya iştirakçilerden eşfinansman bulunması yolu ile karşılandığı görülmektedir.

Şekil 32 Projelerini Başarıyla Tamamlayan Kurumların Eş Finansman Kullanım Verileri

9.10 Projelerin Uygulanmasında Yürütücü Tercihleri

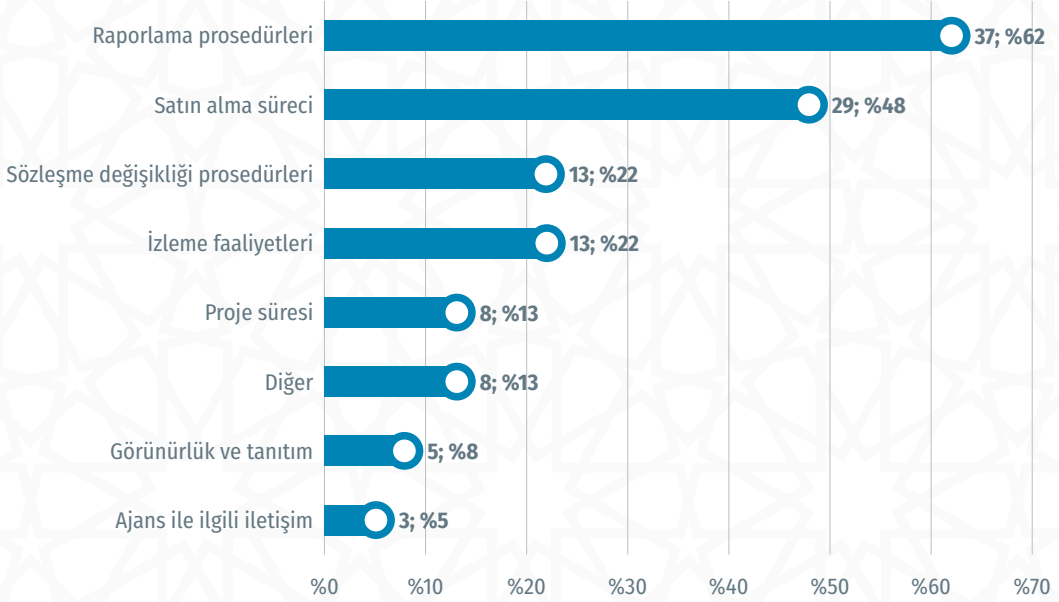
Başarıyla tamamlanan projelerde kurumların yaklaşık %83'ünün projelerini kurum personeli ile yürüttüğü, %13'ünün ortak kurum personeli ile yürüttüğü, %3'ünün ise danışman firma aracılığı ile yürüttüğü görülmüştür. Proje uygulama tecrübesinin proje hazırlama sürecine olumlu katkı sağladığı görülmüştür.

Şekil 33 Proje Uygulamasında Yürütücü Tercihleri

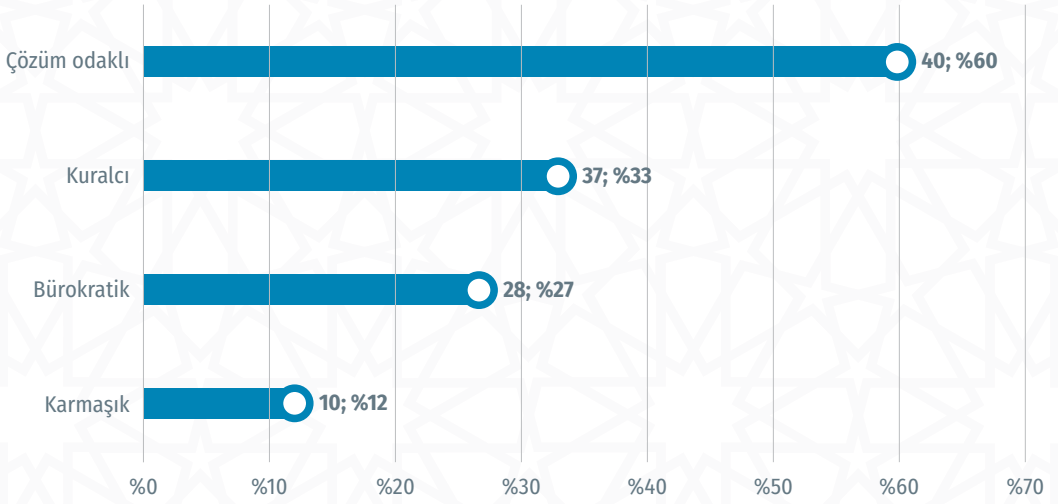
9.11 Proje Uygulama Aşamasında Yararlanıcı Deneyimlerinin Değerlendirilmesi

Yapılan anketlerde yararlanıcıların en fazla zorlandığı uygulama süreçlerin “Raporlama Prosedürleri” ve “Satın Alma Süreci” olduğu beyan edilmiştir. Yararlanıcılardan proje uygulama safhasının hiçbir aşamasında zorlanmadığını beyan edenlerin oranı ise yaklaşık %13 olarak belirlenmiştir.

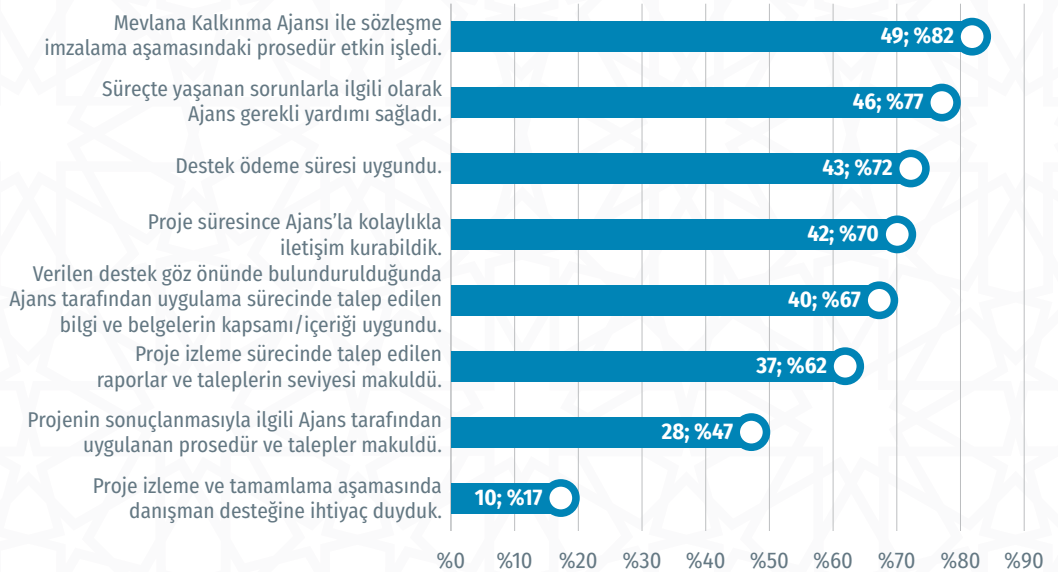
Şekil 34 Proje Uygulama Sürecinde Zorlanılan Safhalar

Ajans uzmanlarınca yürütülen izleme faaliyetlerine dair geri bildirim almak amacıyla ankette sorulan değerlendirme sorusuna yararlanıcıların %60'ı çözüm odaklı, %33'ü kuralcı, %27'si bürokratik, %12'si ise karmaşık olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca birden fazla seçenek seçilebilen bu anket sorusu ile bağlantılı olarak yaklaşık %50 oranında yararlanıcı izleme sürecinin başarılı proje yürütmelerini sağladığını ifade etmiştir.

Şekil 35 İzleme Faaliyetlerinin Yararlanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi

Ankete katılan kurumların proje uygulama süreçleri ile ilgili genel olarak edinmiş oldukları deneyimlerle ilgili sorulan soruya yararlanıcıların çoğunlukla pozitif geri bildirim yaptığı görülmüştür. Kurumlar uygulama süreci ile ilgili yapmış olduğu tespitlerde yoğunlukla Ajans ile sözleşme imzalama aşamasında prosedürün etkin işlediğini, programın her aşamasında yaşanan sorunlarla ilgili Ajansın gerekli yardımı sağladığını, destek ödeme süresinin uygun olduğunu ve Ajansla kolaylıkla iletişim kurabildiklerini beyan etmişlerdir.

Şekil 36 Kurumların Proje Uygulama Süreci İle İlgili Yaptıkları Tespitler

9.12 Tespitler

1. Proje yararlanıcılarının, başvuruda talep ettikleri destek miktarının %57'si ile sözleşme imzaladıkları, sözleşme imzalanan bütçe miktarının %86'sı ile de projelerini gerçekleştirebildikleri görülmüştür. Gerçekleşen destek sözleşmedeki desteğin %74'ü olmuştur.
2. Gerçekleşen maliyetlerde uygun bulunan maliyetlerin sözleşme ile bağlanan rakamlardan ortalama %10 oranında düşük olması, yararlanıcıların uygun maliyet sayılacak kalemleri ilk proje uygulama süreçleri olduğu için doğru anlayamaması ve fiyatlardaki yükselişlerden dolayı katlanmaları gerektiği bütçe fazlası rakamlar olarak değerlendirilebilir.
3. Proje başvurularında ortalama destek talebi 113 Bin TL iken sözleşmede bu rakam ortalama 65 Bin TL olarak belirlenmiş ve proje sonunda ortalama 55 Bin TL olarak gerçekleşmiştir.
4. Yararlanıcıların başvuru aşamasında hedefledikleri destek oranları sözleşme ile de korunmuş ancak bütçelerde revizyon yapılarak sözleşme imzalanmıştır. Gerçekleşmede ise hedeflenen destekten ortalama %4 gibi bir düşüş görülmüştür. Burada uygun maliyetler, piyasa fiyatları ve uygulama hataları kaynaklı kayıplar olduğu görülmektedir.
5. 2010 Yılı İktisadi Kalkınma Destek Programlarına göre projelerde süre uzatma talepleri daha az olmuştur.
6. Programın ana teması sosyal kalkınma olduğu için makine ekipman alımlarından daha ziyade hizmet alımları ve diğer alımların yoğunlukta olduğu görülmektedir. İnsan kaynakları her ne kadar en yüksek orana sahip bütçe kalemi olarak görünse de kurumlar bu kalem ile eşfinansman yükümlülüğünü sağlamıştır.
7. Destek programı kapsamında alınan makinelerin miktar bakımından %68'i, maliyet bakımından ise %22'si yerli üreticilerden sağlanmıştır. Program ile ithal edilen ürünlerin çoğunluğunu teknolojik ofis malzemeleri oluşturmaktadır.
8. Yaklaşık 1 Milyon TL maliyetle 1.166 adet makine ve ekipman alımı gerçekleştirilmiştir.
9. Program kapsamında hazırlanan 17 web sitesi yapılmış ve 163 bilgisayar, 43 yazıcı, 51 projeksiyon cihazı alımı ile teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.
10. Projelerde faaliyetlerin gerçekleşme süreleri ve süre uzatım talepleri değerlendirildiğinde, en makul uygulama süresinin 12 ay olduğu görülmüştür.
11. Program kapsamında tasarlanan iki ara rapor sunulması ve iki ara ödeme uygulaması kurumların süreçlerini iyileştireceği düşünülmüş yapılmıştır. Ancak uygulamada kurumların rapor ve eklerini sunmadaki gecikmeleri nedeniyle bu uygulamadan vazgeçilerek sonraki programların tek ara rapor sunarak ödeme alması yöntemine geçilmiştir.
12. Yararlanıcıların finansman taleplerinde çoğunlukla mevzuatta belirlenen sürelerde yerine getirildiği görülürken bir kısmında ise ara rapor sunma tarihinin belirlenmiş olmasına bağlı olarak rapor sunma tarihlerinde revize talep ederek ödeme taleplerine göre düzenlemeye gitmişlerdir. Sözleşme aşamasında ara raporların sunulması için 2011 yılının Temmuz ve Kasım aylarının belirlenmiş olması bu talebin çok olmasına sebep olmuştur.

13. Program kapsamında 120 adet zeyilname yapılmıştır. Zeyilname taleplerine bakıldığında en çok bütçe revizyonu ve ara/nihai rapor sunum döneminin değişikliği talep edildiği görülmüştür. Bütçe revizyonlarının çok olması projelerin başlangıç aşamasında iyi tasarlanmadığını gösterirken, sözleşme aşamasında ara rapor tarihlerinin 2011 yılının Temmuz ve Kasım ayları olarak belirlenmiş olması rapor tarihleri değişikliği konusunda zeyilname sayılarının çok olmasına neden olmuştur. Bundan sonraki programlarda ara raporlar için kesin tarih belirlenmeden proje süresi içerisinde sunulması şeklinde düzenleme yapılmıştır.
14. Programa eğitim faaliyetinden kurumların yoğun bir biçimde başvuru yaptığı ve destek almaya hak kazananlar arasında da yoğunlukta olduğu görülmüştür.
15. Programın uygulanmasında gerekli olan eş finansmanın %77'si insan kaynakları eş finansmanı, %22'si nakdi eş finansman ve %48'i ise ortaklardan ve iştirakçilerden nakdi eş finansman ile karşılanmıştır.
16. Proje uygulama süreçleri ile ilgili kurumlardan genellikle olumlu geri bildirimler gelmiştir. Ajansın izleme faaliyetlerinin çözüm odaklı olduğunu, Ajans personeli ile kolay iletişim kurulabildiğini, prosedürlerin anlaşılabilir ve makul olduğunu beyan eden kurumların yoğunlukta olduğu görülmüştür.
17. Programdaki projeler ile çok farklı alanlarda eğitim ve altyapı çalışmaları yürütülmüş olup 46 alt faaliyet yapılmıştır.

10 - PROGRAMIN ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ

10.1 Programın Dolaylı Etkileri

Program kapsamında 56'sı Konya, 19'u Karaman olmak üzere toplamda 75 proje desteklenerek 3,7 Milyon TL destek ile 5,8 Milyon TL tutarında yatırım sağlanmıştır. Projeler yalnızca proje başvuru sahipleri ile kalmayıp ayrıca projelerde bulunan ortakları ve iştirakçileri de etkileyerek bölgede kapsamlı bir etki yaratılmasını sağlamıştır. Bölgedeki 37 ilçeden tamamında desteklenmeye hak kazanan yararlanıcı bulunması programın tüm bölgeye etki etmesi adına önemli bir katkı sağlamıştır. 5 ilçede projeler çeşitli sebeplerle tamamlanamamış, 34 ilçede bir veya birden fazla proje ile faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Projelerin genel olarak birden fazla ortak ve iştirakçi içermesi ve yine birden fazla sayıda yerleşim yerini kapsayacak şekilde tasarlanmış olması çarpan etkisi göstererek programın başarılı yürütülmesine katkı sağlamıştır.

Program Mevlana Kalkınma Ajansının ilk ve tek sosyal kalkınma mali destek programı olması hasebiyle 416 adet başvuru alınmış, bunlardan 83 proje başarı bulunmuş, başarılı bulunanlardan 78 proje ile sözleşme imzalanmış ve 75 tanesi başarıyla projelerini tamamlamıştır. Proje tamamlanma oranının yüksek olması, programın proje uygulamadaki kapasiteye olan etkisini göstererek bölgede başarı sağlandığını ortaya koymaktadır.

Program kapsamında başarıyla tamamlanan 75 projeden 60'ı ile görüşmeler yapılarak anketler tamamlanmış olup bu anket aracılığıyla programın bölgedeki etkisi analiz edilmiştir. Programda 4 öncelikten başvuru yapılmış olmakla birlikte projeleri eğitim ve sosyal altyapının geliştirilmesi, bölgesel değerlerin tanıtımı, kurumsal kapasitenin artırılması olmak üzere iki ana başlık altında etkisi incelenmiş olup bundan sonraki kısımda değerlendirmeler bu başlıklara göre ayrı ayrı ele alınmıştır.

Programın bölgedeki genel etkisini ölçebilmek için ankete katılan yararlanıcılara projelerinin bölgeye etkilerinin neler olduğu sorusu sorulmuştur. Yararlanıcıların %50'si kurumsal kapasitelerinin geliştiğini, %43'ü ise dezavantajlı grupların mesleki ve sosyal gelişimlerine katkı sağlandığını belirtmiştir.

Şekil 37 Projelerin Bölgeye Etkileri

Yararlanıcılara proje kapsamında sağlanan yenilikçi unsurların neler olduğu sorulduğunda, yararlanıcıların %68'i projelerin bölgede farkındalık yarattığını, %58'i uygulandığı bölgede projenin ilk olduğunu, %38'i ihtiyaç duyulan meslek alanında eğitim verildiğini belirtmiştir. Programın bölgede köylere kadar uygulama alanı bulması farkındalığın artmasına katkı sağlamıştır. Böylelikle hiç proje yürütmemiş olan kurumlar dahi proje yürüterek proje deneyimi kazanmış ve o bölgedeki insanların bilinçlendirilmesini sağlamıştır.

Şekil 38 Projeler Kapsamında Sağlanan Yenilikçi Unsurların Dağılımı

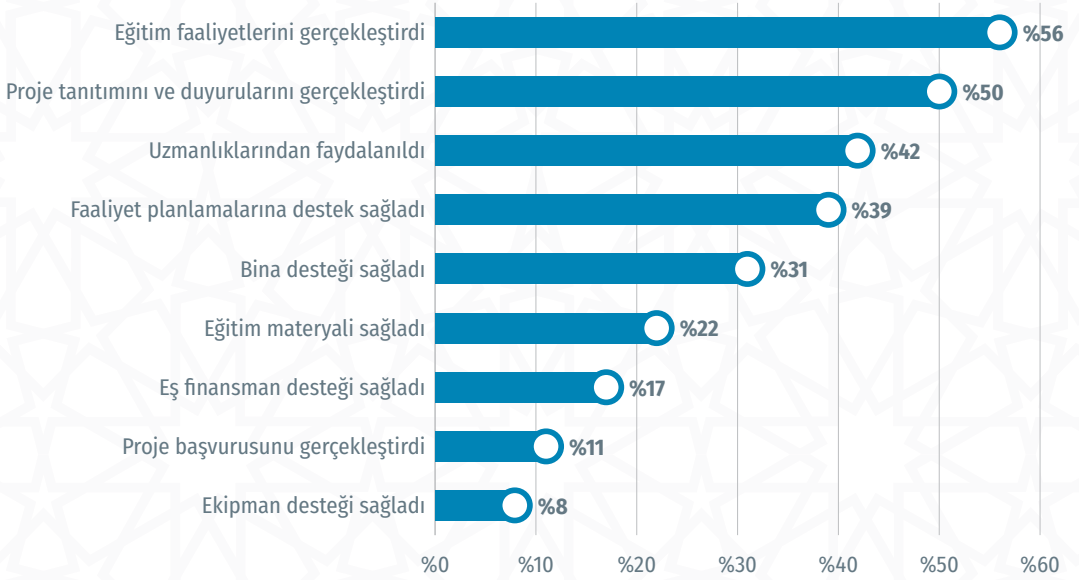
Ankete katılan yararlanıcılara hedef kitlelerinin kimler olduğu sorulduğunda %30'u kırsalda yaşayan kadınlar ve ev hanımları, %25'i öğrenciler ve gençler, %23'ü ise kırsalda yaşayan çiftçiler olduğunu belirtmiştir.

Şekil 39 Projeler Kapsamında Hedef Kitlenin Dağılımı

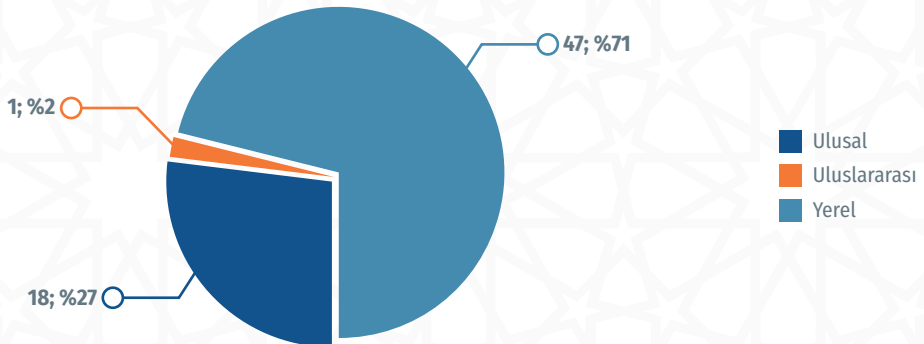
Ankete katılan yararlanıcılara ortak veya iştirakçinin durumu ve projeye katkısının neler olduğu sorulmuştur. %60'ı projelerinde en az 1 ortak ve/veya iştirakçi olduğunu %40'ı ise herhangi bir ortak veya iştirakçileri olmadığını belirtmiştir.

Proje ortak ve/veya iştirakçilerin projeye katkısı ayrıntılı olarak incelendiğinde ise eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ile proje tanıtım ve duyurusunun yapılması oranının %50 ve üzerinde oranlarda olduğu beyan edilmiştir.

Şekil 40 Projede Yer Alan Ortak ve/veya İştirakçinin Katkısı

Yararlanıcılara projenin kurumlarının tanıtım faaliyetlerine katkı sağlayıp sağlamadığı sorulduğunda ankete katılanların %88'i evet cevabını verirken %12'si hayır cevabını vererek katkı sağlamadığını belirtmiştir. Projelerin kurumların tanıtımlarına katkı sağladığını belirten yararlanıcıların %71'i projelerinin yerel basın ile tanıtıldığını, %27'si ulusal basın ile tanıtıldığını, %2'si ise projelerinin uluslararası basında tanıtıldığını belirtmiştir.

Şekil 41 Projelerin Basında Yer Alma Oranı

Ankete katılan yararlanıcılara proje ile kurumlarında ne tür değişikliklerin meydana geldiği sorusu sorulmuştur. Yararlanıcıların %62'si proje yazma ve yürütme kültürlerinin oluştuğunu, %60'ı kurumunun tanınırlığının arttığını, %50'si kurumunun prestijinin arttığını belirtmiştir. Ankete katılan yararlanıcıların %75'inin ajansa tekrar başvuru yaptığı göz önünde bulundurulursa projelerin proje yazma ve yürütme kültürü oluşturmada yüksek oranda etkili olduğu söylenebilir.

Şekil 42 Proje ile Kurumlarda Meydana Gelen Değişikliklerin Değerlendirilmesi

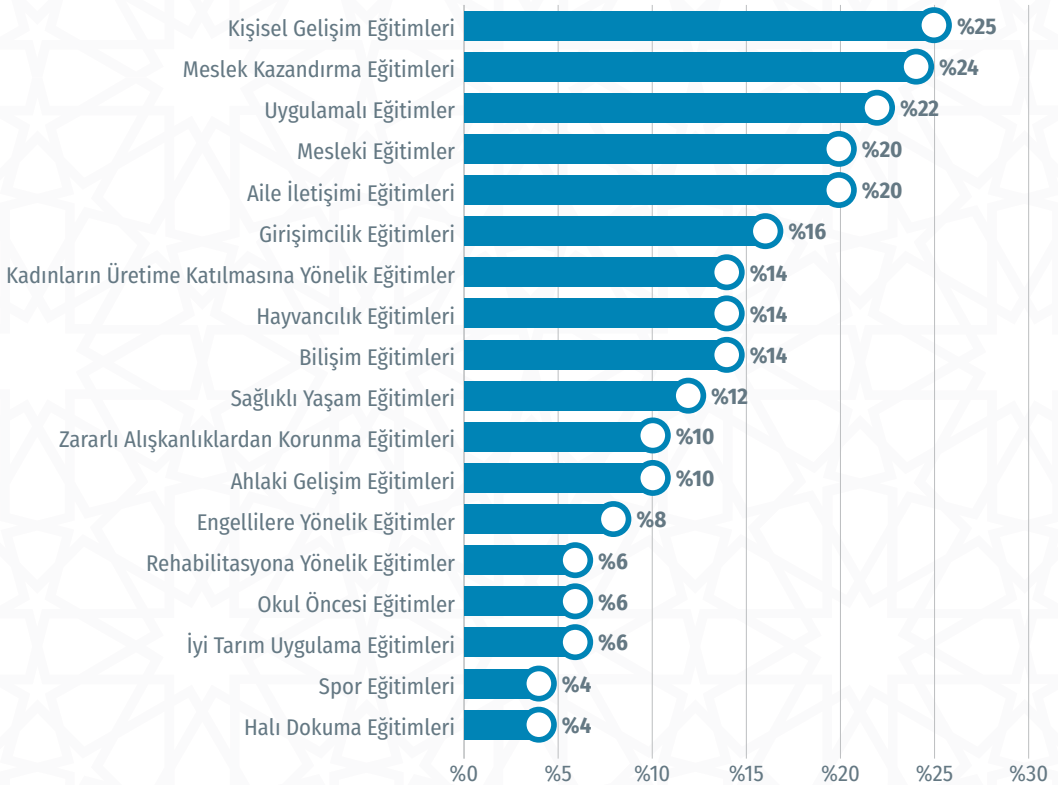
10.2 İnsan Kaynakları Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Projelerin Etkisinin Değerlendirilmesi

Program kapsamında eğitim faaliyetleriyle insan kaynakları kapasitesini artırmaya yönelik projeler bu başlıkta değerlendirilmiş ve bu kapsamda olan 58 adet proje başarıyla tamamlanmıştır. Tamamlanan projelerden 46'sının yararlanıcısı ile anket yapılarak programın bölgeye olan etkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Program kapsamında anket yapılan yararlanıcıların %85'i projelerinde eğitim faaliyeti olduğunu %67'si ise projenin sadece eğitim üzerine olduğunu beyan etmiştir.

Eğitim önceliğinde tamamlanan projelerde eğitim faaliyetleri ile 108.089 kişiye 6.093 saat eğitim verilmiştir. Projelerinde eğitim faaliyeti olan yararlanıcılar bu kapsamda yaklaşık 700 Bin TL harcama yapmış olup, eğitim faaliyetlerinde kişi başına ortalama 6,5 TL ödendiği hesaplanmıştır. Projelerde ortalama eğitim süresi 92 saat olmuştur.

Ankete katılan yararlanıcılara hedef gruplara yönelik hangi eğitimleri sunduklarına faaliyetlerde bulundukları sorulduğunda, kişisel gelişim eğitimleri, meslek kazandırma eğitimleri, uygulamalı eğitimler ve mesleki eğitimler ilk sıralarda yer almaktadır.

Şekil 43 Eğitim Projelerinde Hedef Gruplara Yönelik Faaliyetlerin Değerlendirilmesi

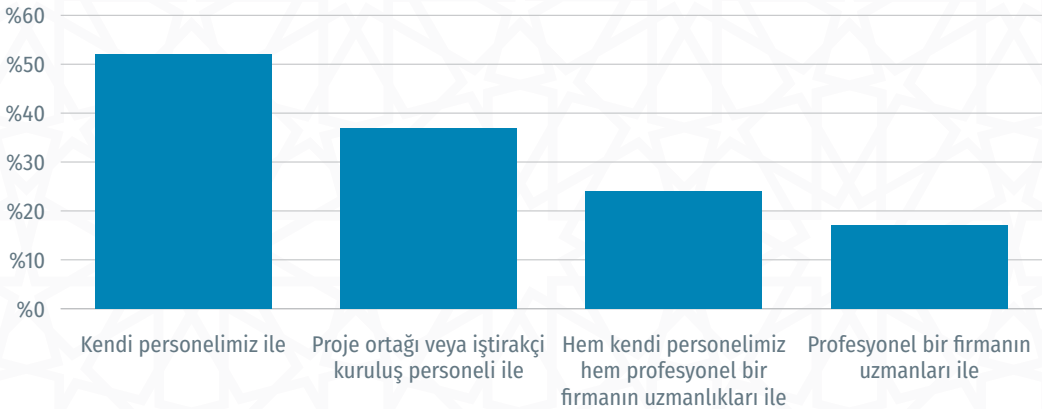
Eğitim projelerinin etkisini değerlendirmek için yararlanıcılara sorulan bir diğer soru ise proje sonucunda hangi kazanımları elde ettikleri sorusu olmuştur. Ankete katılanların %80'i eğitim alanında bilgi becerilerin arttığını, %30'u eğitimler ile çevreye olumlu katkı sağlandığını, %23'ü ise eğitimler ile bölgede daha kaliteli üretim yapılması sağlandığını belirtmiştir.

Ayrıca ankette yararlanıcılar projeler ile bitkisel üretim verimliliğinin %3 ila %100 arasında artış gösterdiğini, hayvansal üretim verimliliğinin %20 ila %100 arasında artış gösterdiğini, 2 adet yeni işyeri kurulduğunu ve 44 kişinin istihdamının sağlandığını belirtmişlerdir.

Şekil 44 Eğitim Projelerinde Proje Sonucunda Elde Edilen Kazanımların Değerlendirilmesi

Ankete katılan yararlanıcılara yapmış oldukları eğitim/danışmanlık hizmetlerinin kimler tarafından gerçekleştirildiği sorusu sorulmuştur. Projelerin büyük çoğunluğunda eğitim/danışmanlık hizmetleri yararlanıcıların kendi personellerinden veya proje ortağının/iştirakçisinin personeli ile gerçekleştirilmiştir. Eğitim faaliyetlerinde kurum personellerinin görevlendirilmesi, eğitim maliyetlerinin düşük olmasındaki etkenlerden biri olarak kabul edilebilir.

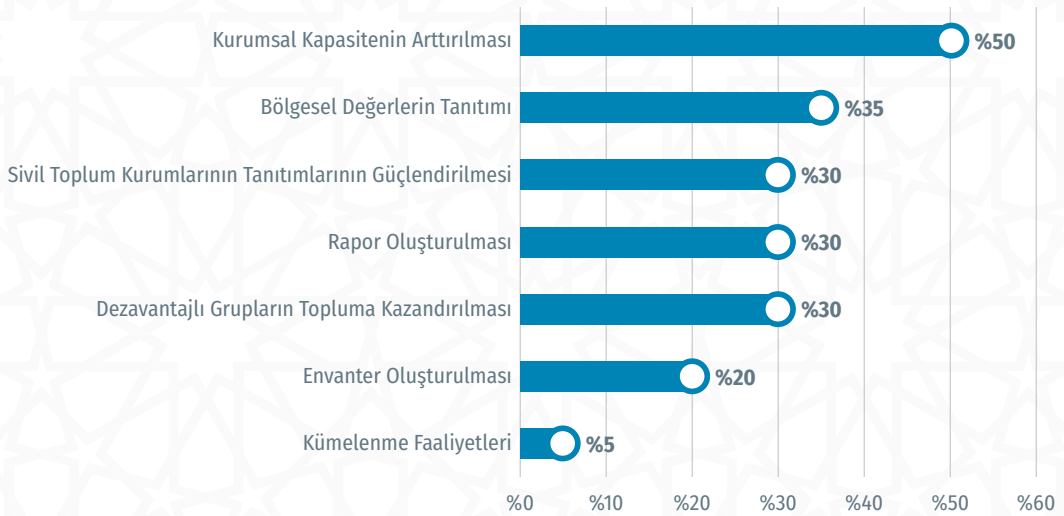

Şekil 45 Eğitim/Danışmanlık Hizmetlerinde Kullanılan Personelin Dağılımı

10.3 Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi Önceliğindeki Projelerin Etkisi

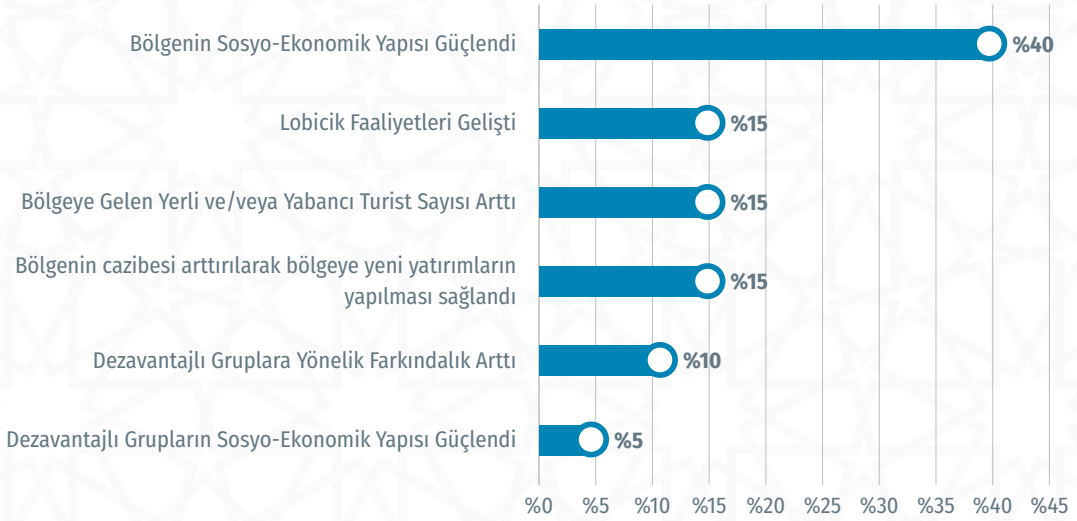
Program kapsamında sosyal altyapı geliştirilmesi/bölgesel değerlerin tanıtımı/kurumsal kapasite artırılması faaliyetleri altyapı kurulması olarak birlikte değerlendirilmiş ve bu kapsamda olan 17 adet proje başarıyla tamamlanmıştır. Tamamlanan projelerden 14'ünün yararlanıcısı ile anket yapılarak programın bölgeye olan etkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Yararlanıcılar ile yapılan anket çalışmasında hedef gruplara yönelik faaliyetler incelendiğinde; faaliyetlerin %50'sinin kurumsal kapasiteyi artırmaya yönelik olduğunu, %35'i bölgesel değerlerin tanıtımına, %30'u ise sivil toplum kuruluşlarının tanıtımlarının güçlendirilmesi, rapor oluşturulması ve dezavantajlı grupların topluma kazandırılması ile ilgili olduğunu beyan etmişlerdir.

Şekil 46 Altyapı Projelerinde Hedef Gruplara Yönelik Faaliyetlerin Değerlendirilmesi

Anket çalışmasında yararlanıcıların projelerinin sonunda sonra elde edilen kazanımlar sorulmuştur. Yararlanıcıların %40'ı projeleri ile bölgenin sosyo-ekonomik yapısının güçlendiğini, %15'i lobcilik faaliyetlerinin geliştiğini, bölgenin cazibesinin artırılarak bölgeye yeni yatırımların yapılmasına katkı sağladıklarını ve bölgeye gelen turist sayısının arttığını belirtmiştir. Projelerle bölgeye ortalama %25 daha fazla turist çekildiği beyan edilmiştir.

Şekil 47 Altyapı Projelerinde Proje Sonucunda Elde Edilen Kazanımların Değerlendirilmesi

10.4 Tespitler

1. Program kapsamında 56'sı Konya, 19'u Karaman olmak üzere toplamda 75 proje desteklenerek 3,7 Milyon TL destek ile 5,8 Milyon TL tutarında yatırım sağlanmıştır.
2. Bölgedeki 37 ilçenin tamamında başarılı proje bulunurken çeşitli nedenlerle 32 ilçede projeler destek sağlanmış böylelikle hiç proje yürütmemiş olan kurumlar dahi proje yürüterek proje deneyimi kazanmış ve o bölgedeki insanların sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlanmıştır.
3. Projelerini başarıyla tamamlayan bazı kurumlar için bölgede yapılan ilk proje uygulaması olmasının da etkisiyle programın bölgede farkındalığı arttırdığı görülmüştür.
4. Projelerin genel olarak birden fazla ortak ve iştirakçi içermesi ve yine birden fazla sayıda yerleşim yerini kapsayacak şekilde tasarlanmış olması çarpan etkisi göstererek programın başarılı yürütülmesine katkı sağlamıştır.
5. Programın bölge tanıtımında hem yerel hem de ulusal bazda etkili olduğu tespit edilmiştir.
6. Program ile hiç proje yürütmemiş kesimlere ulaşılarak bu kişilerde proje yazma ve yürütme kültürünün oluşturulması sağlanmış olup kurumların proje konusuna giren alanda teknik bilgi ve yetenekleri artarken kurum içi ve dışı iletişimlerinin de geliştiği görülmüştür.
7. Programın uygulanması sonrasında bölge genelinde kişisel gelişim ve mesleki eğitimle ilgili bilinç düzeyi artarak bölgenin sosyo-ekonomik yapısının güçlenmesine katkı sağlamıştır.
8. Projeler kapsamında 108.089 kişiye 6.093 saat eğitim verilmiş, kişi başına düşen eğitim maliyeti 6,5 TL olmuştur. Projelerde ortalama 92 saat eğitim verilmiştir.
9. Eğitim alan kişi sayısı çok yüksek olmakla birlikte, bu eğitimlerin ortaokul ve lise düzeyinde yoğun olarak düzenlendiği görülmektedir. Dolayısıyla tam olarak mesleki eğitim ve istihdam sonuçlarının analiz edilmesi mümkün görünmemektedir.
10. Program kapsamında yapılan eğitimler ile eğitim alanlardan 2'si kendi işyerlerini kurmuş, 44'ü ise yeni iş sahibi olmuştur.

11 - PROGRAMIN İLGİLİLİK DEĞERLENDİRMESİ

11.1 İlgililik Değerlendirmesi

Sosyal Kalkınma Mali Destek Programının genel amacı bölgede sosyo-ekonomik bir ivme kazandıracak olan insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ile sosyal-sermayenin ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesidir. Programın özel amacı ise, dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve hizmet eksiklerinin giderilmesi, bölgedeki genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi ve aile bireylerinin çocuk gelişimi ve psikolojisi hakkında bilinçlendirilmesidir.

Bu teklif çağırısı kapsamında programın öncelikleri;

Öncelik 1: İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve hizmet eksikliklerinin giderilmesi,

Öncelik 2: Bölgenin gelişmesine yönelik projeler ile bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin artırılması ve diğer kurumlarla işbirliklerinin geliştirilmesi,

Öncelik 3: Dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi,

Öncelik 4: Aile içi iletişimin ve aile bütünlüğünün sağlanması, çocuk ve adolesan (ergenlik dönemi genç nüfus) eğitimi, gelişimi ve psikolojisi hakkında bölgenin bilinçlendirilmesi

şeklinde belirlenmiştir.

2009-2010 TR52 Konya-Karaman Bölge Planında vizyon olarak “Ulusal ve uluslararası düzeyde inovasyon, kümelenme, kalite, markalaşma, kurumsallaşma temellerinde rekabetçi üretim yapılan, sağlıklı, eğitilmiş ve kültürlü bireylerin yaşadığı, medeniyet değerlerinin korunduğu ve küresel paylaşıma açıldığı bir bölge olmak” vizyonu ortaya konulmuş ve bu vizyona ulaşmak adına dört temel tematik eksen belirlenmiştir. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır:

E1. Bölgenin Cazibesinin Artırılması, Yatırımcının Bölgeye Çekilmesi ve Turizme Destek Sağlanması,

E2. İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi, Nitelikli İş Gücü Oluşturulması,

E3. İşletmelerin Rekabet Gücünün Artırılmasına Destek Sağlanması,

E4. Tarım ve Kırsal Kalkınma İle Çevre ve Küçük Ölçekli Alt Yapıya Destek Sağlanması.

Ayrıca her bir eksenin altında öncelikler ve stratejiler belirlenmiştir. 2009 yılı Kırsal Kalkınma Mali Destek Programı, Mevlana Kalkınma Ajansı 2009 Yılı Çalışma Programı ile Ajans uzmanlarının bölgedeki sektör temsilcileriyle yapmış oldukları çalıştaylar ve saha çalışmaları sonucunda elde edilen veriler çerçevesinde hazırlanan 2009-2010 Ön Bölgesel Gelişme Bölge Planında belirtilen hedef ve öncelikler göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Program öncelikleri ve plan öncelikleri tek tek incelendiğinde ise şu tablo ortaya çıkmaktadır:

Program Öncelik	2009-2010 Bölge Planı Tematik Hedefleri
Öncelik 1: İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve hizmet eksikliklerinin giderilmesi.	2.1.Bölgenin nitelikli insan kaynağı kapasitesinin korunması için beyin göçünün önlenmesine yönelik çalışmalara destek sağlanması. 2.2-İnsan kaynakları yönetimi sürecinde stratejik insan kaynakları yönetiminin uygulanmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi. 2.3-Niteliksiz işsizlerin ve dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğini sağlamaya yönelik yapılacak faaliyetlere destek sağlanması. 2.4-Sanayi sektörü için kalifiye ara eleman yetiştirilmesine ve mevcut ara elemanların niteliğinin artırılmasına yönelik faaliyetlere destek verilmesi. 4.4- Organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının desteklenmesi.
Öncelik 2: Bölgenin gelişmesine yönelik projeler ile bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin artırılması ve diğer kurumlarla işbirliklerinin geliştirilmesi.	1.1- Bölgenin potansiyel ve yeteneklerini ortaya koymaya dönük araştırmalara, bölgesel cazibenin artırılmasına yardımcı olacak çalışmalara destek sağlanması. 1.6-Yöresel el sanatlarının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi. 3.3-Bölgede öne çıkan sektörleri dikkate alarak kümelenme çalışmalarına destek sağlanması. 4.5- Bölgeyi ön plana çıkarabilecek ürünlerin korunması ve teşvik edilmesi ile ayırıcı nitelik kazandırılarak tanıtımına ve tesciline destek sağlanması.
Öncelik 3: Dezavantajlı gruplara yönelik farkındalığın artırılması ve genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi.	4.1-Tarım dayalı sanayilerin geliştirilmesinde tarımsal üretimin ve rekabet gücünün artırılmasına, tarım sanayi bütünleşmesine yönelik projelere destek verilmesi. 4.2- Kırsal kesimin güçlendirilmesi.
Öncelik 4: Aile içi iletişimin ve aile bütünlüğünün sağlanması, çocuk ve adolesan (ergenlik dönemi genç nüfus) eğitimi, gelişimi ve psikolojisi hakkında bölgenin bilinçlendirilmesi.	2.1.Bölgenin nitelikli insan kaynağı kapasitesinin korunması için beyin göçünün önlenmesine yönelik çalışmalara destek sağlanması. 2.2-İnsan kaynakları yönetimi sürecinde stratejik insan kaynakları yönetiminin uygulanmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi. 2.3-Niteliksiz işsizlerin ve dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğini sağlamaya yönelik yapılacak faaliyetlere destek sağlanması.

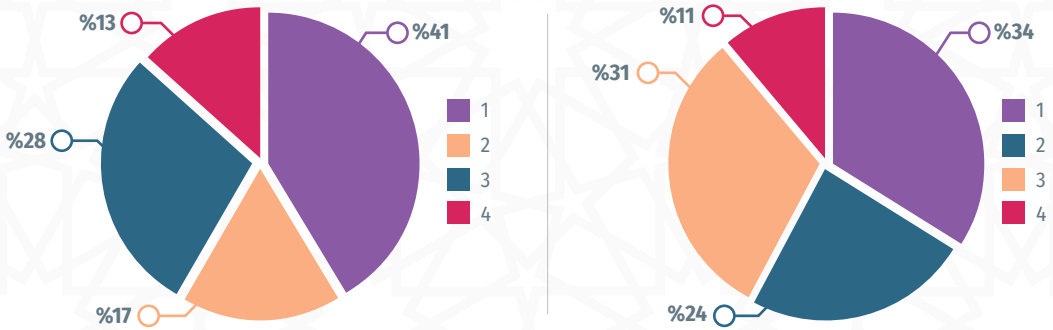
Tablo 15 Öncelikler İle Bölge Planı İlişkisi

Genel olarak baktığımızda 2010 Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı, 2009-2010 Bölge Planı'nın "İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi, nitelikli iş gücü oluşturulması" eksenine doğrudan hizmet etmektedir. Bunun yanı sıra diğer eksenlere dolaylı olarak hizmet ettiği söylenebilir.

2010 yılı Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı, program öncelikleri ve kapsamı doğrultusunda kurumlara ve bölgeye yönelik olarak insan kaynaklarında gelişimin sağlanması ile nitelikli işgücü oluşumuna, dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin yapılmasına ve bu grubun toplumda öne çıkmasını sağlamada etkin rol oynamıştır. Ayrıca sosyal yapının çekirdeğini oluşturan aileye yönelik önceliğiyle bu alanda bilinç düzenin artmasına katkı sağlamıştır.

Program rehberinde öncelik belirlenirken belirtilen önceliklere uygun olarak teslim edilen projelerin değerlendirilmesinde, öncelik olarak ifade edilen konuların birden fazlasına yönelik olan veya faydaları birden çok yerleşim birimini (ilçe/belediye vb.) kapsayan ve genel olarak yayılma potansiyeli güçlü olan projelere öncelik verileceği belirtilmiştir. Bu ifadeye göre birden fazla önceliği kapsayacak şekilde proje geliştiren yararlanıcıların tek bir öncelik altında değerlendirilmesi sağlıklı olmamaktadır.

Bu program kapsamında destek almaya hak kazanarak projelerini başarıyla tamamlayan 75 kurumun başvuruda yaptıkları öncelikler incelendiğinde; yoğunlukla 1. Öncelikten başvurdukları görülmüştür. Anket sonucunda yapılan değerlendirmede yararlanıcıların verdikleri cevapların kendi öncelikleri ile birebir örtüşmediği görülmüştür.

Şekil 48 Başarıyla Tamamlanan ve Anket Yapılan Projelerin Öncelik Karşılaştırması

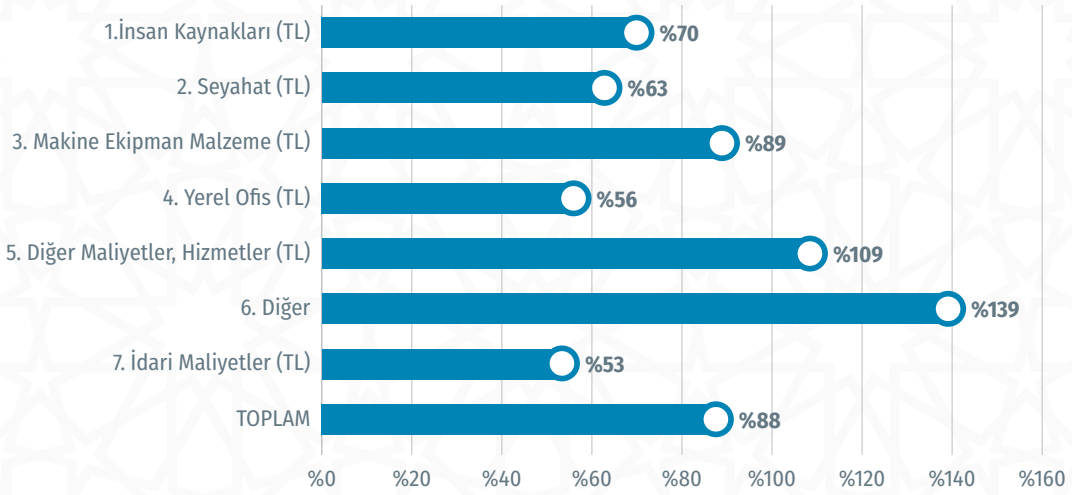
11.2 Tespitler

1. Program öncelikleri ile ilgili olarak önceliklere özgü performans göstergeleri ve hedefleri belirlenmediğinden öncelik değerlendirmesi sağlıklı yapılamamıştır.
2. Program öncelikleri 2009-2010 Bölge Planı eksenlerinden özellikle “E2. İnsan Kaynakları Kapasitesinin Geliştirilmesi, Nitelikli İş Gücü Oluşturulması” ile doğrudan ilgilidir.
3. Programın diğer öncelikleri bölge planının tematik hedeflerinin çoğunluğunu kapsamaktadır.
4. Programda belirlenen öncelikler tanımlanırken başvuruçuların tek bir öncelikten proje hazırlamaları ayrı ayrı öncelik değerlendirmesini mümkün kılmamaktadır.
5. Program önceliklerinin iyi belirlenmesi proje oluşturulması ve faaliyetlerin planlanmasına etki etmektedir.

12 - PROGRAMIN VERİMLİLİK DEĞERLENDİRİLMESİ

12.1 Projelerde Bütçe ve Destek Kullanım Verimliliğinin Değerlendirilmesi

Programda kullanılan bütçe tertipleri ve kalemleri, Kalkınma Ajansları meri mevzuatında belirlen bütçe formatına göre uygulanmıştır. Bu formata göre proje bütçeleri, İnsan kaynakları, seyahat, makine ekipman, yerel ofis, diğer maliyetler hizmetler, diğer ve idari maliyetlerden oluşmaktadır. Projelerini başarıyla tamamlayan kurumların proje bütçelerini kullanım oranları, %88 oranında gerçekleşmiştir. Programda seyahat ve idari maliyetler bütçeleri en az gerçekleşmenin olduğu bütçe kalemleri olmuştur.

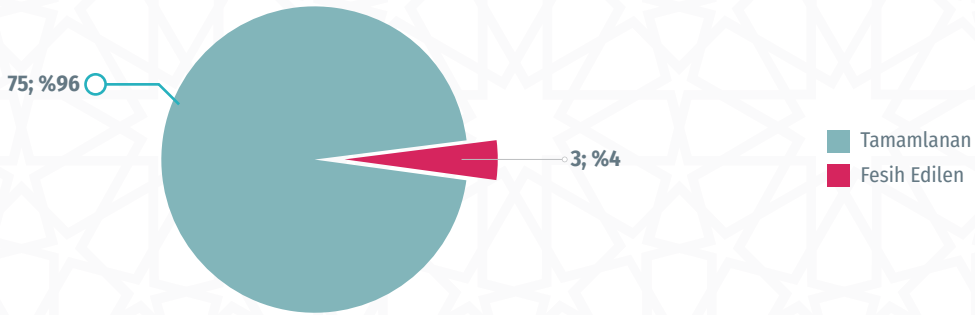
Şekil 49 Tamamlanan Projelerde Bütçe Gerçekleşme Oranları

12.2 Projelerde Planlama ve Yürütme Verimliliğinin Değerlendirilmesi

Program kapsamında sözleşme imzalanan projelerin %96'sı başarıyla tamamlanmıştır. Projelerin yaklaşık %4'ünden fesih talebi gelmiştir. Yararlanıcılardan gelen fesih talepleri, proje yürütmek için gerekli fiziki imkânların olmaması, teknik ve mali sorunlar gibi gerekçelerle olmuştur. Program kapsamında toplam 232 izleme ziyareti yapılmıştır.

	KURUM Sayısı	İzleme Sayısı
Fesih Edilen	3	3
Tamamlanan	75	229
Sözleşme İmzalanan	78	232

Tablo 16 İzleme Faaliyeti Sayısı

Şekil 50 Uygulama Süreci Sonunda Projelerin Durumu

Programda gerçekleşen fesih taleplerinden dolayı kullanılamayan destek tutarı oluşmuştur. Ajansların uygulama döneminde tabii oldukları mevzuata göre, sözleşme imzalanmadan önce feragat edilen projelerdeki destek tutarları yedek projelerde değerlendirilebilirken, sözleşmelerin imzalanmasından sonra kullanılmayan proje bütçeleri programdaki yedek projelerde kullanılmamaktadır. Kullanılmayan bu bütçe diğer mali destek programlarının bütçelerine aktarılmaktadır. Program kapsamında 3 adet fesih olduğu için programda yaklaşık 100 Bin TL destek kullanılamamıştır. Bu tutar sözleşmeye bağlanan destek tutarının yalnızca %2'sine tekabül etmektedir. Projelerin %96 oranında tamamlanması ve yalnızca 3 fesih talebinin olması, oransal olarak bu kadar fazla sayıda projenin desteklendiği bir programın başlı başına başarılı bir şekilde yürütüldüğünü göstermektedir.

Program süresince 120 adet zeyilname yapılmıştır. Zeyilnameler süre uzatımı, süre kısaltımı, bütçe ve şartname değişikliği, faaliyet değişikliği, performans değişikliği, rapor tarihi değişikliği, koordinatör değişikliği ve ortak alınması hususlarında talep edilmiştir. En fazla değişiklik talebi bütçe ve şartname değişikliği hakkında olmuştur. Proje başına düşen ortalama zeyilname sayısı 1,6 adet olmuştur. Zeyilname onaylanma sürelerini incelediğimizde ise ortalama 13 gün gibi bir sürede zeyilnameler alınarak değerlendirilmiş ve onaylanmıştır.

Zeyilname gerekçesi	Zeyilname sayısı	%
Bütçe ve şartname değişikliği	84	%70
Rapor tarihi değişikliği	12	%10
Süre uzatma	10	%8
Faaliyet değişikliği	5	%4
Ortak alınması	4	%3
Koordinatör değişikliği	2	%2
Performans değişikliği	2	%2
Süre kısaltma	1	%1
Toplam	120	%100

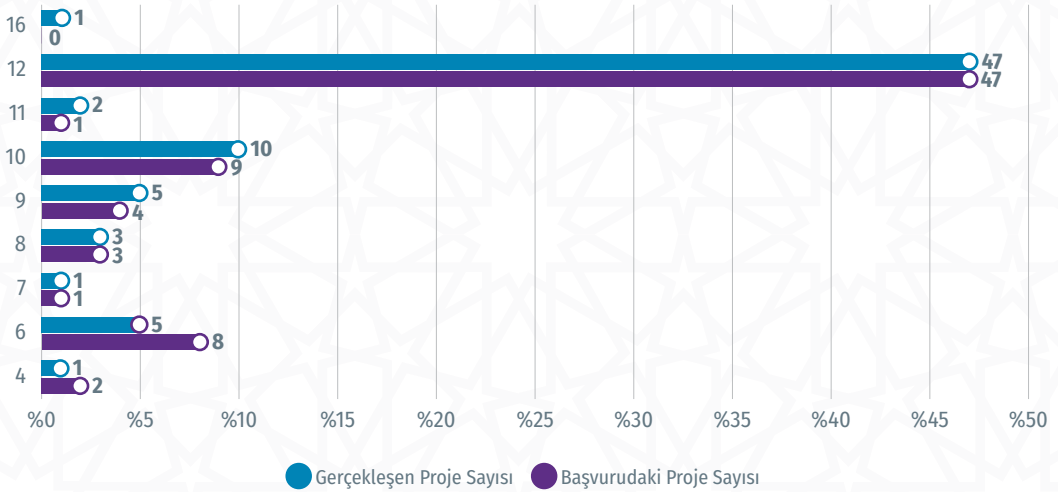
Tablo 17 Zeyilname Sayıları ve Zeyilname Nedenleri

Zeyilname gerekçelerinden birisi olan süre uzatım/kısaltımına ilişkin değerlendirme yapıldığında, tamamlanan projelerde, başvurularda proje sürelerinin ortalamasının 10,5 ay olduğu uygulama sonunda proje sürelerinin ortalamasının 10,8 aya yükseldiği görülmüştür.

Ortalama Başvuru Süresi	Ortalama Gerçekleşen Süre	En Büyük Gerçekleşen Süre	En Küçük Gerçekleşen Süre	En Büyük Başvuru Süresi	En Küçük Başvuru Süresi
10,5	11,58	16	4	12	4

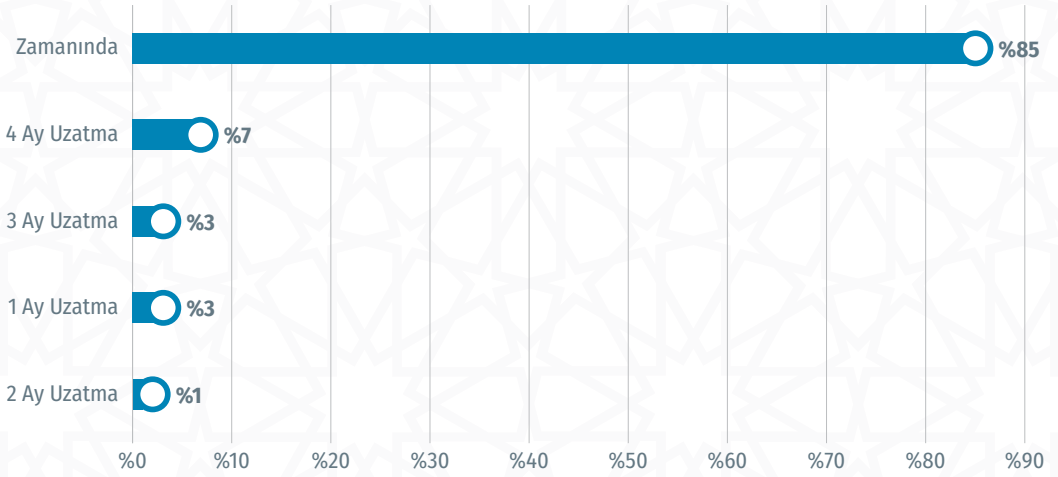
Tablo 18 Proje Sürelerine İlişkin İstatistikler (Ay)

2010 Sosyal Kalkınma MDP kapsamında tamamlanan projelerin süreleri 4-16 ay arasında değişkenlik göstermektedir. Tamamlanan projelerden %85'i başvuruda hedefledikleri sürelerde projelerini tamamlamıştır. 10 projede süre uzatımı yapılırken 1 projede süre kısaltması yapılmıştır. Yararlanıcıların yaklaşık %63'ü proje süresini 12 ay olarak tasarlamışlardır. Başvuruda 12 ay olarak tasarlanan projelerin %96'sı zamanında bitirmiş, 1 proje 6 ayda bir proje de 16 ayda projesini tamamlamıştır. Proje süre uzatma taleplerinin yarısında 4 ay uzatma talep edilmiş olup %20'sinde 1 ay, %10'unda 2 ay ve % 20'sinde 3 ay şeklinde olmuştur. Projeler ortalama olarak yaklaşık 11ayda tamamlanmıştır.

Şekil 51 Tamamlanan Projelerin Sürelerindeki Değişim

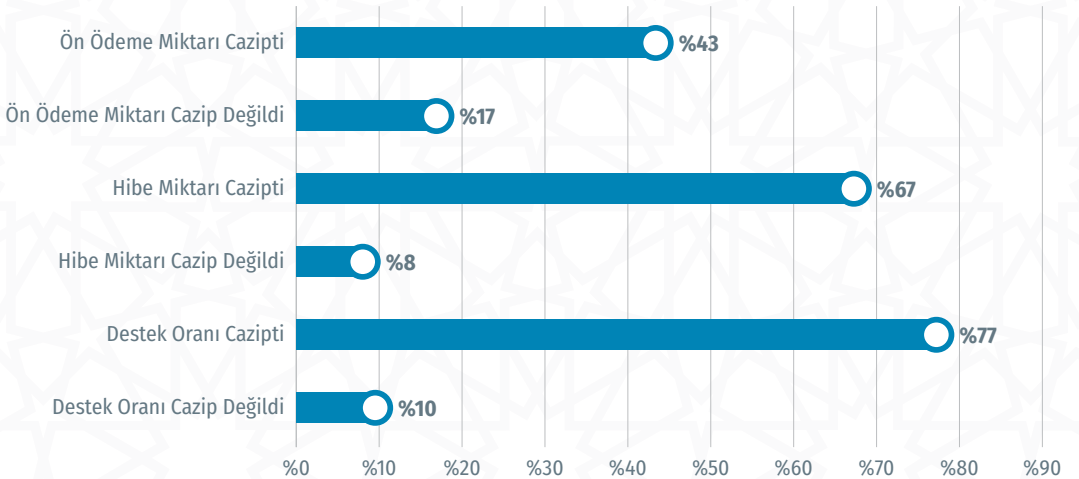
Yararlanıcıların yaklaşık %85'i projelerini zamanında bitirmiştir. Süre uzatımı alınan projelerde süre talepleri 1 ile 4 ay arasında değişmiştir. En fazla 4 ay süre uzatılırken en az 2 ay uzatılmıştır. Gerçekleşme süreleri incelendiğinde, gelen uzatma talepleri ile birlikte 12 ayda projelerini bitiren kurum sayısının artış gösterdiği ve oransal olarak yaklaşık %63'e yükseldiği görülmüştür. Proje uzatma talepleri, başvuru proje süreleri 4 ile 12 ay arasında olan yararlanıcılardan gelmiştir.

Şekil 52 Tamamlanan Projelerde Süre Değişim Oranları

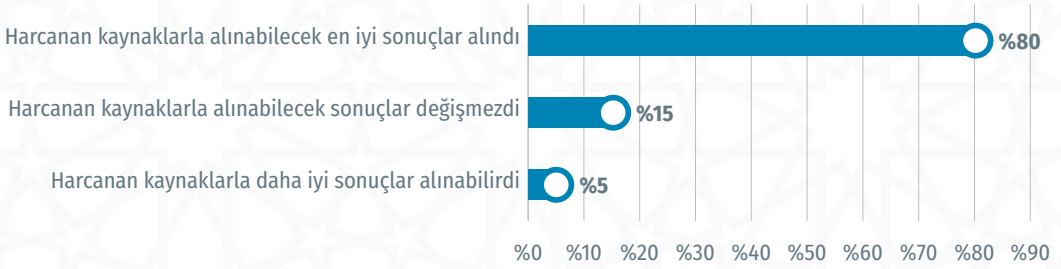
12.3 Proje Uygulama Aşamasında Ajans Desteğinin Finansal Değerlendirilmesi

Yapılan anketlerde yararlanıcıların destek hibe ve ön ödeme ile ilgili finansal değerlendirmesi sorulduğunda %77'si destek oranının cazip olduğunu, %67'si hibe miktarını cazip bulduğunu ve %43'ü ön ödeme miktarını cazip bulduğunu belirtmiştir. Değerlendirme sorusuna en yüksek oranda olumsuz cevap verilen konu ise %17 oranla ön ödeme miktarının cazip bulunmaması olmuştur.

Şekil 53 Destek, Hibe ve Ön ödemenin Finansal Olarak Değerlendirilmesi

Yararlanıcılara projeye elde ettikleri çıktılarıyla katılan külfet konusundaki görüşleri sorulduğunda %80 oranında harcanan kaynaklarla alınabilecek en iyi sonucun alındığı belirtilmiştir.

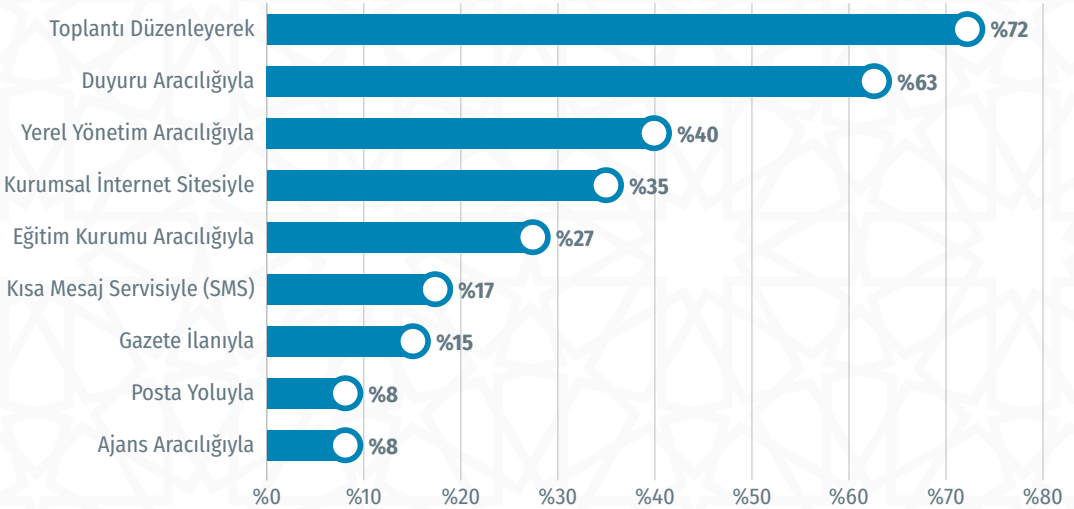

Şekil 54 Proje Çıktıları ile Harcanan Kaynağın Değerlendirilmesi

Yararlanıcılara projeye elde ettikleri çıktılarla katılanın külfet konusundaki görüşleri sorulduğunda %80 oranında harcanan kaynaklarla alınabilecek en iyi sonucun alındığı belirtilmiştir.

12.4 Projelerde Kaynakların Verimli Kullanımı, Alınan Ekipmanlar ve Hedef Grubun Değerlendirilmesi

Ankete katılan yararlanıcılara hedef gruba hangi yöntem ile ulaşıldıkları sorulduğunda en fazla oranda kullanılan yöntemler olarak %72'si toplantı düzenleyerek, %63'ü duyuru aracılığıyla ve %40'ı yerel yönetim aracılığıyla ulaşıldıklarını belirtmiştir. Ajans aracılığıyla hedef gruplarına ulaşan yararlanıcıların oranı ise %8 olmuştur.

Şekil 55 Hedef Gruba Ulaşma Yöntemi

Yararlanıcılara kullanılan bu yöntemler ile hedef gruba ulaşılmasında etkinliği sağlayıp sağlamadıkları sorulduğunda ankete katılanların %95'i etkinliği sağlayabildiklerini belirtmişlerdir. Etkinlik sağlanamayan projelerde gerekçe olarak eşit oranda hedef grubun ilgisiz olması, ihtiyacın yanlış belirlenmesi ve projede gerçekçi olmayan hedeflerin belirlenmesi bildirilmiştir.

12.5 Tespitler

1. Programda sözleşmeye bağlanan projelerin %96'sı başarıyla tamamlanmıştır. Sözleşmeye bağlanan desteğin %98'i başarıyla tamamlanan projelere kullanılmıştır.
2. Projeler ortalama olarak yaklaşık 11ayda tamamlanmıştır. Projelerin ideal uygulama süresi 12 ay olarak belirlenmesi sağlıklı olacaktır.
3. Program kapsamında 78 projeye 232 izleme ziyareti gerçekleştirilmiştir.
4. Projelerin %85'i zamanında tamamlanmıştır. Proje sürelerini uzatma talebinde bulunanlar başvuru aşamasında projelerini kısa sürede bitirebileceklerini planlayan proje sahiplerinde gelmiştir.
5. Ankete katılanların %98'i projelerinin kaynakların verimli kullanımına katkı sağladığını belirtmiştir.
6. Ankete katılan yararlanıcıların %88'i ajans desteği ile projelerinin daha düşük maliyetle gerçekleştirdiklerini belirtmiştir.
7. Ankete katılan yararlanıcıların %90'ı alınan makinelerin daha kaliteli olması konusunda fayda sağladığını belirtmiştir.
8. Yararlanıcılar en fazla ön ödeme oranının cazip olmadığını belirtmiştir. Bunun temel sebebi de yoğunluğunu kamu kuruluşlarının oluşturduğu yararlanıcıların projeyi başlatmak için bütçelerinin bulunmaması ve bu konuda harcama yapamamasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.
9. Ankete katılan yararlanıcıların %80'i projelerinde harcanan kaynaklarla en iyi sonuçların alındığını, %15'i harcanan kaynaklarla alınabilecek sonuçların değişmeyeceğini, %5'i ise harcanan kaynaklarla dahi iyi sonuçlar alınabileceğini belirtmiştir.
10. Ankete katılan yararlanıcılara Ajans desteği almadan yapabilecekleri yatırım hakkındaki görüşleri sorulduğunda %53'ü aynı yatırımı yapamayacağını, %32'si daha az miktarda yatırım yapabileceğini, %15'i ise aynı miktarda yatırımı yapabileceğini belirtmiştir.
11. Projelerde istenilen etkinliğin sağlandığını beyan eden yararlanıcı oranı %95'tir. Bu oran projelerin yararlanıcılar tarafından beyan edilen verimlilik oranı olarak da değerlendirilebilir.

13 - PROGRAMIN ETKİLİLİK DEĞERLENDİRİLMESİ

13.1 Projelerde Performans Gerçekleşmelerinin Değerlendirilmesi

Başvuru rehberinde program düzeyinde 49 adet gösterge belirlenmiş olup bu göstergelerin örnek niteliğinde olduğu, her projenin içeriğine göre ilave performans göstergeleri eklenebileceği ifade edilmiştir. Program düzeyinde performans göstergeleri programının etkisini ölçmek üzere verilmektedir. Bu programda yararlanıcıların kendi performans kriterlerini belirleyebilmeleri şeklindeki esnekliği, bu göstergeleri birlikte inceleyerek değerlendirebilmenin neredeyse imkansızlaşmasına yol açmıştır. Bu yüzden bundan sonraki programlarda performans göstergelerinin verilen tablodan seçilmesi yöntemi uygulanmıştır.

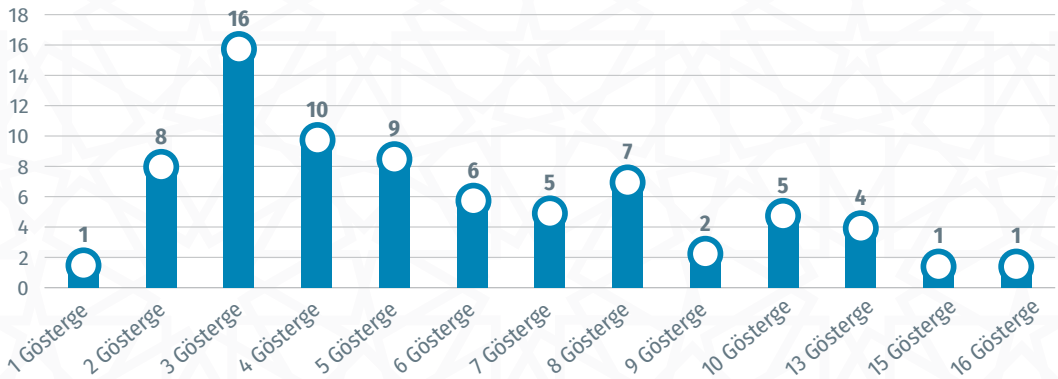
GÖSTERGELER	BİRİM
1. Proje kapsamında inşa edilen engelli yolu	Km
2. Proje kapsamında dezavantajlı gruplara yönelik mesleki eğitim sayısı	Adet
3. Proje kapsamında dezavantajlı gruplara yönelik mesleki eğitimlere katılan kişi sayısı	Adet
4. Proje kapsamında dezavantajlı gruplara yönelik alınan ekipman sayısı	Adet
5. Proje kapsamında dezavantajlı gruplar için rehabilite edilen araç sayısı	Adet
6. Proje kapsamında istihdam edilen engelli sayısı	Adet
7. Proje kapsamında zararlı alışkanlıklardan kurtarmaya ve korunmasına yönelik faaliyet sayısı	Adet
8. Proje kapsamında okul öncesi eğitime dâhil olan çocuk sayısı	Adet
9. Proje kapsamında gençler için oluşturulan sosyal ve sportif alan (kapalı ve açık)	m ²
10. Proje kapsamında gençler için düzenlenen kültürel ve sportif faaliyet sayısı	Adet
11. Proje kapsamında aile içi iletişimin güçlendirilmesine yönelik eğitilen aile sayısı	Adet
12. Proje kapsamında aile içi iletişimin güçlendirilmesine yönelik düzenlenen faaliyet sayısı	Adet
13. Proje kapsamında aile içi iletişimin güçlendirilmesine yönelik düzenlenen eğitim süresi	Saat
14. Proje kapsamında yapılan araştırma sayısı	Adet
15. Proje kapsamında eğitilen çocuk sayısı	Kişi
16. Proje kapsamında okul öncesi eğitime dâhil olan çocuk sayısı	Kişi
17. Proje kapsamında okul öncesi eğitime yönelik düzenlenen faaliyetlere katılan kişi sayısı	Kişi
18. Proje kapsamında oyun kültürünün geliştirilmesine yönelik faaliyetlere katılan çocuk sayısı	Kişi
19. Proje kapsamında istihdam edilen genç sayısı	Kişi

20. Proje kapsamında istihdam edilen kadın sayısı	Kişi
21. Proje kapsamında yeni pazar ve ürün geliştirme, işletme stratejisi geliştirme, verimlilik, organizasyon yapısı vb. konularda verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	Adet
22. Proje kapsamında Mesleki kurslara katılanlardan istidam edilen kişi sayısı	Adet
23. Proje kapsamında mesleki eğitim kurumlarının eğitim kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla yapılan harcama tutarı	TL
24. Proje kapsamında mesleki eğitim kurumlarının eğitim kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla kurulan laboratuvar sayısı	Adet
25. Proje kapsamında hibe ve teşviklere yönelik düzenlenen eğitimlere katılan kişi sayısı	Kişi
26. Proje kapsamında iş, kariyer ve danışmanlık hizmetleri ile eğitim programlarına yönelik faaliyetlere katılan kişi sayısı	Kişi
27. Proje kapsamında iş, kariyer ve danışmanlık hizmetleri ile eğitim programlarına yönelik faaliyetlere katılan kurum ve kuruluş sayısı	Adet
28. Proje kapsamında iş bulma ve işe uyum sağlamaya yönelik düzenlenen eğitimlere katılan kişi sayısı	Kişi
29. Proje kapsamında girişimcilik kültürünü geliştirmeye yönelik faaliyetlere katılan kişi sayısı	Kişi
30. Basılı dokümanların ulaştırıldığı kişi sayısı	Adet
31. Proje kapsamında modern üretim teknikleri, sulama teknikleri, bölge için yeni ürünler gibi konularda verilen eğitimlere katılan çiftçi sayısı	Kişi
32. Yöreye özgü ürün, kültür ve tabiat varlıklarının tanıtımına, üretimine ve pazarlanmasına yönelik eğitimlere katılan kişi sayısı	Kişi
33. STK'ların proje kapsamında yönetim, organizasyon ve halkla ilişkiler konusundaki faaliyetlerine katılan kişi sayısı	Kişi
34. Kümelenme faaliyetlerine yönelik geliştirilen iş birliği sayısı	Adet
35. Proje kapsamında çevre duyarlılığı ile ağaçlandırmanın ve geri dönüşümün yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyet sayısı	Adet
36. Proje kapsamında çevre duyarlılığı ile ağaçlandırmanın ve geri dönüşümün yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlere katılan kişi sayısı	Kişi
37. Proje kapsamında dikilen ağaç sayısı	Adet

38. Proje kapsamında alternatif turizme kazandırılan tesis sayısı	Adet
39. Proje kapsamında alternatif turizmin tanıtımı için basılan materyal sayısı	Adet
40. Turizm amaçlı hediyelik eşya ve yöresel el sanatları üretimine yönelik düzenlenen eğitim sayısı	Adet
41. Turizm amaçlı hediyelik eşya ve yöresel el sanatları üretimine yönelik düzenlenen eğitimlere katılan kişi sayısı	Kişi
42. Yapılan eğitimlerle markalaştırılması ve tanıtımı sağlanan yerel ürün sayısı	Adet
43. Gıda güvenliği farkındalığının artırılmasına yönelik faaliyetler	Adet
44. Gıda güvenliği farkındalığının artırılmasına yönelik faaliyetlere katılan kişi sayısı	Kişi
45. Folklorik değerlerin tanıtımına yönelik yapılan faaliyetlerle ulaşılan kişi sayısı	Kişi
46. Proje Kapsamında rehabilitasyon merkezlerine yerleştirilen kişi sayısı	Adet
47. Proje kapsamında geliştirilen, tanıtılan, piyasaya sunulan yeni yerel ürün sayısı	Adet
48. Proje Kapsamında Örgün Eğitime yönlendirilen Engelli sayısı	Adet
49. Proje kapsamında dezavantajlı gruplar için yapılan harcama tutarı	TL

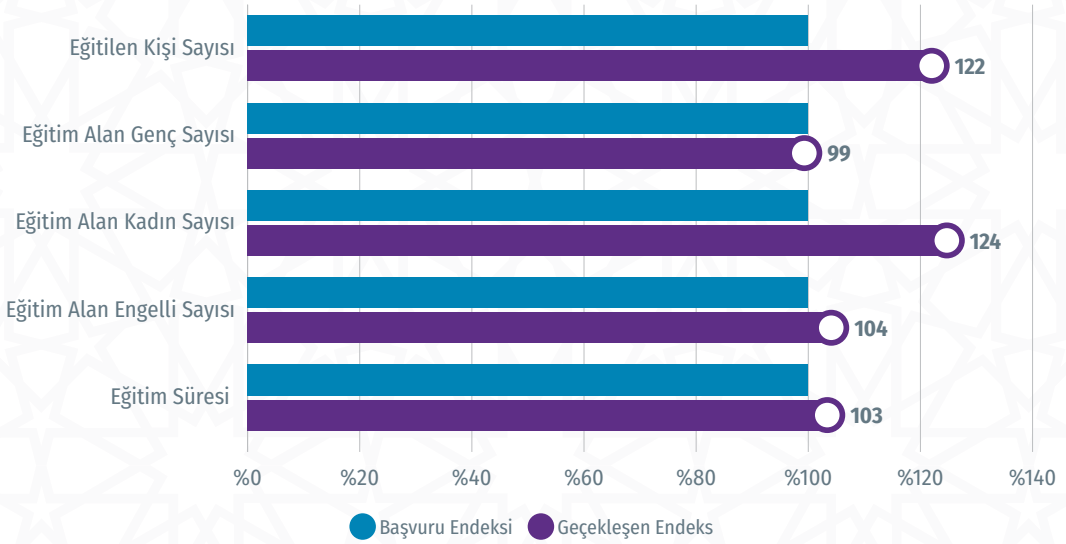
Tablo 19 Program Performans Göstergeleri

Performans göstergelerinin esnek tutulması aynı zamanda proje düzeyinde belirlenen gösterge setinin çok geniş olmasına ve yararlanıcıların proje başvurularında performans göstergelerini doğru olarak tercih edememesine, performans göstergelerinde tutarsızlık olmasına neden olmuştur. Ayrıca proje başvuru formunda yararlanıcının seçmiş olduğu performans göstergeleri ilk izlemelerde ve proje yürütülmesi aşamasında sunulan zeyilnameler ile değiştirilebilmiştir. Bu nedenle her bir projede tanımlanan göstergelerin gerçekleşme durumları oransal olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 56 Projelerin Performans Gösterge Sayıları

Projelerde en fazla 16 gösterge en az 1 gösterge olmak üzere ortalama 6 gösterge belirlenmiştir. Programda toplam gösterge sayısı 428 olup projelerin performans göstergelerinin tüm performans göstergelerinde gerçekleşme oranı %85, proje bazında ise ortalama %83 olarak gerçekleşmiştir. Programda sözleşmeye bağlanan proje bütçesinin %76'sının, desteğin ise %88'inin kullanıldığı göz önüne alındığında, başvuruda tanımlanan hedeflere ortalama %85 oranında ulaşılması, programın etkili bir biçimde uygulandığını göstermektedir.

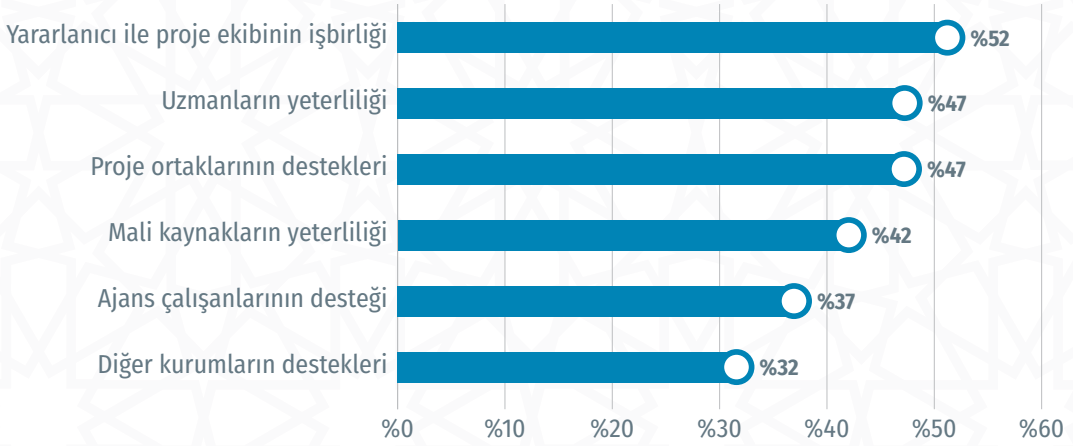

Şekil 57 Eğitim Projeleri Performans Göstergelerinin Gerçekleşme Oranları

Projelerde eğitilen kişi sayısı başvuruda 88.764 kişi olarak öngörülmüşken gerçekleşen sayı 108.089 kişi olmuştur. Eğitim projeleri kapsamında gerçekleşen performanslar incelendiğinde eğitim alan kişi sayısı, kadın sayısı, genç sayısı ve engelli sayısı hedeflerinin tamamının yakalandığı görülmüştür. Projeler kapsamında eğitilen kişi hedefleri %83 oranında sağlanmış, toplamda eğitilen kişi hedefinin ise üzerine çıkılarak %122 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.

13.2 Projelerde Ulaşılan Hedeflerin Değerlendirilmesi

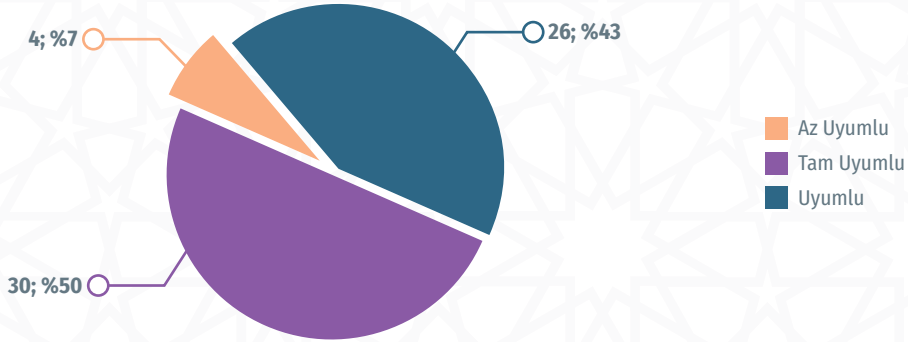
Anket çalışmasında yararlanıcıların proje ile ilgili hedeflere ulaşma hususundaki kanaatleri sorulduğunda yararlanıcıların %95'i hedeflerine ulaştığını belirtmişlerdir. Proje hedeflerine ulaştığını belirten yararlanıcılara proje hedeflerine ulaşmalarındaki etki eden faktörlerin neler olduğu sorulduğunda ise ankete katılan yararlanıcıların %52'si yararlanıcı ve proje ekibinin işbirliği içerisinde olmasının, 47'si proje ortaklarının destekleri ve uzmanların yeterliliğinin, %42'si mali kaynakların yeterli olmasının, %37'si Ajans çalışanlarının destek vermesinin, %32'si ise diğer kurumların destek vermesinin hedeflere ulaşılmasında etkili olduğunu belirtmiştir.

Şekil 58 Proje Hedeflerine Ulaşılmada Etki Eden Faktörler

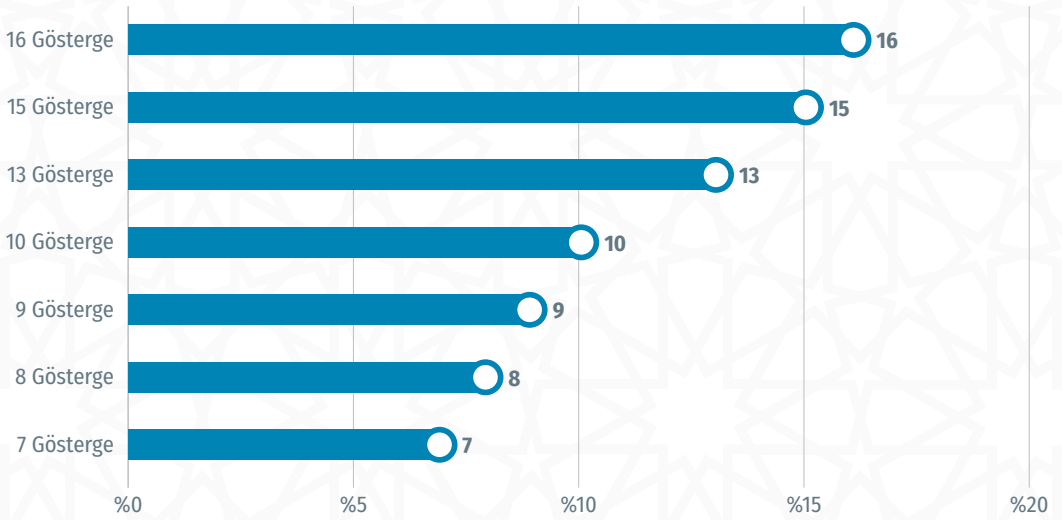
Proje hedeflerine ulaşamadığını belirten yararlanıcılar zaman sorunu, hedef grubun devamsızlığı, hedef grubun ilgisiz olması ve mali sorunlar nedeniyle hedeflere ulaşamadığını beyan etmiştir.

Yararlanıcılara projelerdeki faaliyetler ile başvuruda belirlenen hedef grubun uyumu sorulduğunda yararlanıcıların %93'ü hedef grubun faaliyetlerle uyumlu olduğunu belirtmiştir.

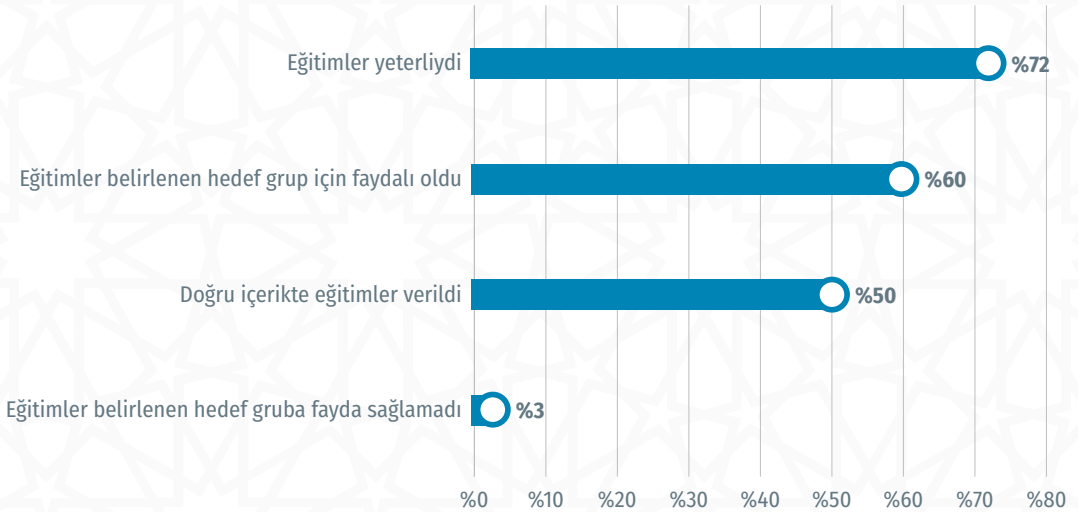
Şekil 59 Proje ile Hedef Grubun Uyumu

Projelerde seçilen hedef grupların ihtiyaçlarının hangi yöntemle belirlendiğine dair yapılan değerlendirmede, yararlanıcıların %83'ü hedef grupların kendi araştırmaları ile belirlediklerini, %63'ü yerel gözlemlerle belirlendiğini, %32'si hedef grupların beyan ettikleri ihtiyaçlarla belirlendiğini, %18'i bölgesel kalkınma planı ile belirlendiğini belirtmiştir.

Şekil 60 Proje Hedef Grubu İhtiyaçlarının Belirlenmesi Yöntemi

Yararlanıcılara verilen eğitimler hakkında yorumu sorulduğunda %73'ü eğitimlerin yeterli olduğunu, %60' belirlenen eğitimin hedef grup için faydalı olduğunu, %50'si ise doğru içerikte eğitim verildiğini beyan etmiştir. Eğitimlerin belirlenen hedef gruba fayda sağlamadığını beyan eden yararlanıcı oranı %3 olmuştur.

Şekil 61 Proje Eğitimlerinin Yorumlanması

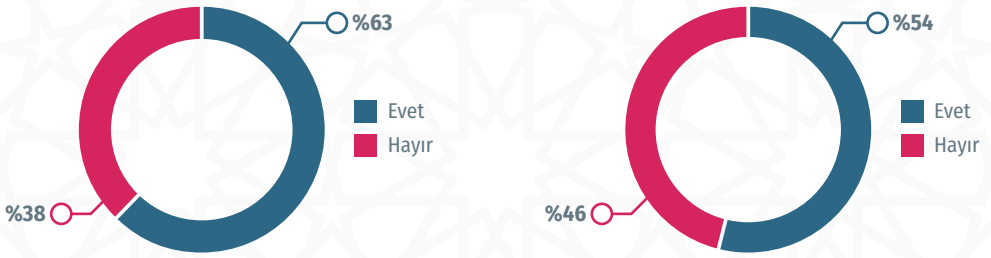
13.3 Tespitler

1. Başvuru rehberinde yer alan proje özelinde performans belirlenmesi serbestiyeti nedeniyle program performans göstergelerinin kullanılmaması değerlendirilmesini zorlaştırmıştır. Yararlanıcıların performans kriterlerini belirlemede göstergelerden çok fazla faydalanmamıştır.
2. Programda sözleşmeye bağlanan proje bütçesinin %76'sının, desteğin ise %88'inin kullanıldığı göz önüne alındığında, başvuruda tanımlanan hedeflere ortalama %85 oranında ulaşılması, programın etkili bir biçimde uygulandığını göstermektedir.
3. Anket yapılan yararlanıcıların %93'ü hedef grubun faaliyetlerle uyumlu olduğunu belirtmiştir.
4. Anket yapılan yararlanıcıların %95'i projelerinin hedeflerine ulaştığını belirtmişlerdir.
5. Projelerde eğitilen kişi sayısı başvuruda 88.764 kişi olarak öngörülmüşken gerçekleşen sayı 108.089 kişi olmuştur. Programda eğitilen kişi hedefinin üzerine çıkılarak %122 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.
6. Hedef grup ihtiyaçlarının belirlenmesinde %83 oranında yararlanıcılar kendi araştırmaları ile belirlediklerini belirtmiştir. Kurumların bu konuda daha etkin iletişim ile akademik çalışmalardan ve bölgesel planlardan destek alması faydalı olacaktır.

14 - PROGRAMIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ulusal veya yerel ölçekte destek veren kurumların uyguladığı programlarda, programların sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesinin nasıl yapılacağı net olarak ortaya konulamamıştır. Bu konu ile ilgili farklı metodlar ve farklı yöntemler mevcuttur. Çalışmamızda sürdürülebilirlik değerlendirmesi, program kapsamında proje sonrasında eğitim faaliyetlerinin devam edip etmediği, projeden elde edilen kazanımların devamlılığı, kurulan altyapı ile alınan makine ve ekipmanların faal olarak kullanılıp kullanılmadığı, projedeki hedef grupla iletişim ve etkileşim devam edip etmediği, Ajansa sunulan projenin devamı niteliğinde başka bir projenin ya da yatırımın hayata geçip geçmediği, ajans desteklerinin başka bir destek programına başvuru yapılmasına katkı sağlayıp sağlamadığı hususlarına göre yapılmıştır.

Destek alan kurumlarda program kapsamında alınan makine ve ekipmanların yararlanıcı bazında %63'ünde toplam makine ekipman bazında ise %54'ünün mevcut ve faal olarak kullanıldığı bildirilmiştir.

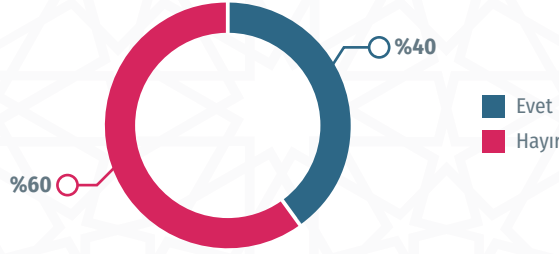
Şekil 62 Program Kapsamında Alınan Makine ve Ekipmanların Mevcudiyet Durumu

Programın tamamlanmasından bu yana geçen süre göz önünde bulundurulursa makine ve ekipmanların %54 oranında halen mevcut ve faal olarak kullanılıyor olmasını yararlanıcıların faaliyetlerini devam ettirmesini sağladığı ve bölgeye katkısının devam ettiği yorumu yapılabilir. Projeler kapsamında alınan ama raporun yazıldığı tarih itibarıyla mevcut olmayan makine ve ekipmanların eğitim kapsamında alınan elektronik makine ve ekipmanlar olduğu ve bu ekipmanların demirbaş sürelerinin dolduğu görülmüştür.

14.1 İnsan Kaynakları Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Projelerin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi

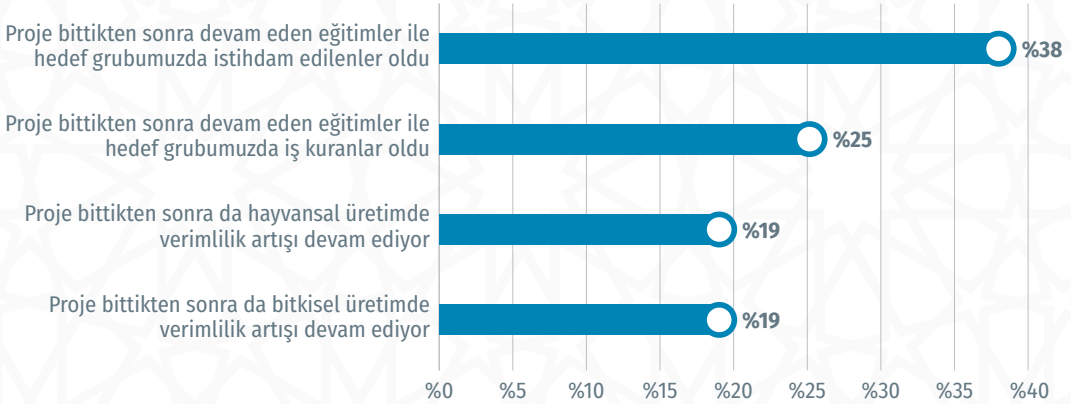
Programın sürdürülebilirliğinin tespiti amacıyla, eğitim önceliğinde destek alan kurumlara proje sonrasında eğitim faaliyetlerine devam edip edilmediği sorulmuştur. Projeler tamamlandıktan sonra eğitimlere devam ettiğini belirtenlerin oranı %40 olmuştur. Bu kurumlar tarafından yaklaşık 22.000 kişiye 2.300 saatin üzerinde eğitim verildiği bildirilmiştir. Proje sonrası eğitimlerle 52 kişinin istihdam edildiği ve 8 yeni işyeri kurulduğu beyan edilmiştir.

Eğitimlere devam etmediklerini bildiren yararlanıcılar gerekçe olarak proje sonrasında eğitimlere katılım sağlamadığından, eğitim ihtiyacının giderildiğinden, finansal sorunlardan ve personel yetersizliğinden dolayı eğitimleri sürdüremediklerini bildirmişlerdir.

Şekil 63 Proje Sonrası Eğitim Faaliyetlerine Devam Edilip Etmeme Durumu

Eğitim önceliğinde destek alan kurumlara projeniz sonucunda elde edilen kazanımların devam edip etmediği sorulmuştur. %37'si faaliyetlerine devam ettiğini belirtirken %63'i faaliyetlerine devam etmediklerini belirtmişlerdir.

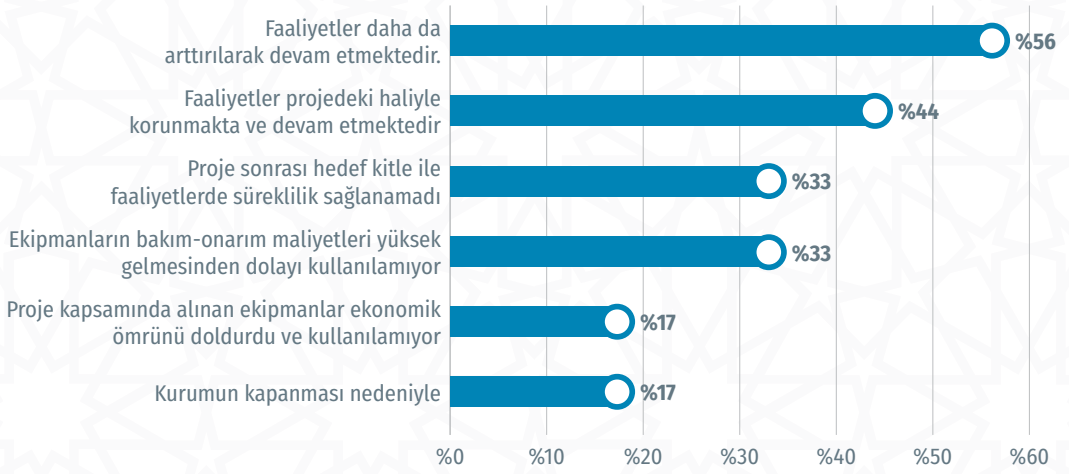

Şekil 64 Proje ile Elde Edilen Kazanımların Devam Ettiğini Belirten Kurumların Dağılımı

Proje ile elde edilen kazanımların devam ettiğini belirten kurumların %38'i verilen eğitimler ile hedef gruptan istihdamın gerçekleştiğini, %25'i ise verilen eğitimler ile hedef gruptan iş kuranların olduğunu, %19'u ise bitkisel ve hayvansal üretimde verimlilik artışının devam ettiğini belirtmişlerdir. Anketlerden elde edilen verilere göre uygulama süreci bitmesine rağmen faaliyetleri devam eden eğitim projeleri kapsamında 52 yeni istihdam daha gerçekleştirilmiştir.

14.2 Sosyal Altyapı Kurulumuna Yönelik Projelerin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi

Programın sürdürülebilirliğinin tespiti amacıyla, altyapı önceliğinde destek alan kurumlara proje kapsamında kurulan altyapının devam etmeği sorulmuştur. %60'ı faaliyetlerin devam ettiğini belirtirken %40'ı faaliyetlerin devam etmediğini belirtmiştir.

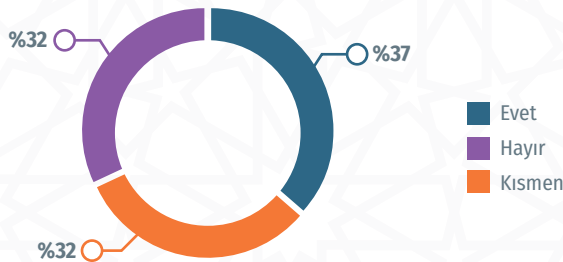

Şekil 65 Proje ile Kurulan Altyapının Faaliyet Durumu

Kurulan altyapının kullanımına devam edildiğini belirtenlerin %56'sı faaliyetlerini arttırarak devam ettiğini, %44'ü altyapının projedeki haliyle korunduğunu ve faaliyetlere aynen devam edildiğini belirtmiştir. Altyapının kullanıma devam edilmediğini belirten yararlanıcıların %33'ü hedef kitle ile sürdürülebilirliğin sağlanmadığını ve alınan makine ekipmanın bakım onarım maliyetlerinin yüksek olduğunu, %17'si ise makine ekipmanın ekonomik ömrünü doldurduğunu ve kurumun kapanmasını gerekçe olarak göstermiştir.

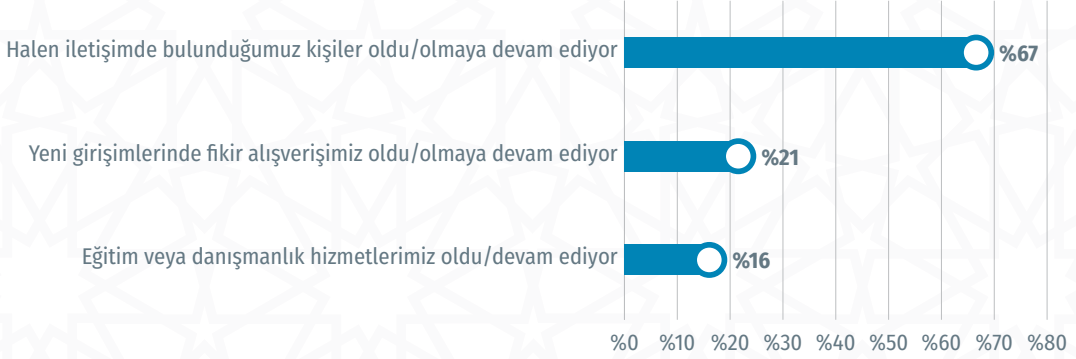
14.3 Hedef Grup ile İletişimin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi

Ankete katılan yararlanıcılara projede belirlenen hedef kitle ile iletişimlerini devam etmediği sorulduğunda %37'si devam ettiğini, %32'si kısmen devam ettiğini, %32'si ise iletişimlerini devam etmediğini belirtmiştir. Hedef kitle ile iletişimin devam ettiğini belirten yararlanıcılar bunda en büyük etkenin hedef grubun doğru belirlenmesi ve projeyi devam ettirme konusunda istekli olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Ayrıca başvuru sahibi kurumun proje üzerindeki etkisi, projeye verdiği önem ve ayırdığı mali kaynağın devamlı olması da iletişimin ve sürdürülebilirliği sağlamıştır.

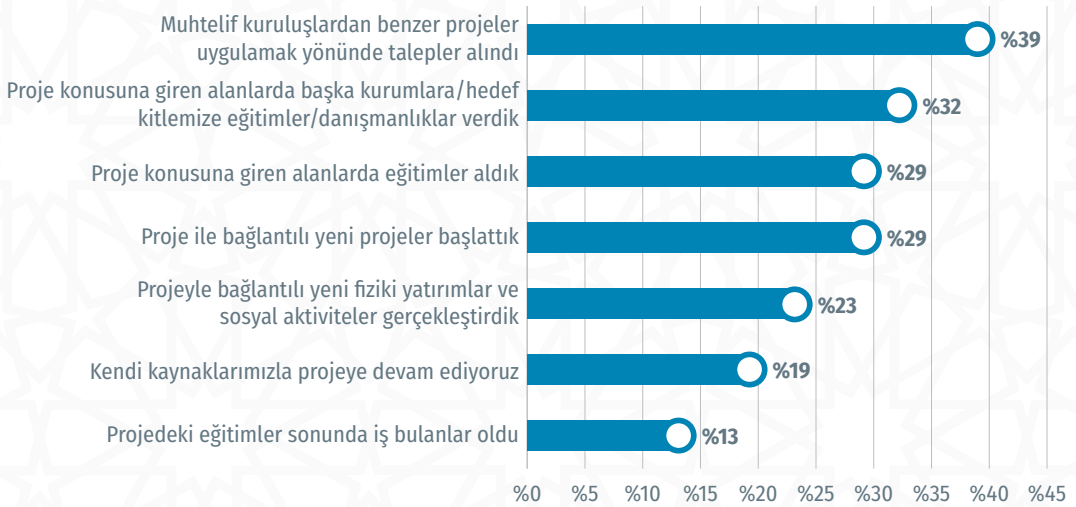
Şekil 66 Hedef Kitle ile İletişimin Devamlılığı Durumu

Projede belirlenen hedef kitle ile iletişime devam eden yararlanıcıların %67'si hedef kitle ile iletişimlerinin aktif şekilde devam ettiğini, %21'i yeni girişimler konusunda fikir alışverişinde bulunduğu, %16'sı da eğitim veya danışmanlık hizmetleri yoluyla iletişimlerinin devam ettiğini belirtmişlerdir.

Şekil 67 Hedef Kitle ile İletişimin Nasıl Devam Ettiğinin Değerlendirilmesi

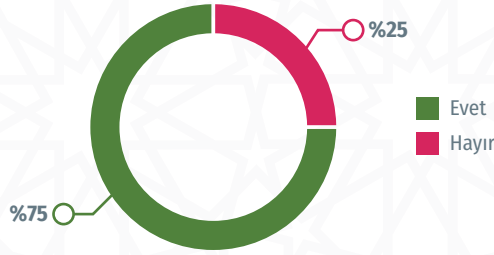
Ankete katılan yararlanıcılara proje sayesinde girişimlerinin olup olmadığı sorulduğunda, %52'si girişimlerinin olduğunu %48'i ise girişimlerinin olmadığını belirtmiştir. Anket sorusuna girişimlerinin olduğu cevabını veren kurumların %39'u muhtelif kuruluşlardan benzer projeler uygulamak yönünde talepler alındığını, %32'si proje konusuna giren alanlarda başka kurumlara eğitimler verdiğini, %29'u proje konusuna giren alanlarda eğitimler alındığını ve yeni projeler başlattıklarını, %23'ü projeye bağlantılı yeni fiziki yatırımlar ve sosyal aktiviteler gerçekleştirdiğini, %19'u kendi kaynaklarıyla projeye devam edildiğini, %13'ü ise projedeki eğitimler sonunda iş bulanlar olduğunu belirtmiştir.

Şekil 68 Proje Sayesinde Girişim Yapan Kurumların Durumu

14.4 Yeni Proje ve Fon Geliştirmenin Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi

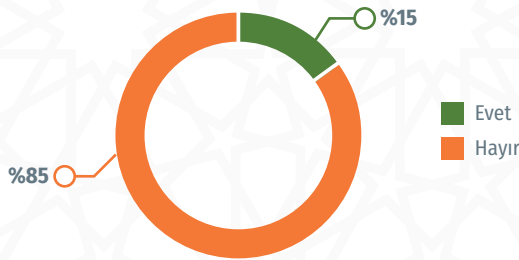
Programın sürdürülebilirliğinin tespiti amacıyla, destek alan kurumlara yapılan ankette, ajansa tekrar destek almak için başvuruda bulunup bulunmayacakları sorulmuştur. Kurumların yaklaşık %75'i Ajansa tekrar başvuru yapabileceklerini, %25'i de başvuru yapmayacaklarını beyan etmiştir. Yararlanıcıların yaklaşık % 75'inin ajansa tekrar destek başvurusunda bulunacaklarını ifade etmesi, ajansın genel olarak proje yürütme performansından memnuniyetlerinin de bir göstergesi olarak düşünülebilir. Ayrıca bu durum proje kültürünün bölgede gelişmesi açısından hedeflenen bir göstergedir.

Şekil 69 Ajansa Tekrar Başvuru Yapacaklarını Beyan Eden Kurumların Dağılımı

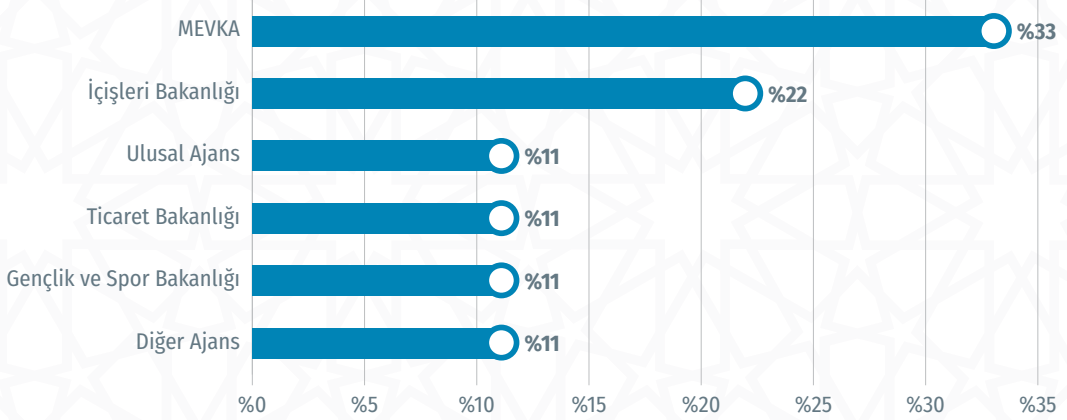
Yürütülen projelerle beraber yararlanıcılar proje kültürüne alıştırmış ve yeni projeler üretmeye teşvik edilmiştir. Aynı zamanda yürütülen projeler yararlanıcıların diğer firma, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmalarına olanak sağlamıştır.

Destek alan kurumlara uyguladıkları projeler sonrasında yeni bir mali yardım için destek başvurusu yapıp yapmadıkları sorulduğunda, kurumların %15'inin proje uygulama dönemi bittiğinde farklı bir proje için destek başvurusu yaptıklarını beyan etmişlerdir.

Şekil 70 Projeden Sonra Alınan Desteklerin Durumu

Projeleri tamamlandıktan sonra yeniden çeşitli destek kuruluşlarına başka projeleri için destek başvuruları incelendiğinde, bu kurumların %33'ünü Ajansımızdan, %22'sinin İçişleri Bakanlığı'ndan ve %11'inin de Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulusal Ajans ve Diğer Ajans'tan destek aldıkları görülmüştür. Söz konusu kurumların bu kurumlardan almış oldukları destekler yaklaşık 5 milyon TL'yi bulmaktadır. 5 Milyon TL desteğin yaklaşık %24'ü ise Ajansımız tarafından yapılmıştır.

Şekil 71 Farklı Kurumlardan Destek Almaya Hak Kazanan Kurumların Destek Aldığı Kurumlar

14.5 Tespitler

1. Projeler tamamlandıktan sonra eğitimlere devam ettiğini belirtenlerin oranı %40 olmuştur. Bu kurumlar tarafından yaklaşık 22.000 kişiye 2.300 saatin üzerinde eğitim verildiği bildirilmiştir. Proje sonrası eğitimlerle 52 kişinin istihdam edildiği ve 8 yeni işyeri kurulduğu beyan edilmiştir.
2. Program kapsamında projelerde tespit edilen performans göstergelerinin ve çıktıların proje uygulama sonrasında geçen yaklaşık 8 yıllık bir süreye rağmen devam ettirildiği, alınan makine ekipman ve altyapının çoğunluğunun mevcudiyetini koruduğu ve bölgedeki sosyal dinamikleri harekete geçirmeye devam ettiği gerekçeleriyle programın sürdürülebilir olduğu değerlendirilmektedir.
3. Projelerle sağlanan sosyal altyapının devam ettiğini belirten yararlanıcıların oranı %60 olmuştur.
4. Projeler ile temin edilen makine ve ekipmanların %54'ü halen mevcuttur ve faal olarak kullanılmaktadır.
5. Ankete katılan yararlanıcıların %69'u projelerinde belirledikleri hedef kitle ile iletişimlerinin devam ettiğini beyan etmiştir.
6. Ankete katılan yararlanıcıların %52'si proje ile ilgili girişimlere devam ettiğini bildirmiştir.
7. Ankete katılan kurumların yaklaşık %75'i Ajansa tekrar başvuru yapabileceklerini belirtmiştir. Program kapsamında destek alan kurumların %61'inin Ajansın daha sonraki yıllarda uyguladığı destek programlarına başvuru yaptığı tespit edilmiştir. Bu oranın başvuru yapmak isteyenlerden daha düşük olması yararlanıcı için uygun program olmaması ile ilişkilendirilebilir.
8. Anket yapılan kurumların %15'inin proje uygulama dönemi bittiğinde farklı bir proje için destek başvurusu yaptıklarını beyan etmiştir. Anket dışında sadece ajansa yapılan başvurular ve alınan destekler incelendiğinde yararlanıcıların %61'inin ajansa tekrar başvurduğu ve %23'ünün tekrar destek aldığı görülmüştür. Burada anket doldurulurken yürütülen proje ile bağlantılı tekrar destek alındı mı sorusu anlaşılacak hayır denildiği düşünülmektedir.
9. Başka projeleri ile destek alan kurumların %33 oranında yine Ajansımızdan destek aldıklarını belirtmiştir. Toplamda 5 milyon TL yeni projeleri için destek almışlardır. Buradan bölgemizde sosyal kalkınma alanında çalışan dernek ve kurumların çok fazla fon kaynağına ulaşamadığı çıkarılabilir. Ayrıca birçok program için uygun başvuru olamamaktadırlar.

15 - PROGRAM TASARIMINA ÖNERİLER

2010 Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı ile ilgili yapılan etki değerlendirme çalışması sonucu; bu programın başarısı ölçülmeye çalışılmıştır. Bu sayede programın etkinliği, şeffaf ve hesap verilebilirliğinin artırılması mümkün olacaktır. Bu çalışmanın, bundan sonraki uygulanacak mali destek programlarının başarısını artıracak çıkarımlar elde etme noktasında fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Proje çıktı ve sonuçları, desteğin amaç, öncelik ve hedefleri ile ilişkilendirilerek, ilgililik, etkinlik, etkililik, etki ve sürdürülebilirlik kriterleri de dikkate alınarak değerlendirilmiş ve aşağıdaki önerilere ulaşılmıştır.

- **Program kapsamında belirlenen öncelikler daha spesifik olmalıdır.**

Genel olarak programlarda belirlenen öncelikler ve sunulan projelerin bunlarla uyumu esas alınmalıdır. Bu olmadığında etki değerlendirmesi ve güçleşmektedir. Programın öncelikleri proje başvurusu yapılabilecek alanları belirleyici nitelikte olmalıdır. Kapsamın dağılarak hedeften sapmaları önlemelidir. Müdahale edilmek istenilen öncelik daha belirgin şekilde tanımlanmalı ve yararlanıcıların da projelerini bu çerçevede sunmaları istenmelidir. Aynı zamanda bu önceliklerin bölge planı ve ulusal planlarla da uyumlu olması elzemdir.

- **Program kapsama alanı ile verilecek destek iyi hesaplanarak aşırı başvuru veya çok düşük başvuru olması önlenmelidir.**

2010 Yılı Sosyal Kalkınma Programı geniş bir kapsama ile toplamda 5 Milyon TL için 416 başvuru yapılması ile çağrı dönemini tamamlamış, bunlardan 78'i ile sözleşme imzalanarak 75 projenin tamamlanması ile neticelenmiştir. Bu kadar geniş bir destek yararlanıcı kitlesine rağmen destek alamayan da çok fazla kurum olmuştur. Ayrıca proje başına destek miktarları da çok düşük kalmıştır. Diğer programlar tasarlanırken bu oranlar yaklaşık olarak öngörülmesi ve makul şekli ile rekabet ortamı sağlanmalıdır.

- **Sosyal Kalkınma alanında çıkılacak programlarda yararlanıcıların sürdürülebilirliği daha öncelikli değerlendirilmelidir.**

Bu program sonrasında sosyal kalkınmaya yönelik doğrudan bir çağrı veya destek olmamasına rağmen, özellikle son dönemlerdeki Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programları kapsamında desteklenen projeler de dahil olmak üzere, yararlanıcının kurumsal yapısının ve yapmayı planladığı projenin uyumu ve sürdürülebilirliği özenle incelenmelidir. Özellikle kurumsal kapasitesi yeterli olmayan dernek ve vakıfların kuvvetli göstergelerle ve bölgeden paydaşlarla destelenmeyen projelerinin destek alabilmesinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

- **Performans göstergelerinin oluşturulmasında etki değerlendirme çalışmaları dikkate alınmalıdır.**

Performans göstergeleri oluşturulurken program ve proje bazında gösterge ayrımlarına ilk programlardan sonra gidilmeye başlanmıştır. Etki değerlendirme çalışmalarında özellikle açık uçlu ve proje dönemi dışını da kapsayan ve seçme zorunluluğu olmayan göstergelerin yorumlanması kolay olmamaktadır. Bu nedenlerle performans göstergeleri programın etkisini daha sağlıklı ölçmek üzere kurgulanmalıdır.

EK 1: UYGULANAN ANKET

A. KURUMUNUZ HAKKINDA:	
Kurum Adı	
Anketi Dolduran Kişinin Adı	
Projedeki Rolü	
Kurumdaki Unvanı	
E-Posta Adresi	
Mobil Numarası	
B. PROJE BAŞVURU VE UYGULAMA SÜRECİ	
1. Proje başvuru süreci ile ilgili olarak projenizde elde ettiğiniz deneyimler doğrultusunda aşağıdaki ifadelerle katılıp katılmadığınızı, sizin en için en uygun olanları işaretleyerek belirtiniz. Birden fazla kutucuk işaretlenebilir.	☐ Mevlana Kalkınma Ajansı'nın destek programları bölgemizdeki kurumlar tarafından bilinmektedir. ☐ Program hakkında bilgi edinmek ve başvuru için gerekli dokümanlara erişmek kolaydı. ☐ Destek Başvuru rehberi ve ekleri açık ve anlaşılırdı. ☐ Program ilgili gereken tüm bilgileri başvuru rehberi ve eklerinde bulabildik. ☐ Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda, başvuru sırasında Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin miktarı uygundu. ☐ Proje başvurusu yapmak için danışman desteğine ihtiyaç duyduk. ☐ Değerlendirme süreci adil. ☐ Değerlendirme süreci şeffaftı. ☐ Başvuru ile destek kararının açıklanması arasında geçen sürenin uzunluğu makuldü.
2. Projenizi kim hazırladı?	☐ Kurum Personeli ☐ Danışman Firma ☐ Diğer
3. Proje uygulama süreci ile ilgili olarak projenizde elde ettiğiniz deneyimler doğrultusunda aşağıdaki ifadelerle katılıp katılmadığınızı, sizin en için en uygun olanları işaretleyerek belirtiniz. Birden fazla kutucuk işaretlenebilir. (Birden fazla kutucuk işaretlenebilir.)	☐ Mevlana Kalkınma Ajansı ile sözleşme imzalama aşamasındaki prosedür etkin işledi. ☐ Verilen destek göz önünde bulundurulduğunda Ajans tarafından uygulama sürecinde istenen bilgi ve belgelerin kapsamı/içeriği uygundu. ☐ Proje izleme sürecinde talep edilen raporlar ve taleplerin seviyesi makuldü. ☐ Destek ödeme süresi uygundu. ☐ Süreçte yaşanan sorunlarla ilgili olarak Ajans gerekli yardımı sağladı. ☐ Proje izleme ve tamamlama aşamasında danışman desteğine ihtiyaç duyduk. ☐ Projenin sonuçlanmasıyla ilgili Ajans tarafından uygulanan prosedür ve talepler makuldü. ☐ Proje süresince Ajans'la kolaylıkla iletişim kurabildik.
4. Projenin eş finansmanını nasıl karşıladınız?	☐ Nakdi (%) _____ ☐ İnsan Kaynakları (%) _____ ☐ Ortaklardan Nakdi (%) _____ ☐ Diğer (%) _____
5. Projenizi kim yürüttü?	☐ Kurum Personeli ☐ Danışman Firma ☐ Diğer

6. Projenizin uygulama aşamasında en fazla hangi konularda zorlandınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ İzleme faaliyetleri ☐ Görünürlük ve tanıtım ☐ Proje süresi ☐ Ajans ile ilgili iletişim ☐ Raporlama prosedürleri ☐ Satın alma süreci ☐ Sözleşme değişikliği prosedürleri ☐ Diğer
7. Projenizin uygulama aşamasında Ajansın izleme faaliyetlerini nasıl buldunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Kuralcı ☐ Çözüm odaklı ☐ Karmaşık ☐ Bürokratik ☐ Mevcut izleme süreci başarılı proje yürütmemizi sağladı ☐ Diğer
C. İLGİLİLİK	
8. Projenizin gerçekleşmesi sonucunda hangi hedeflere ulaştığınızı düşünüyorsunuz?	☐ İnsan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi ve hizmet eksiklikleri giderildi. ☐ Bölgenin gelişmesine yönelik projeler ile bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kurumsal kapasiteleri artırıldı ve diğer kurumlarla işbirlikleri geliştirildi. ☐ Dezavantajlı gruplara yönelik farkındalık artırıldı ve genç nüfusun sosyal ve kişisel gelişimlerine yönelik faaliyetler desteklendi. ☐ Aile içi iletişimin ve aile bütünlüğünün sağlanması, çocuk ve adolesan (ergenlik dönemi genç nüfus) eğitimi, gelişimi ve psikolojisi hakkında bölgenin bilinçlendirilmesi sağlandı.
9. Projenizin hedef grubu kimlerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Engelliler ve Dezavantajlı gruplar ☐ STK'lar ☐ STK Üyeleri ☐ Belirli meslek mensupları ☐ Kadın Girişimciler ☐ Genç Girişimciler ☐ Aileler ☐ Öğretmenler ☐ Öğrenciler ☐ Çocuklar ☐ Gençler ☐ Diğer _____
D. VERİMLİLİK	
10. Desteklenen projenizi finansal olarak nasıl değerlendirirsiniz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Destek Oranı Cazipti ☐ Destek Oranı Cazip Değildi ☐ Hibe Miktarı Cazipti ☐ Hibe Miktarı Cazip Değildi ☐ Ön Ödeme Miktarı Cazipti ☐ Ön Ödeme Miktarı Cazip Değildi
11. Projeniz kaynakların verimli kullanımına katkı sağlamış mıdır?	☐ Evet ☐ Hayır
12. Projenizi Ajans desteği olmadan daha düşük maliyetle ile yapılabilir miydiniz?	☐ Evet ☐ Hayır
13. Ajans desteği, alınan makinelerin daha kaliteli olması noktasında fayda sağlamış mıdır?	☐ Evet ☐ Hayır

14. Projeyle elde edilen çıktılarla katılanların külfet konusundaki görüşünüz nedir?	☐ Harcanan kaynaklarla daha iyi sonuçlar alınabilirdi. ☐ Harcanan kaynaklarla alınabilecek sonuçlar değişmezdi. ☐ Harcanan kaynaklarla alınabilecek en iyi sonuçlara ulaşıldı.
15. Ajans desteği almadan da aynı yatırımı yapar mıydınız?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Daha az
16. Projenizde hedef grubunuza ulaşma ve bilgilendirme yöntemleriniz hangileridir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Toplantı Düzenleyerek ☐ Yerel Yönetim Aracılığıyla ☐ Duyuru Aracılığıyla ☐ Gazete İlanıyla ☐ Ajans Aracılığıyla ☐ Eğitim Kurumu Aracılığıyla ☐ Kısa Mesaj Servisiyle (SMS) ☐ Posta Yoluyla ☐ Kurumsal İnternet Sitesiyle
17. Projedeki hedef grubuna ulaşılmasında etkinliği sağlayabildiniz mi? Cevabınız hayır ise nedenini açıklayınız. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Hedef grup yanlış belirlenmesi ☐ Hedef grup ilgisiz olması ☐ İhtiyacın yanlış belirlenmesi ☐ Projede gerçekçi olmayan hedeflerin belirlenmiş olması Diğer _____
E. ETKİLİLİK	
18. Projeniz ile hedeflerinize ulaşabildiniz mi? Cevabınız evet ise projenizde hedeflerinize ulaşmanıza etki eden faktörler nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir) Cevabınız hayır ise projenizde hedeflerinize ulaşmamanıza etki eden faktörler nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Yararlanıcı ile proje ekibinin işbirliği ☐ Uzmanların yeterliliği ☐ Proje ortaklarının destekleri ☐ Mali kaynakların yeterliliği ☐ Diğer kurumların destekleri ☐ Ajans çalışanlarının desteği ☐ Proje bütçesinin revize edilerek azaltılması ☐ Hedef grubun dağınık olması ☐ Hedef grubun devamsızlığı ☐ Proje ortağı ile anlaşamama ☐ Mali sorunlar ☐ Zaman sorunu
19. Projeniz ile hedef grubunuz arasındaki uyuma yorumunuz nedir?	☐ Tam uyumlu ☐ Uyumlu ☐ Az uyumlu
20. Projenizde hedef grubun ihtiyacını nasıl belirlediniz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Kendi araştırmamızla ☐ İşgücü piyasası araştırmasıyla ☐ Bölgesel kalkınma planı ile ☐ Hükümet planları ve stratejisiyle ☐ Yerel durumun gözlemlenmesiyle ☐ Kişilerin beyan ettikleri ihtiyaçlarla ☐ Akademik araştırmalarla

21. Projenizin bölgeye etkileri neler olmuştur?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- ☐ Kırsalda kaliteli ve verimli tarımsal üretim yapılmasına katkı sağlandı.
- ☐ Tarım ve gıda işletmelerinde gıda güvenliği kriterlerine uyum arttı.
- ☐ Bulaşıcı hayvan hastalıklarının yayılması büyük oranda azaldı.
- ☐ Bölgede daha önce üretilmeyen yeni ürünler üretilmeye başlandı.
- ☐ Bölge turizminin tanınırlığının artmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgedeki turizm sektörünün hizmet kalitesinin artmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgeye yıl içinde gelen turist sayısı ve niteliğinin artması sağlandı.
- ☐ Bölgedeki turizm sektörünün rekabet gücünün artmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgedeki yıllık toplam geceleme sayısının artmasına katkı sağlandı.
- ☐ Kadınlara istihdam sağlandı.
- ☐ Kadınlara ekonomik katkı sağlayacak mesleki beceriler kazandırıldı.
- ☐ Gençlere istihdam sağlandı.
- ☐ Gençlere ekonomik katkı sağlayacak mesleki beceriler kazandırıldı.
- ☐ Kırsalda yaşayan üreticilerin mesleki bilgileri artırıldı.
- ☐ Kırsal alanın bölge ekonomisine katkısı artırıldı.
- ☐ Kırsal toplumun yaşam kalitesi yükseltildi.
- ☐ Kırsal alanda yaşayanlara yönelik eğitim altyapısı güçlendirildi.
- ☐ Kırsalda Üretici Birlikleri ve Kooperatifler desteklendi.
- ☐ Tarımda yeni teknolojiler uygulandı.

F. ETKİ

22. Projenizin bölgeye etkileri neler olmuştur?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- ☐ Bilinçli tarımsal üretim yapılmasına katkı sağlandı.
- ☐ Dezavantajlı grupların mesleki ve sosyal gelişimlerine katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemize ait tarihi ve kültürel değerlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemize ait alternatif turistik değerlerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlandı.
- ☐ Kurumsal kapasitemiz gelişti.
- ☐ Bölgemizde potansiyel işgücünün meslek edinme becerilerinin artmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemizde yöresel ürünlerin üretimine katkı sağlandı.
- ☐ Aile için iletişim güçlendirilerek aile içi sorunlar giderilmesine katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemizde çevre bilincinin gelişmesine katkı sağlandı.
- ☐ Ev kadınlarının üretimi desteklenerek bölge ekonomisine katkı sağlandı.
- ☐ Genç nüfusun sosyal gelişimine katkı sağlandı.
- ☐ Genç nüfusun zararlı alışkanlıklardan korunmasına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemizde mesleki eğitimin gelişimine katkı sağlandı.
- ☐ Okul öncesi eğitimin geliştirilmesine katkı sağlandı.
- ☐ Engelsiz yaşam altyapısının kurulmasına katkı sağlandı.
- ☐ Kadın ve çocukların korunması, barınması ve rehabilitasyonuna katkı sağlandı.
- ☐ Sivil toplum kuruluşlarının tanıtımların katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemizin turistik değerlerinin ulusal düzeyde tanıtımına katkı sağlandı.
- ☐ Bölgemizde yeni ürün üretilmesi sağlandı.
- ☐ Gıda güvenliğinin oluşturulmasına katkı sağlandı.
- ☐ Girişimcilik kültürünün geliştirilmesine katkı sağlandı.
- ☐ Yaşlıların korunması ve barınmasına katkı sağlandı.

23. Projeniz kapsamında eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiş ise hangi konularda eğitim verildi? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir) Eğer projeniz ile eğitim verilmemiş ise bu soruyu boş bırakın	☐ İyi Tarım Uygulama Eğitimleri ☐ Hayvancılık Eğitimleri ☐ Kişisel Gelişim Eğitimleri ☐ Meslek Kazandırma Eğitimleri ☐ Engellilere Yönelik Eğitimler ☐ Halı Dokuma Eğitimleri ☐ Kadınların Üretim Yapabilmesine Yönelik Eğitimler ☐ Girişimcilik Eğitimleri ☐ Bilişim Eğitimleri ☐ Ahlakî Gelişim Eğitimleri ☐ Aile İletişimi Eğitimleri ☐ Mesleki Eğitimler ☐ Okul Öncesi Eğitimler ☐ Rehabilitasyona Yönelik Eğitimler ☐ Sağlıklı Yaşam Eğitimleri ☐ Spor Eğitimleri ☐ Uygulamalı Eğitimler ☐ Zararlı Alışkanlıklardan Korunma Eğitimi ☐ Yaşlılara Yönelik Eğitimler
24. Projeniz bir eğitim projesi ise projenizin çıktıları neler oldu? Eğer projeniz kapsamında eğitim faaliyeti gerçekleştirilmemiş ise bu soruyu boş bırakın.	☐ Eğitim Verilen Hedef Grup _____ ☐ Eğitim Verilen Kişi Sayısı(Kişi) _____ ☐ Eğitim Süresi (Saat) _____ ☐ İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Kişi) _____ ☐ İstihdam Edilen Kadın Sayısı(Kişi) _____
25. Projeniz bir eğitim projesi ise projeniz sonucunda elde edilen kazanımlar nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir) Eğer projeniz ile eğitim verilmemiş ise bu soruyu boş bırakın.	☐ Eğitimler sonucunda bitkisel üretimde verimlilik artışı sağlandı Bitkisel Üretim Verimliliği (%) _____ ☐ Eğitimler sonucunda hayvansal üretimde verimlilik artışı sağlandı Hayvansal Üretim Verimliliği (%) _____ ☐ Eğitim alan hedef grupta iş kuranlar oldu. Kurulan İşyeri Sayısı _____ ☐ Eğitim alan hedef grupta istihdam edilenler oldu İstihdam Edilen Kişi Sayısı(Kişi) _____ ☐ Eğitim alanların bilgi ve becerileri arttı ☐ Eğitim ile bölgede daha kaliteli üretim yapılması sağlandı ☐ Eğitim ile çevreye olumlu katkı sağlandı ☐ Eğitim ile bölgede okul öncesi eğitime katılım arttı.
26. Projeniz bir eğitim projesi ise eğitim/ danışmanlık hizmetleri kimler tarafından gerçekleştirilmiştir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir) Eğer projeniz ile eğitim verilmemiş ise bu soruyu boş bırakın.	☐ Kendi personelimiz ile ☐ Proje ortağı veya iştirakçi kuruluş personeli ile ☐ Bireysel dış uzmanlardan ☐ Profesyonel bir firmanın uzmanları ile ☐ Akademik personel ile ☐ Diğer
27. Projeniz, Turizm Çeşitliliğini Sağlamak Üzere Turizm Altyapısının Güçlenmesi projesi ise projenizin çıktıları neler oldu? Eğer projeniz tarımsal üretimde kalite ve verimin artırılması amacıyla eğitim, demonstrasyon ve insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi projesi ise bu soruyu boş bırakın. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Dezavantajlı Grupların Topluma Kazandırılması ☐ Bölgesel Değerlerin Tanıtımı ☐ Kurumsal Kapasitenin Arttırılması ☐ Sivil Toplum Kurumlarının Tanıtımlarının Güçlendirilmesi ☐ Kümelenme Faaliyetleri ☐ Envanter Oluşturulması ☐ Rapor Oluşturulması

28. Projeniz bir sosyal altyapı geliştirilmesi/ bölgesel değerlerin tanıtımı/kurumsal kapasite artırılması projesi ise projenizin çıktıları neler oldu? Eğer projeniz eğitim projesi ise bu soruyu boş bırakın. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Kişi) _____ İstihdam Edilen Kadın Sayısı(Kişi) _____ İstihdam Edilen Engelli Sayısı(Kişi) _____ Bölgesel Değerlerin Sayısı ve İsimleri _____ Bölgesel Değerlerin Tanıtımı İçin Basılan Materyal Sayısı(Adet) _____ Tanıtımı Yapılan Bölgesel Değerlerin Yerli Basında Yer Bulma Sayısı _____ Tanıtımı Yapılan Bölgesel Değerlerin Yabancı Basında Yer Bulma Sayısı _____ Oluşturulan Küme Sayısı ve İsimleri _____ Kurumsal Kapasite Geliştirme Kapsamında Basılan Rapor Sayısı ve İsimleri _____ Kurumsal Kapasite Geliştirme Kapsamında Oluşturulan Envanter Sayısı ve İsimleri _____ Kurumsal Kapasite Geliştirme Kapsamında Dijitalleştirilen Belge Sayısı _____ Sivil Toplum Kurumlarının Tanıtımı İçin Basılan Materyal Sayısı(Adet) _____
29. Projeniz bir sosyal altyapı geliştirilmesi/ bölgesel değerlerin tanıtımı/kurumsal kapasite artırılması projesi ise projeniz sonucunda elde edilen kazanımlar nelerdir? Eğer projeniz bir eğitim projesi ise bu soruyu boş bırakın.	Bölgeye Gelen Yerli ve/veya Yabancı Turist Sayısı Arttı Yerli Turist Sayısındaki Artış(%) _____ Yabancı Turist Sayısındaki Artış(%) _____ ☐ Bölgenin cazibesi artırılarak bölgeye yeni yatırımların yapılması sağlandı Proje Sonrası Bölgede Yapılan Yatırım Sayısı ve Tutarı _____ ☐ Dezavantajlı Gruplara Yönelik Farkındalık Arttı ☐ Dezavantajlı Grupların Sosyo-Ekonomik Yapısı Güçlendi ☐ Lobicik Faaliyetleri Gelişti ☐ Bölgenin Sosyo-Ekonomik Yapısı Güçlendi
30. Projenizin kapsamında sağlanan yenilikçilik unsurlar nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Uygulandığı bölgede ilk olması ☐ Farkındalık yaratması ☐ Yeni gereksinimlerin farkına varılması ☐ İhtiyaç duyulan meslek alanında eğitim verilmesi ☐ Girişimcilğe özendirilmesi ☐ Alanında ilk olması ☐ Kurumsal ağların gelişimine katkı sağlaması ☐ İhtiyaç duyulan ara elemanların yetiştirilmesi Diğer _____
31. Projenizde ortak ve/veya iştirakçi var mıydı?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Uzmanlıklarından faydalandı. ☐ Eğitim faaliyetlerini gerçekleştirdi. ☐ Eğitim materyali sağladı. ☐ Proje tanıtımını ve duyurularını gerçekleştirdi. ☐ Proje başvurusunu gerçekleştirdi. ☐ Faaliyet planlamalarına destek sağladı. ☐ Bina desteği sağladı. ☐ Ekipman desteği sağladı. ☐ Eş finansman desteği sağladı. Diğer _____
32. Proje, kurumunuzun tanıtım faaliyetlerine de katkı sağladı mı? Cevabınız evet ise projeniz basında yer aldı mı? (Yerel/Ulusal/uluslararası)	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Yerel ☐ Ulusal ☐ Uluslararası

33. Proje ile kurumunuzda ne tür değişiklikler meydana geldi? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Kurumumuzun prestiji arttı. ☐ Kurumumuzun tanınırlığı arttı. ☐ Hizmet kalitesi arttı. ☐ Hizmet çeşitliliği arttı. ☐ Yeni faaliyet alanlarına girildi. ☐ Proje yazma ve yürütme kültürümüz oluştu. ☐ Faaliyet alanımıza giren sorunları tespit ve analiz etme yeteneğimiz arttı. ☐ Projeyi ilgilendiren alanda teknik bilgi ve yeteneğimiz arttı. ☐ Kurum içi iletişimimiz ve işbirliklerimiz güçlendi. ☐ Kurum dışı paydaşlarla iletişimimiz ve işbirliğimiz güçlendi. ☐ Hedef kitlemizin ihtiyaçlarını daha iyi anlar ve analiz eder hale geldik. Diğer _____
G. SÜRDÜREBİLİRLİK	
34. Projeniz bir eğitim projesi ise proje sonunda eğitim faaliyetleriniz devam etti mi? Cevabınız Evet ise proje bitiminden günümüze kadar kaç kişiye ne kadar süre eğitim verildi? Cevabınız Hayır ise nedeni nedir?	☐ Evet ☐ Hayır Eğitim Verilen Kişi Sayısı _____ Eğitim Süresi (Saat) _____ Faaliyetlerin Uygulanamama Sebebi _____
35. Projeniz bir eğitim projesi ise projeniz sonucunda elde edilen kazanımlar devam ediyor mu? (Bu soruyu anketin 25. Sorusuna verdiğiniz cevapları dikkate alarak cevaplamamız gerekmektedir.) Eğer projeniz ile eğitim faaliyeti gerçekleşmemiş ise bu soruyu boş bırakın. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Proje bittikten sonra da bitkisel üretimde verimlilik artışı devam ediyor Bitkisel Üretim Verimliliği (%) _____ ☐ Proje bittikten sonra da hayvansal üretimde verimlilik artışı devam ediyor Hayvansal Üretim Verimliliği (%) _____ ☐ Proje bittikten sonra devam eden eğitimler ile hedef grubumuzda iş kuranlar oldu Kurulan İşyeri Sayısı _____ ☐ Proje bittikten sonra devam eden eğitimler ile hedef grubumuzda istihdam edilenler oldu İstihdam Edilen Kişi Sayısı _____
36. Proje kapsamında alınan ekipmanlar veya altyapı yatırımları halen mevcut mu? Proje kapsamında alınan ekipmanların üretildiği ülkeler nelerdir?	☐ Evet ☐ Hayır Ülke _____
37. Projeniz bir sosyal altyapı geliştirilmesi/ bölgesel değerlerin tanıtımı/kurumsal kapasite artırılması projesi ise proje kapsamında kurulan altyapının kullanımı devam ediyor mu? Cevabınız Evet ise sizin için geçerli olan faaliyet durumu/durumlarını cevaplayınız. Cevabınız Hayır ise sizin için geçerli olan sebebi/sebepleri belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Faaliyetler projedeki haliyle korunmakta ve devam etmektedir. ☐ Faaliyetler daha da artırılarak devam etmektedir. ☐ Faaliyetimiz küçültülerek uygulanmaya devam etmektedir. Faaliyetlerdeki Artış Miktarı ve Birimi _____ Faaliyetlerdeki Azalış Miktarı ve Birimi _____ Faaliyetlerdeki Azalış Nedeni _____ ☐ Proje sonrası hedef kitle ile faaliyetlerde süreklilik sağlanamadı. ☐ Proje kapsamında alınan ekipmanlar ekonomik ömrünü doldurdu ve kullanılamıyor. ☐ Ekipmanların bakım-onarım maliyetleri yüksek gelmesinden dolayı kullanılamıyor. ☐ Bölgeye gelen yerli ve yabancı turist sayısı azaldı. Diğer _____

38. Projenizdeki hedef grupla iletişiminiz devam etmekte midir? Cevabınız Evet veya Kısmen ise iletişiminiz nasıl devam etmektedir?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ Halen iletişimde bulunduğumuz kişiler oldu/olmaya devam ediyor. ☐ Yeni girişimlerinde fikir alışverişimiz oldu/olmaya devam ediyor. ☐ Eğitim veya danışmanlık hizmetlerimiz oldu/devam ediyor. Diğer _____
39. Bu proje sayesinde bulunduğunuz girişimler oldu mu? Cevabınız evet ise hangi girişimlerde bulundunuz? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Projeyle bağlantılı yeni fiziki yatırımlar ve sosyal aktiviteler gerçekleştirdik. ☐ Muhtelif kuruluşlardan benzer projeler uygulamak yönünde talepler alındı. ☐ Proje konusuna giren alanlarda eğitimler aldık. ☐ Proje konusuna giren alanlarda başka kurumlara/hedef kitlemize eğitimler/danışmanlıklar verdik. ☐ Kendi kaynaklarımızla projeye devam ediyoruz. ☐ Projedeki eğitimler sonunda iş bulanlar oldu. ☐ Projeyle bağlantılı yeni projeler başlattık. ☐ Diğer _____
40. Proje sonrasında yeniden destek başvurusu yaptınız mı? Cevabınız Evet ise hangi kurumlardan ve ne kadar destek aldınız?	☐ Evet ☐ Hayır Destek Alınan Kurum _____ Destek Alınan Miktar _____
41. Ajans faaliyet alanınızda hibe çağrısı yaptığında tekrar başvuru yapar mısınız?	☐ Evet ☐ Hayır
Projeye Video/Fotoğraf Çekimine Gelinebilir	Uzman Görüşü
Proje Örnek Proje Olarak Gösterilebilir	Uzman Görüşü
Proje ile İlgili Kısa Uzman Notu	Uzman Görüşü

2010 YILI
SOSYAL KALKINMA
MALİ DESTEK PROGRAMI
ETKİ DEĞERLENDİRME RAPORU

T.C Mevlana Kalkınma Ajansı

Konevi Mh. Feritpaşa Cd. No: 18
Meram/Konya/Türkiye 42040

Telefon: +90 332 236 32 90

Fax: +90 332 236 46 91

E-Posta: bilgi@mevka.org.tr

 mevlanakalkinmaajansi mevlana_ka

www.mevka.org.tr